

*“Pour le pain, la paix, la liberté – Leivän, rauhan ja vapauden
puolesta”*

Propaganda-analyysi kolmen ranskalaisen vasemmiston propagandalehtien
yhteiskunnallisista teemoista vuosina 1933, 1935 ja 1936

Odeya Toivanen
Pro gradu –tutkielma
Poliittinen historia
Turun yliopisto, kevät 2025

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

TURUN YLIOPISTO

Filosofian, poliittisen historian ja valtio-opin laitos

Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta

TOIVANEN ODEYA: *Pour le pain, la paix, la liberté – Leivän, rauhan ja vapauden puolesta*. Propaganda-analyysi kolmen vasemmistolaisen propagandalehden yhteiskunnallisista teemoista vuosina 1933, 1935 ja 1936

Pro gradu -tutkielma, 105 s.

Poliittinen historia

Kevät 2025

Tässä pro gradu –tutkielmassa tutkitaan ranskalaisen vasemmiston ja poliittisen liittouman, Le Front Populaire, propagandalehtiä, jotka on julkaistu vuosina 1933, 1935 ja 1936. Propagandalehtien tarkoituksena oli sitouttaa lukijoita vasemmistolaisen sanomalehden, L’Humanité, ja Kansanrintamana suomeksi tunnetun Le Front Populaire toimintaan. Tutkielmassa aihetta lähestytään tutkimuskysymyksen, *”Millaisia yhteiskunnallisia teemoja vuosien 1933, 1935 ja 1936 julkaistuissa vasemmistolaisissa propagandalehdissä esiintyy?”*, avulla.

Vuoden 1933 lehti, *”1933 à Garches avec L’Humanité”* käsittelee Ranskan Kommunistisen puolueen, Parti Communiste Français:n, ja L’Humanité:n järjestämää työväenjuhlaa, jonka jälkeen koostetussa lehdessä keskitytään juhlan ohjelman lisäksi työväenliikkeen elinvoimaa ja vahvuutta käsitteleviin artikkeleihin, joiden tarkoituksena oli sitouttaa lehden lukijoita tukemaan L’Humanitéta ja ranskalaista työväenliikettä.

Vuonna 1935 julkaistussa lehdessä, jonka nimi on *”Halte à la guerre. Halte au fascisme.”*, käsitellään Le Front Populaire ja Kommunistisen puolueen alaisuudessa 1920-luvulta alkaen toimineen L’Humanité:n virallista yhteistyötä, joka alkoi marraskuun 17. päivä 1935. Lehden sisällön pääpaino on sanomalehdessä tapahtuvien muutosten esitleminen propagandaviestinnän keinoin, mutta lehdessä otetaan myös kantaa Kansanrintamalle tärkeisiin poliittisiin kysymyksiin, joiden avulla yleisöä haluttiin kasvattaa.

Keväällä 1936 järjestettyjen yleisvaalien yhteydessä julkaistu propagandalehti, *”Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.”* toimi Kansanrintaman vaalipropagandana, jonka tarkoituksena oli samanaikaisesti esitellä poliittisen liittouman toimintaa ja vaaliohjelman tärkeimpiä aihealueita propagandaviestinnän keinoin. Lehdessä sanomaa vahvistetaan visuaalisten elementtien avulla, jotka kuuluvat tyypillisten propagandaviestinnällisten elementtien kategoriaan.

Tutkimuksessa primääriaineistoa lähestytään propagandatutkimuksen menetelmäkirjallisuuden avulla, ja tarkempi metodologinen viitekehys on muodostettu kriittisen sisällönanalyysin ympärille. Propagandatutkimusta olen lähestynyt kahden tutkimusalaan keskittyvän oppaan, The Oxford Handbook of Propagandan ja The SAGE Handbook of Propaganda Studies:n, avulla. Propagandatutkimuksen propagandan luonnetta analysoivat suuntaviivat ja kriittinen sisällönanalyysi muodostavat punaisen langan, jonka kautta tutkimuskysymyksiin pyritään vastaamaan propagandaviestinnän kulttuurisidonnaisia elementtejä tutkien.

Primääriaineiston propagandaviestinnälliset elementit esitetään propagandalehdissä suoran ja epäsuoran propagandan kautta, joiden avulla vasemmistolle keskeisiä yhteiskunnallisia teemoja on korostettu. Aineistossa korostuvat teemat edustavat ranskalaisen vasemmiston historiallista kehitystä ja suhteutuvat ajalliseen kontekstiinsa tässä tutkielmassa.

Avainsanat: Ranska, Le Front Populaire, Kansanrintama, propaganda, propagandatutkimus, kommunismi, sosialismi, antifasismi

Sisällysluettelo:

1 Johdanto	1
1.1. Tutkimuskysymys ja tutkimuksen relevanssi	3
1.2. Primääriaineiston esittely	5
1.3. Propagandatutkimus tutkimusmenetelmänä	7
2 Ranskalaisen yhteiskunnan tila ensimmäisen maailmansodan jälkeen	12
2.1. Ensimmäisen maailmansodan vaikutukset yhteiskuntaan	12
2.2. Poliittinen järjestelmä sotienvälisenä aikana	13
2.3. Sanomalehti L'Humanitén asema ranskalaisessa yhteiskunnassa	15
3 Kansanrintaman järjestäytymiseen johtaneet syyt	19
3.1. Vasemmiston keskinäisten suhteiden kehitys ennen Kansanrintaman perustamista	19
3.2. Helmikuu 1934 ja vasemmiston yhteistyön tiivistyminen	25
3.3. Kansanrintaman toiminnan vakiintuminen ja poliittisen ideologian vahvistuminen	31
3.4. Vuoden 1936 yleisvaaleihin valmistautuminen	35
4 Propaganda-aineiston analyysi	37
4.1. "1933 à Garches avec L'Humanité"	37
4.2. "Halte à la guerre, halte au fascisme"	48
4.3. "Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté"	65
5 Yhteenveto	90
5.1. Propaganda-analyysin johtopäätökset	90
5.2. Vastaukset tutkimuskysymyksiin	94

Lista tutkielmassa käytetyistä lyhtenteistä ja niiden suomennokset

C.D.H. = Comités de Défense de l'Humanité (L'Humanitén puolustuskomiteat)

C.G.T. = Confédération Générale du Travail (Työntekijöiden keskusjärjestö)

F.S.T. = La Fédération Sportive du Travail (Työväenurheilun keskusliitto)

KomIntern = Kommunistinen Internationaali

S.F.I.C. = Section Française de l'Internationale Communiste (Kommunistisen internationaalin Ranskan osasto)

S.F.I.O. = Section Française de l'Internationale Ouvrière (Työväen internationaalin Ranskan osasto)

PCF = Parti Communiste Français (Ranskan kommunistinen puolue)

PSOP = Parti Socialiste Ouvrier et Paysan (Sosialistinen sosialistinen työväen ja talonpoikien puolue)

1 Johdanto

Tässä pro gradu –tutkielmassa käsitellään ranskalaisen vasemmiston ja 1930-luvun puolivälissä muodostetun poliittisen rintaman, Le Front Populaire, julkaisemia kolmea propagandalehteä vuosilta 1933, 1935 ja 1936. Kansanrintaman syntyyn johtaneet tapahtumat käynnistyivät vuonna 1934, kun väkivaltaiseksi äitynyt mielenilmaus Pariisissa sai Ranskan vasemmistolaidan reagoimaan tapahtumaan ja vastareaktiona syntyi Le Front Populaire, jonka poliittinen valta vakiinnutettiin vuoden 1936 parlamenttivaaleissa vaalivoiton myötä. Ranskassa ennen toista maailmansotaa vallinnut tilanne, jonka aikana poliittinen kenttä oli jatkuvasti muutoksessa, väritti sisäpolitiikkaa vahvasti. Myös kasvanut polarisaatio korosti vasemmiston tarvetta muodostaa yhteinen liittouma, joka voisi vastata yhteiskunnallisiin haasteisiin vahvempana kuin yksittäiset puolueet. Kyseiset tapahtumat vaikuttivat Kansanrintamana suomeksi tunnetun liittouman syntyyn vahvasti.¹ Le Front Populaire yhdisti useamman vasemmistolaisen puolueen ja järjestön alleen muodostaen laajan rintaman, jonka perimmäisiä pyrkimyksiä olivat työväenliikkeen keskeisten arvojen ajamisen lisäksi myös fasismin vastainen taistelu, joka korostui 1930-luvun kontekstissa ääri-ideologian juurruttaessa valtaansa Keski-Euroopan maissa.

Tutkielman tarkoituksena on eritellä propagandalehdistä löytyviä yhteiskunnallisia teemoja ja analysoida niitä propagandatutkimuksen menetelmäkirjallisuuden avulla hyödyntäen kriittistä sisällönanalyysia. Erikoislehdet edustavat kukin tärkeää käännekohtaa ranskalaisen vasemmiston ja Le Front Populairen historiassa, ja niiden julkaisuvuodet ajoittuvat vuosien 1933 ja 1936 välille. Ensimmäinen lehdistä on julkaistu vuonna 1933, toinen vuonna 1935 ja kolmas vuonna 1936. Aineiston analyysin lisäksi 1930-luvun yhteiskunnallisen ja poliittisen tilanteen analysointi on tärkeää, jotta on mahdollista tutkia sitä, millaisia tutkielmani aineistona toimivat kolme propagandalehteä olivat.

Tutkielmassa keskitytään analysoimaan sellaisia vasemmistolaisia propagandalehtiä, jotka edustavat Kansanrintaman (Le Front Populaire) historian kannalta keskeisiä vaiheita ja käännekohtia. Propagandalehdet ovat niin sanottuja erikoislehtiä, eli lehtiä, joissa on keskeinen teema yhdistämässä lehden osat yhteen. Erikoislehdet ovat valikoituneet osaksi primääriaineistoa niiden julkaisuajankohdan perusteella. Halusin tutkia tutkielmassani poliittista journalismia ja

---

¹ Jackson 1988, 49-51.

propagandaa, ja ranskalaisen vasemmiston tuottamat lehdet muodostivat mielenkiintoisen asetelman tutkielmalleni. Tutkielmani lähestyy propagandalehtien analyysia propagandatutkimuksen menetelmäkirjallisuuden avulla, johon nojaan tässä tutkielmassa propaganda-analyysia käsittelevässä luvussa. Tutkimuskirjallisuutena hyödynnän ranskalaisen vasemmiston ja Kansanrintaman historiaa käsitteleviä Jacques Danosin ja Marcel Gibelinin "*June '36. Class struggle and the Popular Front in France*"² ja Julian Jacksonin "*The popular front in France defending democracy, 1934-38*"³ vasemmistolaisen sanomalehden, L'Humanitén, historiikkia "*L'Humanité, de Jean Jaurès à Marcel Cachin (1904-1939)*", jonka on kirjoittanut Alexandre Courban⁴.

Propagandalehtiä analysoidakseni kartoitan ranskalaisen yhteiskunnan tilaa ja poliittisen kentän suhdanteisiin vaikuttaneita elementtejä 1920-luvulta alkaen, jotta voin muodostaa mahdollisimman perusteellisen kuvan sen aikaisesta yhteiskunnasta. Tavoitteenani on pystyä esittämään tulkintoja siitä, miten lehdistä esiintyvät yhteiskunnalliset teemat heijastelevat julkaisuajankohdan poliittista tilannetta Ranskassa. Propagandatutkimus on kattoterminä tutkimusmenetelmille, joiden avulla on mahdollista tutkia propagandaa monipuolisesti ja poikkitieteellisesti. Propagandaa tutkitaan esimerkiksi viestinnän ja retoriikan, visuaalisen viestinnän sekä yhteiskuntatieteellisen analyysin kautta riippuen siitä, millaisella fokuksella aineistoa tutkitaan.⁵

Tutkielmassani fokus kohdistuu erikoislehtien propagandistisiin piirteisiin ja symboliikan ja tekstin tutkimiseen. Tarkoituksena on tutkia sitä, millaisia yhteiskunnallisia teemoja on korostettu ja millaisia elementtejä niiden korostamisessa on hyödynnetty. Primääriaineistoni istuu propagandatutkimuksen kohdalla niin visuaalisen viestinnän kuin perinteisen tekstianalyysin piiriin, sillä analysoin propagandalehtiä kokonaisuuksina, joissa visuaalinen ja tekstuaalinen viestintä ovat molemmat keskeisessä asemassa. Hyödynnän tutkielmassani propagandatutkimuksen metodologisia suuntaviivoja *The SAGE Handbook of Propaganda Studies* –kirjan avulla, jonka ovat toimittaneet Paul Baines, Nicholas O'Shaughnessy ja Nancy Snow.⁶ Hyödynnän myös *The Oxford Handbook of Propaganda Studies* -nimistä metodologiaopasta, jonka avulla tutkielmassa käytetyt

---

² Danos & Gibelin 1986.

³ Jackson 1988.

⁴ Courban 2014

⁵ Auerbach & Castronovo 2013.

⁶ Baines, O'Shaughnessy & Snow 2020.

propagandaviestinnän luonnetta määrittävät suuntaviivat on koottu⁷. Kriittinen sisällönanalyysi tarkoittaa koostamani propaganda-aineiston kohdalla lehden sisällön tarkkaa ja monitasoista tarkastelua ja aineiston kontekstualisoinnin yhdistämistä tutkielmani analyysiosioon.

1.1. Tutkimuskysymys ja tutkimuksen relevanssi

Tutkielmassa käsiteltäviä teemoja lähestytään graduni tutkimuskysymyksen kautta, joka on *“Millaisia yhteiskunnallisia teemoja vuosien 1933, 1935 ja 1936 julkaistuissa vasemmistolaisissa propagandalehdissä on korostettu?”*. Tutkimuskysymyksen ohella pyrin vastaamaan tutkielmassani myös apukysymyksiin, joita olen hahmotellut tutkielman suunnitteluvaiheessa avustamaan tutkielman rakenteen ja sisällön muotoilua. Valikoimiani apukysymyksiä ovat :

1. *Kuka on tuotetun propagandan takana ja millaisille kohderyhmille propaganda on mahdollisesti kohdistettu?*
2. *Ovatko lehdissä korostetut yhteiskunnalliset teemat yhteneväisiä lehtien kesken vai onko niissä eroja?*
3. *Edustavatko primääriaineiston propagandalehdistä nousevat yhteiskunnalliset teemat liittouman poliittista linjaa?*
4. *Millaista symboliikkaa keskeisten teemojen ilmaisemisessa on hyödynnetty?*

Olen huomionut kysymyksenasettelussa primääriaineistoni rajauksen ja aineiston omaamat rajoitteet, jotka vaikuttavat tutkimuskysymyksen ja apukysymysten muotoiluun. Tutkielmani tavoitteena on tutkia ja analysoida kattavasti primääriaineistooni kuuluvia kolmea erikoislehteä kutakin yksittäisenä teoksena suhteessa syntyäikaansa ja ympäristöönsä sekä vertailla lehtien sisältöä keskenään ja muodostaa analyysi siitä, millaiset teemat toistuvat lehdissä. Tarkoituksena on huomioida myös kunkin lehden suhde historialliseen jatkumoon ja vasemmiston historiaan 1930-luvulla.

Perustelen tutkimuskysymykseni relevanssia propagandatutkimuksen ajankohtaisuuden ja median välittämien poliittisten viestien ja poliittisen vaikuttamisen ajattomuuden kautta. Poliittisen historian parissa Ranskan lähihistorian tutkiminen ja ranskalaisen vasemmiston tutkimus on jäänyt suomeksi vähäiseksi ja koen, että aihetta on tärkeää tutkia, jotta aikakaudesta ja maasta on tarjolla

---

⁷ Auerbach & Castronovo 2013.

tutkimusta myös suomenkielisen tutkimuksen piirissä. Ranskalaisen yhteiskunnan historia ja eurooppalaisten merkittävien vasemmistolaisten ryhmittymien tutkiminen on keskeistä nykypäivän tapahtumien valossa, sillä eurooppalaisten maiden keskuudessa poliittinen keskustelu ja mediavaikuttaminen on muuttunut entistä polarisoituneemmaksi ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen on 2000-luvulla saanut uusia muotoja digitalisaation ja sosiaalisen median myötä. Moderneihin vaikuttamisen kenttiin verrattuna 1930-luvun sanomalehtimedia edustaa perinteisen mediavaikuttamisen ydintä, jonka kautta ideologista sisältöä ja propagandaa on välitetty. Propagandatutkimus on ajankohtaista, sillä sen keinoin voidaan analysoida poliittista ideologiaa levittävää viestintää ja sitä, millaisin keinoin yleiseen mielipiteeseen voidaan vaikuttaa.

Tutkimusaiheeni ajankohtaisuuden lisäksi myös primääriaineistoni edustaa nykyajassa relevanttia mediatyyppejä, jossa visuaalinen aineisto ja media toimivat poliittisen vaikuttamisen keinoina. Tutkimalla poliittista journalismia kahden maailmansodan väliseltä ajalta on mahdollista eritellä propagandan piirteitä, jotka kuvaavat aikalaisen yhteiskunnan tilaa ranskalaisen vasemmiston näkökulmasta. Primääriaineistoni erikoislehdet ajoittuvat ranskalaisen yhteiskunnan historian ja mediavaikuttamisen saralla tärkeään kohtaan, jolloin poliittiset tahot hyödynsivät sanomalehtiä primääriseen kanavanaan kohdeyleisönsä tavoittamisessa.⁸ Lehtien julkaisuajankohdat ovat kiinteässä yhteydessä merkittäviin historiallisiin tapahtumiin, joiden kautta tutkin propagandalehtien syntykontekstia.

Vuosi 1933 edustaa tutkielmani aikaikkunassa viimeistä vuotta ennen Le Front Populaireen muotoutumiseen johtanutta aikaa ja primääriaineistoni työväenjuhlaa käsittelevä propagandalehti esittelee Ranskan vasemmistosiiven olomuotoa kyseisenä aikana lehden artikkelien ja kuvitusten kautta. Vuosi 1935 taas merkitsi Kansanrintamalle merkittävää siirtymää mediavaikuttamisen saralla, kun vasemmistolaisesta sanomalehdestä, L'Humanité:sta, tuli rintaman virallinen lehti ja tiedotuskanava.⁹ Vuosi 1935 edustaa myös poliittisen järjestäytymisen vuotta, sillä kyseisen vuoden aikana Le Front Populaire vakiinnutti toimintaansa ja muotoili poliittista agendaansa vuoden 1936 parlamenttivaaleja varten¹⁰. Siten pääsemme vuoden 1936 julkaisun relevanssiin, kun hahmotamme kyseisen vuoden olleen Le Front Populaireen voittoisa vaalivuosi, jonka aikana rintaman poliittinen asema muuttui ranskalaisen puoluepolitiikan kentällä.

---

⁸ D'Almeida 2002, 8-15.

⁹ L'Humanité 1935, "Halte à la guerre, halte au fascisme".

¹⁰ Jackson 1988, 22-51.

1.2. Primääriaineiston esittely

Esitän aineiston rajaamiseen kaksi perustetta: aineiston laajuus ja lehtien julkaisuajankohdat. Toteutan tutkimuskysymyksiin vastaamisen tähtäävän analyysin tässä tutkielmassa hyödyntäen kriittistä sisällönanalyysia ja propagandatutkimuksen suuntaviivoja, jotka edellyttävät aineiston yksityiskohtaista tarkastelua ja pienimpienkin elementtien purkamista.

Tavoitteenani on pystyä erittelemään niin visuaalisia kuin tekstuaalisia elementtejä, joiden avulla Le Front Populairelle ja vasemmistolaisille tahoille tärkeitä yhteiskunnallisia teemoja ja poliittisia argumentteja on tuotu esiin. Tavoitteena ei ole väittää, että kolmen lehden avulla voidaan muodostaa kokonaiskuva vasemmistolaisesta propagandasta 1930-luvulla vaan keskittyä tutkimaan lehtien sisällön ja niiden syntyajankohdan välistä suhdetta. Tutkin niiden välistä suhdetta propagandaviestinnän elementtien ja kulttuurisidonnaisuuksien erittelemisen kautta. Kolmen propagandalehden laajuinen aineisto pitää sisällään noin 60 sivuisen kokonaisuuden, jonka keskeisimmät sisällöt ovat visuaalista materiaalia, jonka analyysi vaatii perinpohjaista tarkastelua ja visuaalisen sisällön analyysin hyödyntämistä. Koska tutkin tutkimusmenetelmäni avulla sekä kirjallista että visuaalista puolta propagandasta, tulee tutkielma keskittymään rintaman kolmeen eri vaiheeseen tiiviisti.

Perustelen valintaani käyttää primääriaineistossani ennen Le Front Populairen muodostamista julkaistua lehteä 1930-luvun ranskalaisen yhteiskunnan tilan kautta. Vasemmistolainen aatteellisuus oli kuitenkin teemoiltaan samankaltaista kuin Kansanrintaman politiikka, joten halusin sisällyttää primääriaineistooni esimerkin vasemmiston viestinnässään esille nostamista keskeisistä teemoista Le Front Populairen muodostamista edeltävältä ajalta. Kansanrintama oli poliittisena toimijana ensisijaisesti vasemmistolainen, mutta se oli myös antimilitaristinen ja vallankumouksellinen poliittisissa pyrkimyksissään. Ranskassa 1930-luku edustaa aikakautta, jolloin poliittisella kentällä tapahtui runsaasti muutoksia ja erilaiset ryhmittymät tavoittelivat vuorollaan enemmistöä parlamentissa. Ranskalainen vasemmisto oli ennen Front Populairen syntyä jakautunut useampaan osaan, kun eri puolueet tavoittelivat tahoillaan poliittista valtaa voimien yhdistämisen sijaan.

Vuoden 1933 julkaisu on vasemmistolaisen sanomalehden, L'Humanité'n, julkaisema erikoislehti, jossa käsitellään L'Humanité:n juhlaa, joka järjestettiin 3. syyskuuta 1933. Kyseinen juhla nimitettiin

suuren poliittisen merkityksen juhlaksi erikoisnumerossa.¹¹ Julkaisu edustaa tutkielmassani Le Front Populairen järjestäytymistä edeltävää aikaa, jolloin vasemmistolainen sanomalehti toimi Kommunistisen puolueen poliittisen ideologian levittämisen ja vaikuttamisen välineenä. Kyseinen julkaisu sisältää propagandalle tyypillisiä elementtejä, mutta on luonteeltaan maltillisempi kuin kaksi muuta primääriaineiston julkaisua. Kyseinen erikoisnumero edustaa informatiivisempaa ja asiasisältöisempää osaa primääriaineistossani, kun taas vuosien 1935 ja 1936 julkaisut sisältävät enemmän tyypillisiä propagandaviestinnällisiä elementtejä. Valitsin tarkoituksella yhdeksi lehdeksi julkaisun, joka on tuotettu ennen rintaman muodostumista esitelläkseni vasemmiston viestintää Le Front Populairen toimintaa edeltävältä ajalta. Tarkoituksena on tarkasella millaisia teemoja ja elementtejä vuoden 1933 syksyllä on käsitelty, kun vasemmiston toiminta on ollu vielä keskinäisesti hajautuneempaa.

Vuoden 1935 julkaisu on edelleen sanomalehti L'Humanité:n julkaisema, mutta selkeämmin propagandistinen. Tuohon aikaan L'Humanité oli edelleen vasemmiston käyttämä julkaisukanava, sillä L'Humanité teki yhteistyötä Le Front Populairen kanssa. Juuri tästä julkaisusta löytyy L'Humanité:n ja Le Front Populairen yhteistyöstä kertova artikkeli, jonka nimi on "*Une Humanité Nouvelle*" (suom. "*Uusi Humanité*"). Artikkelissa kerrotaan yhteistyön lisäksi lehdessä toteutuneista uudistuksista, joiden kautta lehden menekkiä ja yhteiskunnallista vaikuttavuutta pyrittiin parantamaan.¹² Vuoden 1935 julkaisun kohdalla propagandalle tyypilliset piirteet täytyvät aikaisempaa julkaisua selkeämmin. Vuoden 1936 propagandalehti taas keskittyy Kansanrintaman vaalikampanjointiin propagandaviestinnän keinoin ja lehden toimittajat ovat pyrkineet vetoamaan lukijoihin kasvattaakseen rintaman edellytyksiä voittaa vuoden 1936 vaalit.

Kunkin julkaisun kohdalla on huomattavissa, että lehden julkaisuajankohtana vallinneet yhteiskunnalliseen tilan suhdanteet ovat vaikuttaneet lehtien sisältöön ja niissä esiteltyihin keskeisiin teemoihin. Vuoden 1933 lehdessä keskitytään vahvasti työväenliikkeeseen ja esimerkiksi fasismin uhkaan liittyviä narrativeja ei ole vielä havaittavissa toisin kuin vuosien 1935 ja 1936 julkaisuissa. Vuosien 1935 ja -36 julkaisut keskittyvätkin enemmän Le Front Populairen politiikan

---

¹¹ L'Humanité, 1933, "1933 À Garches avec L'Humanité", "Notre fête, notre force".

¹² L'Humanité 1935, "Halte à la guerre, halte au fascisme", "Une Humanité Nouvelle".

keskeisiin teemoihin, kuten fasismin vastustamiseen, ranskalaiseen talouspolitiikkaan ja ranskalaisten työläisten turvallisuuteen, sillä julkaisut ovat rintaman virallisia lehtiä.¹³

1.3. Propagandatutkimus tutkimusmenetelmänä

Tutkielmassani hyödynnettävät tutkimusmenetelmät edustavat propagandatutkimuksen tutkimuskehystä, jonka piiristä olen valinnut itse tutkimusmenetelmiksi kriittisen sisällönanalyysin ja sen rinnalle propagandaviestintää määrittävät suuntaviivat auttamaan aineiston analyysissa. Oxford Handbook of Propaganda Studies tarjoaa tutkielmaani pohdintaa propagandan luonteesta ja propagandatutkimuksen laajuudesta¹⁴ The SAGE Handbook of Propaganda Studies taas käsittelee kriittistä sisällönanalyysia¹⁵.

Tutkielmassani kokonaisuuden kannalta on tärkeää, että propagandaa tarkastellaan laajana ja moniulotteisena ilmiönä, jonka tulkitseminen vaatii aineiston kontekstin ja syntyperän ymmärrystä. Le Front Populaire syntymisen ymmärtäminen ja hahmottaminen on tärkeää, sillä niitä kartoittamalla on mahdollista määrittää primääriaineiston taustalla vaikuttaneita tekijöitä, jotka esiintyvät propagandassa.

Propagandatutkimusta käsittelevässä *“The Oxford Handbook of Propaganda Studies”* -kirjassa propagandaan tutustutaan johdantoluvussa kahden teeman kautta. Ensimmäisenä käsitellään propagandan luonnetta käsitteenä, mikä on luonteva tapa lähestyä tutkimusta, jota aiheesta tehdään. Jonathan Auerbach ja Russ Castronovo kirjoittavat luvussaan *“Introduction: Thirteen Propositions About Propaganda”* propagandan olevan ulottuvuudeltaan raamatullinen, sillä Raamatussa olevaan varoitus väärän tiedon levittämisestä, johon liittyy ajatus synnistä, joka kylvää eripuraa ja epäluulon siemeniä estäen maailmanrauhaa toteutumasta. Aiheeseen liittyy tutkijoiden mukaan varoitus *“valheen levittäjästä”*, joka liittyy raamatulliseen narratiiviin, jonka kirjoittajat yhdistävät propagandan käsitteeseen.¹⁶

---

¹³ L'Humanité 1933, “1933 À Garches avec L'Humanité”. L'Humanité 1935, “Halte à la guerre, halte au fascisme”, Office central de propagande populaire 1936, “Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme, pour le pain, la paix, la liberté”.

¹⁴ Auerbach, Castronovo 2013.

¹⁵ Baines, O'Shaughnessy, Snow 2019.

¹⁶ Auerbach & Castronovo 2013, 1.

Sanana propagandan kerrotaan polveutuvan latinankielisestä sanasta *propagare*, suom. levittää, joka liitetään katolisen kirkon kohdalla Vatikaanin pyrkimykseen levittää uskontoa. Sana viittaa alueen laajentamiseen, joka usein liittyy valloitukseen. Vaikka yksittäisenä sanana *propagare* edustaa monenlaisia toimia, keskitytään kirjan alaluvussa juurikin propagandan informaatiota levittävään ja tietoisuutta laajentavaan luonteeseen. Auerbach ja Castronovo toteavat propagandan olevan keskeinen tutkimusaihe useiden eri alojen, kuten viestinnän, kasvatustieteiden, retoriikan ja politiikan tutkimuksen, parissa.¹⁷

Propaganda –termin merkitys ranskalaisen yhteiskunnan historiassa auttaa ymmärtämään propagandaviestinnän luonnetta 1930-luvulla. 1800-luvulla sana yleistyi Ranskassa ja sen käyttöyhteydet viittasivat useimmiten silkkään informaation jakamiseen. 1880-luvusta alkaen ranskalaiset sosialistit alkoivat käyttämään termiä vahvasti omissa yhteyksissään saaden aikaan asennemuutoksen sanan käyttöyhteyksien ympärillä. Ensimmäisen maailmansodan jälkeen sanan ympärille muodostuneet negatiiviset assosiaatiot takasivat sen, että sanaa ”propaganda” käytettiin tilanteissa, joissa vaikuttamaan pyrkivä asenteellinen viestintä ja sen tuottajien motiivit yhdistyivät. Vuonna 1920 sosialistipoliitikko Léon Blum teki huomion propagandan kahdesta vastakkaisesta tyyppistä, joista toinen mukaili tasavaltalaisten itseilmaisun suoraa linjaa ja toinen teki propagandasta työkalun hämmentämään Kommunistista Internationaalia kannattaneita ranskalaisia. Maailmansotien välisenä aikana ranskalaiset puolueet varustautuivat omilla propagandaa tuottaneilla hallintoelimillä palvelemaan oman ideologiansa tarpeita. Tämän seurauksena propagandan merkitys muuttui ja sitä alettiin levittää printattujen julkaisuiden avulla, joiden avulla yleistä mielipidettä pyrittiin muokkaamaan.¹⁸

Auerbach ja Castronovo keskittyvät propagandatutkimuksen perusteita käsittelevässä luvussaan kolmeentoista ehdotukseen, joiden kautta he ehdottavat propagandaa tutkittavan. He mainitsevat, että vaikka propagandaa tutkitaan ja voidaan hyödyntää tutkimuskohteena useiden eri tieteenalojen parissa, ehdottavat he propagandatutkimuksen muovaamista omaksi tutkimusalakseen.¹⁹ Kohtien luonne on kirjoittajien mukaan ennemmin laaja ja ehdottava kuin

---

¹⁷ Auerbach & Castronovo 2013, 2.

¹⁸ D’Almeida 2002, 8-15.

¹⁹ Auerbach & Castronovo 2013.

definiitiivinen²⁰, joten niiden soveltuvuutta ja relevanssia voidaan arvioida tapauskohtaisesti kunkin tutkimusaiheen ja aineiston kohdalla. Hyödynnän Auerbachin ja Castronovon ehdotuksia pohjana tutkielmani propaganda-analyysille. Tiivistetysti Auerbach ja Castronovo väittävät, että:

*"Mikä tahansa propagandakäytäntö on ymmärrettävä suhteessa kulttuurisidonnaisiin läheisiin instituutioihin, kuten koulutukseen, uskontoon, julkiseen diplomatiaan, mainontaan ja kirjallisuuteen. Propaganda muuttuu eri tiedotusvälineiden mukaan, mutta sitä ei voida täysin määritellä tietyn tiedotusvälineen ominaisuuksien perusteella."*²¹ "

Auerbachin ja Castronovon 13 kohdan listan mukaan ropaganda on yhteiskunnallisen kontekstin ja sen eri aspektien määrittämä mediatuote, jota pitää analysoida tapauskohtaisesti. He luonnehtivat propagandan ja informaation suhteen olevan liukuva ja väljä, ja korostavat siihen vaikuttavien tahojen vaikutusvaltaa muuttaa propagandan luonnetta. Listassa esitettyjen väitteiden perusteella propagandaa esiintyy monenlaisissa paikoissa ja yhteiskunnissa, eikä sen olemassaolo tee siitä suoraan positiivista tai negatiivista agenda ajavaa. He korostavat myös propagandatutkimuksen ajankohtaisuutta niin nykyajassa kuin historiallisten tapahtumien kohdalla. Erityisesti johdantoluvussa korostetaan, että propagandaviestintää tutkittaessa on oltava tarkka niin propagandan tekijöiden kuin sitä kuluttavien ihmisten keskinäisten suhteiden ja vallitsevan kontekstin vaikutuksesta tutkittavassa aineistossa olevaan sisältöön.²²

Edellä mainitut neljä väittämää ovat keskeiset propaganda-termin ja propagandatutkimuksen yleisen ymmärryksen kannalta, vaikka niiden kautta ei voidakaan itsessään muodostaa tutkimusmenetelmää, jonka avulla tutkia primääriaineistoani. Propagandatutkimus edustaa teoreettista viitekehystä, jota käytetään tutkimusta tehdessä punaisena lankana aineiston analyysissa. Se tarvitsee kuitenkin parikseen tutkimusmenetelmän, jonka perusteella analyysi muodostetaan. Propagandaa on tutkittava suhteessa sen spesifiin syntypaikkaan ja –aikaan, jotta sen sanoma voidaan selvittää. On myös huomioitava, että propagandan luonne ja formaatti voivat

---

²⁰ Auerbach & Castronovo 2013, 6.

²¹ Auerbach & Castronovo 2013, 5-13.

²² ibid.

vaihtua riippuen siitä tuottajasta, joka sitä on alun perin tuottanut. Oman tutkielmani tapauksessa on huomioitava erityisesti vasemmistolaisten toimijoiden ja sanomalehtimedian vaikutus propagandaviestinnän luonteeseen, jota tutkitaan yhdistämällä aineiston analyysin ja 1930-luvun Ranskan ja vasemmiston historia toisiinsa aineiston analyysiosassa.

Auerbach ja Castronovo korostavat analyysissään propagandaviestinnän tutkimisen kannalta hyödyllisiä huomioita, jotka muodostavat tutkimuksessa sovellettavan kehikon. Aion tarkastella kunkin propagandalehden sisältöä kyseisen kehikon avulla ja muodostaa johtopäätökset, jotka toimivat vastauksina tutkimuskysymyksiini. Tiivistetysti propagandaviestintää analysoidaan sen sisältämien kulttuurisidonnaisuuksien kautta, jotka vaativat aikalaisessa yhteiskunnassa vallinneiden kulttuuristen erityispiirteiden tuntemusta ja niiden erittelemistä propagandalehdistä. Kulttuurisidonnaisuudet tarkoittavat tässä tutkielmassa ranskalaiselle kulttuurille ja ranskalaiselle työväenliikkeelle tyypillisiä elementtejä, jotka toimivat Kansanrintaman ja vasemmiston propagandaviestinnässä tehokeinoina. Kyseiset tehokeinot vahvistivat propagandalehtien sisällön vakuuttavuutta lukijan silmissä. Sen lisäksi propagandaviestintää analysoidaan propagandalehtien mediatyyppin, sanomalehdessä julkaistun erikoislehden, sekä niiden historian ja Ranskan vasemmistolaiselle lehdistölle ominaisten piirteiden kautta.

Analysoin myös lehtien sisältämää suoraa ja epäsuoraa propagandaviestintää. Elementtien arvioimisen ja propagandatutkimuksen suuntaviivojen erittelemisen perusteella yhdistän primääriaineistoni tutkielman historialliseen kontekstiin ja perustelen tulkintojani kontekstualisoinnin keinoin. Hyödynnän tutkielmassani suoran ja epäsuoran propagandan käsitteitä, jotka tiivistävät edellä mainitut propagandatutkimuksen suuntaviivat konkreettiseksi tutkimusmalliksi. Suora propaganda on sellaista materiaalia aineistossani, missä propaganda mainitaan sanallisesti itse, tai missä korostetaan vasemmiston propagandaviestintää esimerkiksi sanomalehti L'Humanité'n sivuilla. Epäsuoralla propagandalla taas tarkoitan materiaalia, jossa propaganda on hienovaraisempaa, rivien väliin kätkeytyä ja muin keinoin naamioitua. Esimerkki epäsuorasta propagandasta on kulttuurisidonnaisuuksien hyödyntäminen viestinnässä, jonka pyrkimyksenä on vakuuttaa yleisönsä. Propagandalehtien analyysi koostuu ranskalaisen kulttuurin tyypillisten elementtien, sanomalehtimedian erityispiirteiden sekä suoran ja epäsuoran propagandan piirteiden tutkimisesta.

Tutkielmani kohdalla tutkimusmenetelmän tehtävänä on mahdollistaa propagandassa esiin nostettujen teemojen erittelemisen ja niiden tarkasteleminen suhteessa aineiston julkaisuajankohtaan ja historialliseen kontekstiin. Primääriaineistossani korostuvia keskeisiä Le Front Populaireen liitettyjä teemoja ovat esim. sosialismi, fasismin vastainen taistelu ja kommunismi. Kriittinen sisällönanalyysi soveltuu propaganda-aineistossa esiin nostettujen teemojen analysoimiseen, sillä tutkimusmenetelmän avulla pyritään muodostamaan arvioita siitä, miksi tiettyjä teemoja on nostettu esiin ja millaista viestiä propagandan kautta on haluttu välittää sen kohderyhmille.²³

Darren Lilleker ja Pawe Surowiec taustoittavat kriittisen sisällönanalyysin käytänteitä The SAGE Handbook of Propaganda Studies –kirjan luvussa 11, ”Content Analysis and the Examination of Digital Propaganda on Social Media”.²⁴ Kyseinen luku käsittelee sisällönanalyysia menetelmänä erityisesti sosiaalisen median aikakauden kontekstissa, mutta itse tutkimusmenetelmä soveltuu hyvin myös sanomalehtiaineistona olevan propaganda-aineiston tutkimiseen. Luvun alussa siteerataan Krippendorffin määritelmää sisällönanalyysista, jonka mukaan kyseessä on ”tutkimustekniikka, jonka avulla voidaan tehdä toistettavissa olevia ja päteviä päätelmiä teksteistä (tai muusta merkityksellisestä aineistosta) niiden käyttöyhteyksiin”.²⁵ Määritelmän mukaan tutkimusmenetelmän avulla on siis mahdollista muodostaa vastauksia tutkimuksessa esitettyihin tutkimuskysymyksiin, kun aineistoa tutkitaan systemaattisesti ja aineistossa esiintyviä ja toistuvia elementtejä ryhmittelemällä.²⁶

Sisällönanalyysin onnistumisen kannalta käytännöllisintä on, että sidon kontekstualisoinnin ja propagandatutkimuksen avulla aineistoni sen historialliseen kontekstiin ja selitän aineistossa esiintyvien teemojen suhdetta tuotettuun propagandaan. Tutkielman tutkimuskysymykseen vastaamisen kohdalla on huomioitava, ettei yksittäisten Le Front Populaireen ja ranskalaisen vasemmiston julkaisut tarjoa kokonaiskuvaa tahojen julkaisemasta propagandasta, vaan tutkielma keskittyy erittelemään julkaisujen esiin nostamia teemoja suhteessa vasemmistolaisten tahojen historian keskeisiin tapahtumiin. Jokainen lehti edustaa julkaisuajankohtansa ja pääteemansa

---

²³ Baines, O’Shaughnessy, Snow 2019.

²⁴ Lilleker & Surowiec 2019.

²⁵ Lilleker & Surowiec 2019, 172.

²⁶ *ibid.*

vuoksi erilaisia elementtejä ja niiden tutkimisen kannalta keskeisintä on huomioida, että kriittinen sisällönanalyysi vaatii tutkielman aiheen historiallisen kontekstin laajaa tuntemusta.

2 Ranskalaisen yhteiskunnan tila ensimmäisen maailmansodan jälkeen

2.1. Ensimmäisen maailmansodan vaikutukset yhteiskuntaan

Ranskalaisen yhteiskunnan jälleenrakentaminen ensimmäisen maailmansodan jälkeen tarjoaa pohjan 1930-luvun vasemmistolaisen politiikan ymmärrykselle, sillä yhteiskunnallinen tilanne rakentui Ranskassa kerrostuen aina vuonna 1918 päättyneestä sodasta alkaen. Ranskalaisen vasemmiston kohdalla keskeisimpiä tapahtumia ensimmäisen maailmansodan loputtua oli vuonna 1920 tapahtunut jakautuminen, joka johti Kommunistisen puolueen perustamiseen. Tuolloin vasemmisto edusti ideologialtaan pasifismia ja antimilitarismia, ja vasemmiston jakautuminen kiihdytti vasemmiston ajautumista vallankäytön ulkokehälle ranskalaisessa puoluejärjestelmässä.²⁷ Sodan voitto ei riittänyt häivyttämään sodankäynnin kustannuksia yhteiskunnalle. Ranska ei kärsinyt pelkästään ihmisryhmien kokemista menetyksistä vaan myös materiaaliset tappiot olivat suuret. Sodan aikana tuhoutuneiden maa-alueiden ja taloudellisten menetysten vuoksi huonoon kuntoon ajautunut infrastruktuuri tarkoitti lisääntyneitä menoeriä sodan jälkeiselle ajalle, mikä vaikeutti maan taloudellista tilannetta.²⁸

Taloudellinen tilanne on yksi suurista 1920-luvun politiikkaan vaikuttaneista tekijöistä ja osallinen ideologioiden keskinäisiin valtasuhteisiin ja niiden kehitykseen. Roger Price kuvailee Ranskan sotienvälisen ajan taloudellista tilannetta kirjansa luvussa "A Time of Crisis, 1914-1945"²⁹ keskittyen yhteiskunnan taloudellisen kehityksen vaiheisiin ensimmäisen ja toisen maailmansodan välisenä aikana ja toisen maailmansodan yli. Sota vaikutti selkeästi pitkällä tähtäimellä Ranskan talouteen, ja vaikka Ranska pystyi vastaamaan sodan jälkeiseen uudelleenjärjestelyyn ja jälleenrakennukseen suhteellisen nopeasti, vei talouden elvyttäminen aikansa. Vuoteen 1924 mennessä teollisuuden tuotanto oltiin saatu ennen sotaa vallinneelle tasolle ja vuonna 1929 tilanne oli jo selkeästi sotaa

---

²⁷ Fortesque 2000, 136.

²⁸ Fortesque 2000, 136-137.

²⁹ Price 1993, 209.

edeltävää aikaa parempi.³⁰ Teollisuuden tuottavuuden noususta huolimatta sota jätti loven valtion kassaan ja Ranskan oli kyettävä maksamaan kansainväliset velkansa, jotka kohdistuivat nimenomaisesti Yhdysvalloille ja Iso-Britannialle.³¹

Taloudellinen tilanne eli Ranskassa vuosien 1919 ja 1939 välillä moneen otteeseen, sillä vaikka teollisuuden tuotantoaste nousi, oli keskivertokansalaisen taloudellinen tilanne edelleen haastava. Vuosien 1922 ja 1926 välillä hinnat tuplaantuivat ja rahan arvo heikkeni myös kansainvälisellä tasolla. Vuoden 1929 notkahdus Wall Streetin romahtaessa aloitti epävakaa talouden aikakauden, joka jatkui 1930-luvulle horjuttaen niin sisäpoliittista vakautta kuin kansainvälisen vahvan valtion statusta Ranskan kohdalla.³² Ranskan tapauksessa taloudelliset vaikeudet ja 1929 alkanut lama eivät osuneet valtioon yhtä lujaa ja yhtä nopeasti kuin moniin muihin valtioihin sen ympärillä.

1930-luvun tilannetta ranskalaisen yhteiskunnan taloudellisen kehityksen kannalta kuvaa myös sodanjälkeinen demografinen tilanne. Alhainen syntyvyys, sodassa kaatuneiden määrän merkitys Ranskan väestön kokoon sekä väestön vanheneminen vaikuttivat talouteen niin, että yrityksiltä vietiin markkinoita, joilla niitä olisi voitu kannustaa investointeihin ja valloitushenkisyteen, minkä seurauksena työvoima vähentyi ja siten palkkataso nousi ja vaikutti nostavasti tuotantokustannuksiin. Tilanteen kuvaillaan menneen sellaiseksi, että yritysjohtajat lopulta valitsivat konservatiivisuuden asenteekseen avoimuuden ja riskinoton sijasta, mikä vaikeutti tilannetta entisestään. Kysymykseksi nousi, miten Ranskan talous kestää talouskriisin, joka vaikutti useaan yhteiskunnan eri sektoriin.³³

2.2. Poliittinen järjestelmä sotienvälisenä aikana

1920-luvun alku toimi tapahtumineen alkusoittona konservatiivien vallalle ranskalaisessa parlamentissa, joka kesti vuoteen 1932 asti. Raymond Poincaré toimi vallassa vuoteen 1929 asti aikeinaan vahvistaa sotilaallista turvallisuutta eliminoiden inflaatiota ja tasapainottaen budjettia pyrkimällä keventämään verotusta. Kyseisten poliittisten toimien lisäksi hallinto ylllytti

---

³⁰ Price 1993, 221.

³¹ Price 1993, 221.

³² Price 1993, 228-230.

³³ Berstein, Milza 1991, 18-19.

antisosialististen ja antibolshevististen asenteiden levittämistä ympäröivään yhteiskuntaan poliittisten vihollisten kukistamiseksi.³⁴ Vuoden 1926 hallitus luotiin perustetun Kansallisen unionin, ranskaksi Union Nationalen³⁵, pohjalle ja Poincaré laitettiin hallituksen johtoon, jossa hän jatkoi kunnes joutui sairauden vuoksi irtisanoutumaan. Hänen seuraajakseen asetettiin André Tardieu ja myöhemmin Pierre Laval. Vuoden 1928 parlamenttivaaleissa suurimman äänisaaliin saavutti kahden puolueen liittouma, jonka muodostivat Radicaux indépendants³⁶ ja Républicains de gauche³⁷, joka sai vaalivoiton myös vuoden 1932 vaaleissa, joissa toiseksi suurimman puolueen roolissa oli Léon Blumin johtama S.F.I.O.³⁸ eli Sosialistinen puolue.³⁹

Oikeistopuolueiden saama tappio kevään 1932 vaaleissa ei aiheuttanut katastrofia oikeistosiivessä, vaikka se tarkoitti muutosta 1920-luvulla alkaneeseen oikeiston ylivoimaan Ranskan parlamentissa. Vasemmistokartellina⁴⁰ tunnetut puolueet kasvattivat kannatustaan, ja oli selvää, että Kommunisteja lukuunottamatta vasemmisto oli saavuttanut tärkeän vaalivoiton. Radikaalisosialistien puheenjohtaja Herriot päätti muodostaa hallinnon, jossa Ranskan parlamentin Kabinettiin valittiin hänen puolueensa lisäksi myös henkilöt radikaalivasemmista ja vasemmistorepublikaaneista. Herriotin muodostama Kabinetti kuitenkin hajosi jo puoli vuotta myöhemmin joulukuussa 1932. Kyseinen hajoaminen aloitti ajanjakson, jossa ranskalaisen poliittisen kentän jatkuvat muutokset ja poliittisten suhdanteiden muuttuminen Euroopassa tekivät ranskalaisen poliittisen kentän ja parlamentaarisen hallitsemisen stabiilina pysymisestä mahdotonta. Aikaisempi vuosikymmen oli edennyt rauhallisemmissa merkeissä, mutta vuodesta 1932 alkaen hallitukset vaihtuivat tiheään tahtiin.⁴¹

Keskeisimmät poliittiset linjat kahden maailmansodan välisessä Ranskassa vuodesta 1919 alkaen olivat suurimpien poliittisten liittoumien, *Union sacrée*n, *Bloc Nationalin*, *Defense Nationalen* ja

---

³⁴ Price 1993, 226.

³⁵ < <https://shs.cairn.info/histoire-du-parti-radical-2--9782724604610-page-15?lang=fr> > (katsottu 7.1.2025)

³⁶ (suom. Itsenäiset Radikaalit)

³⁷ (suom. Vasemmistorepublikaanit)

³⁸ (ransk. Section Française de l'Internationale Ouvrière)

³⁹ < <https://www.france-politique.fr/elections-legislatives-1932.htm> > (katsottu 8.1.2025)

⁴⁰ (ransk. "Cartel des gauches")

⁴¹ Mookerjee 1950, 356-357.

Cartel des Gauchesin vuorottaiset voitot vaaleissa ja ranskalaisen yhteiskunnan muuttuvien tarpeiden mukaan muuttuneiden poliittisiin suhdanteisiin vastaaminen puoluepolitiikan keinoin. Puoluepoliittisista muutoksista voidaan todeta, että ranskalaiset puolueet kävivät läpi tärkeän murroskauden ensimmäisen maailmansodan jälkeen, johon kuului uudenlaisten poliittisten liittojen sovittaminen vallinneisiin poliittisiin tilanteisiin. Erityisesti *Cartel des Gauches* toiminta 1920-luvun poliittisellä kentällä avaa Ranskan yhteiskunnallista tilaa, jossa Kansanrintaman perustamiselle oli vasemmiston mielestä tarvetta vuodesta 1934 alkaen.

2.3. Sanomalehti *L'Humanité*n asema ranskalaisessa yhteiskunnassa

L'Humanité perustettiin elokuussa 1904 ja sen julkaisu jatkui aina vuoteen 1939 asti, jolloin lehti kiellettiin osana sen aikaisen sisäpoliittisen tilanteen muutosta toisen maailmansodan alun yhteydessä⁴². Lehti on sen perustamisesta saakka leimannut itsensä työväenliikkeen lehdeksi, joka on tunnustanut sisältönsä aatteellisuuden ja pyrkimyksensä vaikuttaa ja vedota yleisöön. 1900-luvun alun tilannetta avaten Alexandre Courban kuvailee lehden historiantutkimusta käsittelevässä kirjassaan "*L'Humanité, de Jean Jaurès à Marcel Cachin (1904–1939)*" sotaisten ja taistelunhaluisten sanomalehtien olleen propagandan keskeinen väline, joka oli tuohon aikaan myös työväenliikkeen järjestöjen tärkein toimintamuoto.⁴³ *L'Humanité* julkaisi 1930-luvulla ahkerasti kantaa ottavaa sisältöä jo ennen Kansanrintaman syntyä ja vasemmistolaiselle sanomalehtimedialle oli jo silloin tyypillistä ylläpitää taistelutahtoa vahvoilla sanavalinnoilla ja symboliikalla.

Alun perin *L'Humanité* perustettiin Ranskassa sosialistisen liikkeen ympärille, ja myöhemmin sen toiminta kiinnitettiin Kommunistisen puolueen yhteyteen vuodesta 1923 alkaen. *L'Humanité* perustettiin intellektuelli Jean Jaurèsin aloitteesta, jonka toiveena oli sitoa sanomalehti sosialistiseen puolueeseen⁴⁴. Kun lehti oli Sosialistisen puolueen äänitorvi, olivat sen keskeisimmät tavoitteet tukea sosialistista aatetta journalistisin keinoin. Lehden toiminnassa keskityttiin etenkin puolue toimintaan liittyvien ja työväenliikettä koskevien tapahtumien uutisointiin. Lehden keskeisimmän tavoitteen luonteesta käytiin väittelyä lehden alkutaipaleella, sillä ihmisten mielipiteet olivat jakautuneet kahtia: osa kannatti sitä, että lehteä tulisi valvoa poliittisesti ja

---

⁴² Courban 2014, 24.

⁴³ *ibid.*

⁴⁴ <https://francearchives.gouv.fr/pages_histoire/39856> (katsottu 8.1.2025)

toimittajiin tulisi tarvittaessa kohdistaa kurinpitotoimia, ja toiset taas ajattelivat, että on periaatekysymys, että toimittajat saavat vapauden pitää huolen siitä, että heidän toimintansa mukailee puolueen hyväksymät poliittiset linjauksia. Itse sosialistit kävivät keskustelua aiheesta ja perustivat argumenttinsa havaintoihin ranskalaisten militanttien, eli taistelunhaluisten aktivistien, käytännöistä. Kommunistisessa liikkeessä keskustelussa esiintyneille termeille oli jo omat vakiintuneet viralliset asunsa teoreettisissa kirjoituksissa, jotka syventyivät propagandakysymyksiin. Sosialistisen sanomalehden kohdalla näin ei ollut, joten työväenliikkeessä koettiin, ettei sosialistisen sanomalehden mallia ollut.⁴⁵

Lehden kohdalla päädyttiin määrittämään agitaatiota ja propagandaa koskeva malli, jonka alulle panijana oli militanttien käytäntöjen tarkkailu. Mallin oli tarkoitus auttaa jaottelemaan sanomalehden tuottamaa sisältöä siten, että puoluejohto pysyisi ajan tasalla siitä, millaista viestintää L'Humanité tuotti. Agitaatio ja propaganda ovat toisiinsa tiiviisti kietoutuneet termit, mutta ne edustavat silti kahta erillistä asiaa. Agitaatio viittaa tavoitteeseen herättää reaktioita ja provosoida kohderyhmiä lehdistön kautta. Propagandan käsitteellä taas viitataan viestintään, joka pyrkii vaikuttamaan yleisönsä asenteisiin ja joka vetoaa kohdeyleisöönsä välittäen vahvan poliittisen viestin. Sosialistisesta liitosta ehdotettiin propagandan kategorisoimista suulliseen ja painettuun propagandaan. Painettu propaganda jaettiin entisestään kolmeen kategoriaan: sanomalehtiin, pamfletteihin ja kirjoihin.⁴⁶ Kyseinen jaottelu muodostaa pohjan primääriaineiston analyysille, sillä vuosien 1933, 1935 ja 1936 julkaistut lehdet asettuvat sanomalehtien ja pamflettien väliselle rajapinnalle. Ne ovat sanomalehtien erikoislehtiä, joita voidaan käsitellä poliittisina pamfletteina niiden sisältämien propagandaviestinnällisten narratiivien perusteella.

Jaurès oli toiminut L'Humanité:n päätoimittajana vuodesta 1904 ja Sosialistipuolueen poliittisena johtajana vuodesta 1911 asti. Elokuun 8. päivä 1914 perustettiin väliaikainen johtokunta hoitamaan lehden uuden hallinnon valintaa ja rakentamista. Hallintoelin oli vastuussa lehden päivittäisen politiikan ohjaamisesta siihen asti, että puolueeseen ja sanomalehteen liittyviä päätöksiä tekevä kongressi saataisiin kutsuttua koolle olosuhteiden sen salliessa. Vuonna 1918 kysymys L'Humanité'n hallinnon kokoonpanosta siirrettiin sosialistisen liikkeen kongressin käsiteltäväksi, kun lehden ja puolueen sisäisiä konflikteja ei ollut saatu ratkaistua. Lopulta asia ratkaistiin Kansallisneuvoston

---

⁴⁵ Courban 2014, 26.

⁴⁶ Courban 2014, 28.

(ransk. Conseil national) päätöksellä ja lehdelle perustettiin viidentoista jäsenen muodostama toimikunta, jonka tehtävänä oli laatia ehdotuksia L'Humanitén suunnasta ja sosialistisesta lehdistöstä. Komiteaan kuului mm. sosialistiset toimittajat Alexandre Varenne, Jean Longuet ja Marcel Cachin, josta tuli myöhemmin L'Humanitén päätoimittaja.⁴⁷

Vuodesta 1918 lähtien lehden johtajat jaettiin puolueen eri suuntausten kesken suhteellisen edustuksen periaatteen mukaisesti. Myös sosialistipuolueen äärivasemmistoa lähimpänä ollut laita oli ensi kertaa edustettuna L'Humanitén poliittisten kirjoittajien joukossa. L'Humanitén suunta alkoi hienoisesti muuttumaan vuoden 1904 perustamishetken linjasta, sillä sen toimituksen kokoonpano saneli lehden poliittisen suunnan vasemmiston sisällä.⁴⁸ Lopulta vuoden 1920 Toursin kongressissa L'Humanitén suunta muuttui selkeämmin, kun Sosialistipuolueen jakautuessa Kommunistinen puolue perustettiin ja muutamaa vuotta myöhemmin vuonna 1923 L'Humanitéstä tuli kommunistien puoluelehti. Ensin Kommunistipuolueen nimi oli S.F.I.C. (ransk. *Section Française de l'Internationale Communiste*) ja myöhemmin sen nimeksi tuli Parti Communiste Français.⁴⁹

Vuosien 1924 ja 1929 välillä L'Humanitén sisältö kävi läpi murrosvaiheen, jota kutsuttiin lehden "bolshevisaatioksi". Kyseinen termi viittaa vuoden 1924 poliittiseen linjaukseen, mikä tarkoitti bolshevismien virallisen aseman vakiintumista Kommunistisen Internationaalin, KomInternin, toiminnassa. Sen perusteella vuoden 1924 kesäkuun kongressissa Kommunistinen Internationaali käynnisti bolshevisaation, mikä johti siihen, että ranskalaisten kommunistien paineena oli bolshevismien soveltaminen heidän politiikassaan ja viestinnässään. Ranskassa tilanne johtikin siihen, että useat vasemmalla ja Trotskia lähellä olleita ammattiyhdistysaktiivit lähtivät puolueesta. Toisin sanoen monet Kommunistisen Internationaalin luottohenkilöistä lähtivät L'Humanitén toimituksesta, ja vuoden 1925 alussa he perustivatkin uuden aikakauskirjan, jonka nimi oli *La Révolution Proletarienne*⁵⁰. Kommunistisen puolueen johdolle lähteneiden poliitikkojen poistuminen loi tilaisuuden järjestellä lehden toimitusta uudelleen ja luoda toimitusneuvoston, joka sisälsi sanomalehden johtajan ja pääsihteerin lisäksi myös poliittisen toimiston jäsenen. Alussa uuteen toimituskuntaan kuuluivat lehden johtaja Marcel Cachin, pääsihteeriksi Joanny Berlioz ja

---

⁴⁷ Courban 2014, 97-99, 132-133.

⁴⁸ Courban 2014, 140.

⁴⁹ <<https://www.radiofrance.fr/franceinter/ces-cinq-moments-qui-ont-fait-l-humanite-4834419>> (katsottu 4.3.2025)

⁵⁰ (suom. Proletariaattinen vallankumous)

Claude Calzan, yhteiskunnallisen osaston päällikkö Pierre Ferrand ja muutaman viikon ajan myös Paul Vaillant-Couturier. Toimituskunta vaihtui vuoden lopussa, kun uudet jäsenet valittiin.⁵¹

Paul Vaillant-Couturier oli lehden ensimmäinen päätoimittaja, sillä virka perustettiin lehteen ensi kertaa vuoden 1926 uudistusten yhteydessä. Vuosien 1926-1929 välissä lehti joutui kulkemaan läpi jälleen uusien muutoskausien läpi, kun vuoden 1926 uudistuksen jälkeen lehden uusi formaatti herätti heti julkaisunsa jälkeen kysymyksiä poliittisten tahojen johtajissa niin Pariisissa kuin Moskovassa sekä myös tavallisissa puolueaktiiveissa erityisesti Pariisin alueella. Vuonna 1927 poliittisella kentällä lanseerattiin uusi iskulause ”luokka luokkaa vastaan” (ransk. ”classe contre classe”), joka muutti Kommunistisen Internationaalin aloitteesta kommunistien suuntaa Ranskassa. Puoluejohdon asenne politiikantekoa kohtaan muuttuikin tapahtuman seurauksena. Maaliskuussa 1928 pääsihteerin Pierre Semand pyysi juhlallisen viestin kautta Pariisin aluetta osallistumaan puoluejohdon apuna lehden poliittisen linjan oikaisemisprosessiin. L’Humanitén johdon vaihtamista alettiin pohtia puolueen puolelta, vaikka asiasta mainittiinkin virallisissa yhteyksissä vain puolihuolimattomasti.⁵²

1930-luvulle tultaessa lehti joutui sopeutumaan myllerryksiin, jotka seurasivat yhteiskunnallisen tilan muutoksista. Syyskuussa 1929 Florimond Bontesta tuli lehden päätoimittaja ja Vaillant-Couturierin seuraaja. Hänen valinnallaan lehti ja puolue vahvistivat päivittäistä yhteyttään, sillä Bonte oli toiminut puolueen Komiteassa jo vuodesta 1926. Kesällä 1931 L’Humanitén hallintorakennetta ja lehden muotoa suunniteltiin uudelleen ja Kommunistisen Internationaalin Komitea puuttui L’Humanitén tilanteeseen tarkoituksenaan vaikuttaa sen uudistukseen. Vuosien 1932 ja 1934 välissä lehden toimitukseen tehtiin useita muutoksia ja kommunistien keskeiset poliitikot sitoutuvat lehden sisältöön vahvemmin.⁵³

Vuoteen 1934 mennessä L’Humanité oli rakennettu uudelleen eri kokoonpanoilla ja hallintorakenteilla moneen otteeseen ja niiden avulla on mahdollista ymmärtää kontekstia L’Humanitén ja vuodesta 1934 alkaen muotoutuneen Le Front Populaire välillä. Lehti oli vakiinnuttanut asemansa ensin Sosialistisen puolueen S.F.I.O.:n ja sitten Kommunistipuolue PCF:n

---

⁵¹ Courban 2014, 188-190.

⁵² Courban 2014, 200-207.

⁵³ Courban 2014, 213-222.

virallisena lehtenä ja 1930-luvun puoliväliä kohti edetessä sen seuraava keskeinen sidonnaisuus muodostuisi Le Front Populaire'n kanssa solmitun yhteistyön ympärille. L'Humanité'n yksi tärkeimmistä tavoitteista oli lisätä lukijakuntansa määrää 1930-luvulla, sillä se oli konkreettinen tapa varmistaa saavutetun tärkeän poliittisen toimijan statuksen pysyvyys. L'Humanité'n levikki oli ollut vuonna 1920 huipussaan 174 953 yhden vuoden aikana myydyllä lehdellä ja sen jälkeen lehden levikki oli vaihdellut vuosittain muutamalla kymmenellä tuhannella kappaleella.⁵⁴ Kommunistisen puolueen tavoitteena oli vahvistaa asemaansa poliittisena toimijana 1930-luvulle tultaessa ja lehden menestys kulki käsikkäin puolueen menestyksen kanssa.

3 Kansanrintaman järjestäytymiseen johtaneet syyt

3.1. Vasemmiston keskinäisten suhteiden kehitys ennen Kansanrintaman perustamista

Ensimmäisen maailmansodan jälkeen poliittinen järjestelmä oli nauttinut suhteellisesta vakaudesta hallituskausien kestäessä muutaman vuoden riippuen pääministeristä.⁵⁵ Sosialistien yhteistyökyvyttömyyden vuoksi Radikaalisosialistit joutuivat neuvottelemaan konservatiivien kanssa ja muodostamaan osan oikeistokoalitiosta, Bloc Nationalista, joka johti Ranskan hallitusta vuoteen 1924 asti⁵⁶. Koalition keskeisimmät keulahahmot, Georges Clemenceau ja Alexandre Millerand korostivat, että Ranskan tulisi pysyä sodanaikaisessa unionissaan. Blocin muodostaminen merkitsi sitä, että konservatiiviset halusivat hyväksyä tasavaltalaishallinnon ja useimpien Radikaalisosialistien uskon siitä, että muodostetun järjestyksen todellista uhkaa edusti poliittisen kentän vasen laita. Vaalien lopputuloksena hallituksen johtoon asetettiin Millerand ja vuonna 1922 hänen tilalleen astui Raymond Poincaré.⁵⁷

Bloc National⁵⁸ nautti poliittista suosiota aina vuoteen 1924 asti, jolloin "Cartel des gauches"-niminen⁵⁹ puolue voitti parlamenttivaalit toukokuussa. Kartelli yhdisti itsenäiset sosialistit⁶⁰,

---

⁵⁴ Courban 2014, 312.

⁵⁵ Mookerjee 1950, 356-357.

⁵⁶ <<https://www.britannica.com/topic/Bloc-National>> (katsottu 7.1.2025)

⁵⁷ Price 1993, 224-225.

⁵⁸ (suom. Kansallinen blokki)

⁵⁹ (suom. Vasemmistokartelli)

⁶⁰ (ransk. Socialistes Indépendants)

yhdistyneet sosialistit⁶¹ ja radikaalisosialistit⁶² liittoumaksi, joka onnistui saavuttamaan enemmistön parlamentissa. Vaalivoiton suoma poliittinen valta ei kuitenkaan jatkunut kuin vuoden 1926 heinäkuuhun, kun Radikaalisosialistit suostuivat liittymään oikeistospolueiden muodostamaan liittoumaan, jota Poincaré johti. Myöhemmin kyseistä hallitusta kutsuttiin nimellä "Union Nationale⁶³", vaikka Sosialistipuolue S.F.I.O. (*Section Française de l'Internationale Ouvrière*⁶⁴) kieltäytyikin Léon Blumin johtamana liittymästä parlamentin Kabinettiin.⁶⁵

Cartel des gauches eli Vasemmistokartelli pohjautui aikaisempaan vuoden 1899 liittoumaan ranskalaisessa politiikassa, joka tunnettiin nimellä "Bloc des Gauches⁶⁶". Vasemmistokartellin perustaminen tarkoitti historiallista hetkeä ranskalaisen puoluepolitiikan historiassa, kun ensi kertaa Radikaalit ja Sosialistit muodostivat poliittisen liiton, joka johti onnistuneeseen vaalitulokseen ja hallitusyhteistyöhön. Kyseinen liittouma oli myös viimeinen vaaleja varten muodostettu vasemmistolainen koalitio ennen Le Front Populaire'n muodostamista vuoden 1936 parlamenttivaaleihin. Cartel des Gauches voidaankin nähdä eräänlaisena Kansanrintaman edeltäjänä 1920-luvun poliittisella kentällä. Kartellin merkitys ja suhde Kansanrintamaan liittyy sen esiin tuomaan huomioon siitä, että Ranskan Kolmannen tasavallan aikana puolueiden kehitys oli ollut tehokasta. Kolmannen valtakunnan aikaista puoluepolitiikkaa on tosin kritisoitu myös siitä, ettei aikalaiset puolueet onnistuneet primääristen tavoitteidensa edistämisessä ja saavuttamisessa.⁶⁷

Ranskan kontekstissa vasemmiston enemmistön muodostivat kolme puoluetta: Sosialistinen puolue (S.F.I.O.), Kommunistinen puolue (PCF) ja Radikaalisosialistinen puolue (Parti Républicain Radical et Radical-Socialiste). Puolueet muodostivat Kansanrintaman viralliseksi koalitiokseen 1930-luvun puolivälissä, mutta sitä ennen puolueiden keskinäiset suhteet olivat mutkikkaat. Sosialistit kärsivät 1920-luvulla ja sen taitteessa Ranskassa eksistentiaalisista haasteista, kun jo vuodesta 1917 asti

---

⁶¹ (ransk. Socialistes Unis)

⁶² (suom. Parti Radical)

⁶³ (suom. "Kansallinen Unioni")

⁶⁴ Danos & Gibelin 1986, 261.

⁶⁵ Mookerjee 1950, 355-356.

⁶⁶ (suom. "Vasemmistolaisten blokki")

⁶⁷ Schlesinger 1978, 211.

puolue oli kamppailut bolshevismiin suhtautumisen kanssa. Kysymys johti lopulta puolueen jakautumiseen ja Toursissa järjestetyssä puolueen konferenssissa joulukussa 1920 kaksi kolmasosaa puoluedelegaateista äänesti Kommunistisen Internationaalien linjan noudattamisen puolesta ja muodosti Kommunistisen puolueen. Sosialistipoliitikko ja puoluejohtaja Léon Blum oli varoittanut puolueen jäseniä vasemmistolaisesta ekstremismistä, mutta tuloksetta, ja S.F.I.O.:n jäsenmäärä laski 30 000 henkilöön. Puolue pysyi sisäisesti kahtiajakautuneena Kommunistien kanssa lähentymistä kannattavan ja Radikaaleja ideologisesti lähempänä olevan oikeistosiiven välillä. Sosialistit keskittyivät 1920-luvulla uudistusmieliseen politiikkaan ja vaaliliittoihin Radikaalipuolueen kanssa, joka ei ollut aatteiltaan halukas harkitsemaan selkeitä taloudellisia ja sosiaalisia uudistuksia. Puolue kieltäytyi myös osallistumasta hallitukseen eikä myöskään hylännyt vallankumouksellisia aatteitaan.⁶⁸

Ranskassa sosialismi oli ollut 1800-luvun alusta alkaen osa poliittiseen kenttään keskeisesti vaikuttaneista ideologioista. Ranskalaisessa yhteiskunnassa se oli saanut paljon vaikutteita tärkeiltä intellektuellilta, Jean Jaurèsilta ja Léon Blumilta, joka kuului myös sosialististen suurmiesten joukkoon Ranskassa. Ranskan kommunistinen puolue, Le Parti Communiste Français, perustettiin vuonna 1920 sosialistisen tradition pohjalle, kun edellä mainittu Toursin konferenssi jakoi Sosialistisen puolueen kahtia.⁶⁹ Kommunistipuolueen järjestäytyminen ei yksinään johtanut merkittäviin historiallisiin käännekohtiin⁷⁰, mutta Sosialistisen puolueen kahtia jakautuminen tarkoitti vasemmistosiiven hajaantumista Ranskan puoluejärjestelmässä. Kommunistisen puolueen ensimmäiseksi pääsihteeriksi tuli Ludovic-Oscar Frossard, ja hänen lisäksi puolueen keulahahmoiksi valikoituivat Marcel Cachin ja Paul Vaillant-Couturier. Ensimmäisten kahden vuotensa aikana PCF kamppaili ranskalaisen sosialismin perinteitä vastaan, mutta tilanne muuttui radikaalisti Frossardin eliminoimisen jälkeen, kun puolue lähti vuonna 1923 niin sanotusti

---

⁶⁸ Price 1993, 227-228.

⁶⁹ Touchard 1967, 469.

⁷⁰ Ducoulumbier 2023, 24.

”bolshevisoitumisen” tielle.⁷¹ Puolueen keskeisiksi hahmoiksi nousi Maurice Thorez, joka edusti Ranskan Kommunistisen puolueen Neuvostoliitto-mielistä laitaa.⁷²

PCF:n suosio laski vuosien 1923 ja 1931 välissä, eivätkä puoluejohtoon kuuluneet poliitikot osoittaneet huolta suhteistaan älymystöön, jonka jäsenet olivat keskeisiä politiikassa. Syntyhetkellään 110 000 jäsenen puolue pieneni 30 000 jäseneseen helmikuuhun 1934 mennessä. Vuodesta 1928 alkaen puoleen nähtiin vetäytyvän itseensä, mikä vaikutti jäsenmäärään entisestään ja sai puolueen vaikuttamaan pikemminkin lahkolta kuin poliittiselta puolueelta. Sen jälkeen puolue palasi taas proletarisen taisteluhengen lähteille ja läpäisi työläisyyteen perustuvan ajattelutavan, joka oli ollut sosialismin keino houkutellessa väestöä pariinsa. Aatteista proudhonismi, guesdismi ja vallankumouksellinen syndikalismi olivat ylläpitäneet aiemmin sosialistisen liikkeen kilpailukykyä ja niiden äärelle myös kommunistit palasivat.⁷³ Proudhonismi tarkoittaa Pierre Joseph Proudhonin aatetta, jonka mukaan yksityisomistus on varkautta⁷⁴. Guesdismi taas viittaa ranskalaisen poliitikon Jules Guesden sosialistiseen linjaan politiikanteossa⁷⁵ ja radikaali syndikalismi edusti ammattiliitto-liikkeen radikaalisiipeä.

Työväenliikkeellä tarkoitan tässä tutkielmassa vasemmistolaisen poliittisten toimijoiden ja työväestön ammattijärjestöjen kokonaisuutta, jossa yhteishenkeä kohottamassa oli yhteisten poliittisten tavoitteiden lisäksi vahva luokka-ajattelu, joka on tyypillistä vasemmistolaisille tahoille. 1930-luvulle saavuttaessa Ranskan vasemmisto oli ajautunut hajalleen toisistaan, kun Radikaalit, Sosialistit ja Kommunistit olivat kukin kiinnittyneet vahvasti omaan ajatteluunsa, eikä yhteistyön henkeä ylläpidetty. Radikaalien johdossa oli 1930-luvun alussa Édouard Herriot, joka edusti ominaisuuksiltaan tasavaltalaista meritokratiaa ja oli halukas säilyttämään Radikaalipuolueen arvoiltaan vasemmistolaisena. Kyseinen halukkuus oli André Tardieun ehdotusta vastaan, sillä Tardieu oli ehdottanut Radikaalien yhdistymistä oman keskustaoikeistolaisen puolueensa, Demokraattisen liiton⁷⁶, kanssa. Tardieun ajatuksena olisi ollut perustaa tasavaltalainen puolue,

---

⁷¹ Touchard 1967, 469-470.

⁷² Jackson 1988, 61-63.

⁷³ Touchard 1967, 470.

⁷⁴ <<https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/proudish>> (katsottu 3.3.2025)

⁷⁵ <<https://www.merriam-webster.com/dictionary/Guesdism>> (katsottu 3.3.2025)

⁷⁶ (ransk. Alliance démocratique)

joka olisi yhdistynyt demokraattinen ja sosialistinen politiikka, jotta voisi samalla vastustaa Radikaalien S.F.I.O.:ta ideologisesti lähempänä ollutta vasenta siipeä. Kyseinen siipi oli ollut halukas lähentymään Sosialistipuolueen kanssa. Herriot joutui kuitenkin väistymään puolueen johdosta osallistuttuaan Poincarén hallitukseen ja hänen seuraajikseen tulivat ensin Sarraut ja sitten Daladier.⁷⁷

Daladier joutui poliittisella urallaan 1930-luvun alussa Radikaalien johdossa väliinputoajaksi tilanteeseen, jossa Sosialistipuolue kieltäytyi hallitusvastuusta hänen kanssaan ja Herriot kieltäytyi itse liittymästä oikeiston ehdottamaan tasavaltalaiseen keskittymään. Herriot palasikin puolueen puheenjohtajaksi vuonna 1931 ja hyväksyi sosialistien talousohjelman, mikä tietyllä tavalla uudisti Radikaalien suhteen 1924 koottuun Cartel des gauches –rintamaan. Kuvaamani poliittinen epäröinti demonstroi tehokkaasti Radikaalipuolueen äänestäjien sosiaalista profiilia: monet äänestäjistä kuuluivat taloudelliseen keskiluokkaan ja olivat siten aikalaisessa yhteiskunnassa kiinteistönomistajien ja proletariaatin välissä. Keskustapuolueena sen oli mahdollista ylpeillä Sarrautin sanoin sillä, että se vältteli pelättyä jakoa kahden äärilaidan välillä.⁷⁸

S.F.I.O. ja Sosialistit taas edustivat ranskalaisista sitä väestönosaa, johon kuuluivat 1930-luvulla korkeakoulutetut intellektuellit, korkeat virkamiehet, akateemikot ja toimittajat. Yhä harvemman sosioekonominen tausta siis edusti suoraan työväenluokkaa, vaikka sosialistinen ideologia yhdistikin puolueen jäseniä. Vuosien 1924 ja 1936 välissä sosialistien kansanedustajista vain 17 prosenttia oli työläisiä tai käsityöläisiä, kun taas ennen ensimmäistä maailmansotaa vastaavan ryhmän prosenttiosuus oli ollut 36%. Kyseinen ilmiö syvensi kuilua työväenliikkeen sosialististen aktivistien ja äänestäjien välillä ja ruokki luokkatietoisuuden puutetta ranskalaisen sosialismin parissa. Sekä oikeisto että kommunistit hyökkäsivät sosialisteja vastaan tässä asiassa ja nostivat aiheen esille yhteiskunnallisessa keskustelussa.⁷⁹ Puolueen doktriinissa kieltäydyttiin yhdenmukaistamasta puolueen ideologiaa Kommunistisen Internationaalin kanssa Toursin Kongressissa, joka järjestettiin vuonna 1920, ja siinä luvattiin teoreettisesti, että Marx pidettäisiin aatteen keskiössä ranskalaisen utopistisen sosialismin kustannuksella. Renaud Meltzin mukaan sosialistipoliitikko ja puoluejohtaja

---

⁷⁷ Meltz 2023, 36-37.

⁷⁸ Meltz 2023, 37.

⁷⁹ Meltz 2023, 37.

Léon Blum lähestyi 1930-luvun politiikkaa sodan valtiojohtoisuuden innoittamana muotoillen ehdotuksia marxistisen perinteen sijaan uudistusmielisesti ja puolusti tasavaltalaishallintoa fasistisen uhan edessä sen sijaan, että olisi työskennellyt sen kukistamiseksi.⁸⁰

Jos katsotaan eri puolueiden yhteenlaskettua määrää, voidaan todeta, että 1930-luvun alussa S.F.I.O. oli edelleen hienoisesti keskustapuolueiden puolella, sillä liitot valitsivat itse omat ehdokkaansa. Sosialistipuolue oli edustettuna alueilla, joilla maatalous ja teollisuus elivät rinnakkain, kuten Saône-et-Loiressa, Côte-d'Or:ssa, Allierissa, Haute-Garonnessa, Drômessa ja Hérault'ssa. Kommunistinen puolue oli suosittu alueilla, jotka olivat selvästi vain teollisia. Näitä alueita olivat esimerkiksi Seine, Moselle, Loire, Seine-Inférieure ja Oise. Sosialistipuolue säilytti myös vahvan äänestäjävarannon pohjoisen ja Ardennien alueiden työläisten linnakkeissa. Blum kieltäytyi osallistumasta S.F.I.O.:n voimin porvarillisiin hallituksiin ja haastoi Marxin perinnön yhteyden Kommunistiseen puolueeseen, mikä ruokki työväenluokkaa sortavaa Neuvostoliittoa. Vaikka kommunistit suhtautuivat sosialisteihin luokkapettureina ja henkilökohtaisina vihollisinaan, oli Sosialistinen puolue silti osa vasemmistoa Ranskan puoluekentällä.⁸¹

Kommunistipuolue, joka oli perustettu vuonna 1920, erosi Sosialistipuolueesta ideologisesti ja korosti erityisesti porvarillisen hallinnon ylläpitämisestä kieltäytymistä ja vallitsevan poliittisen järjestelmän tunnustamisesta kieltäytymistä. Sosialistien ja kommunistien suurimmat erot 1930-luvun alun Ranskassa koskivatkin ajatuksia siitä, miten poliittista vaikuttamista tulisi tehdä. Kommunistit olivat vallankumousmielisiä ja pyrkivät edesauttamaan proletariaatin vallankumouksen toteutumista, kun taas sosialistit olivat maltillisempia eivätkä suhtautuneet politiikan tekoon vallankumousmielellä. Kommunistisen puolueen tavoitteena oli mahdollistaa vallankumouksen kautta luokkajaon uudelleen järjestäytyminen Ranskan vallankumouksen kaltaiseen tilaan. Parlamentissa kommunistien kansanedustajien tehtävänä oli totella äänestysohjeita, missä he onnistuivatkin. Thorezin toimiessa pääsihteerinä hän varmisti, että puolue seuraa Kominternin suuntaviivoja silloinkin, kun ne risteävät hänen omien suuntaviivojensa kanssa halutessaan, että Kommunistipuolue osallistuu Kansanrintaman hallitukseen vuonna 1936.⁸²

---

⁸⁰ Meltz 2023, 38.

⁸¹ *ibid.*

⁸² Meltz 2023, 38-39.

3.2. Helmikuu 1934 ja vasemmiston yhteistyön tiivistyminen

Le Front Populaire perustettiin vasemmistolaisten poliittisten tahojen liittoumaksi 1930-luvulla Ranskassa ja rintaman historian eräänlaiseksi alullepanijaksi voidaan nimittää vuoden 1934 helmikuun kuudes päivä, jolloin äärioikeistolainen mielenosoitus puhkesi väkivaltaisuuksiksi. Vasemmistolaiset ryhmittymät liikkuvat helmikuun 6. päivän tapahtumien jälkeen aste asteelta lähemmäs toisiaan yhteistyön näkökulmasta ja lopulta allekirjoittivat sopimuksen, jonka myötä Le Front Populaire perustettiin.⁸³ Poliittisen rintaman synnyn taustalla olevan kontekstin kohdalla on huomioitava se, että rintaman muodostaneet vasemmistolaiset tahot olivat aikaisemmin keskittyneet poliittisella kentällä omien kiintopisteidensä kautta vaikuttamaan niihin asioihin, jotka kunkin tahon mielestä olivat tärkeimpiä. Näin ollen esimerkiksi ranskalaiset Sosialistisen puolueen ja Kommunistipuolueen poliitikot eivät olleet 1930-luvun alkupuolella vielä automaattisesti keskenään tekemisissä kuten he olivat myöhemmin Le Front Populairen myötä.

Helmikuun kuudes muutti niin vasemmiston kuin oikeiston historiaa Ranskassa ja toimi konkreettisena esimerkkinä ranskalaisen yhteiskunnan kriisistä, jossa erityisesti demokratian lujuus oli vaakalaudalla. Vaikka päivä merkitsi historian kannalta ajankohtaa, jolloin yhteiskunta muuttui, ei sen suorat vaikutukset kuitenkaan muuttaneet politiikkaa heti. Julian Jackson erittelee kirjassaan *”The Popular Front in France. Defending democracy, 1934-1938”* Kansanrintaman historian keskeisiä hetkiä keskittyen liittouman poliittiseen vaikuttamiseen ja toimiin 1930-luvun ranskalaisessa yhteiskunnassa.⁸⁴ Hän toteaa kirjan ensimmäisessä luvussa, että Kansanrintaman historiikin on alettava vuoden 1934 helmikuun 6. Päivästä, jolloin Pariisissa järjestetty mielenilmaus päättyi poliittiseen väkivaltaan ja ihmisiä ammuttiin Place de la Concordella kaupungin keskustassa. Kyseinen tapahtuma muutti sosiaalista ja poliittista ilmapiiriä, jonka seurauksena yhteiskunnassa käynnistyi muutosprosessi, joka tunnetaan historiankirjoituksessa Kansanrintamana.⁸⁵ Jacksonin mukaan helmikuun 6. päivän tapahtumat olivat silkka oire ranskalaisen demokratian kriisistä, joka oli saanut alkunsa muutamaa vuotta ennen. Hänen analyysissään Le Front Populairen

---

⁸³ Jackson 1988, 22-51.

⁸⁴ Jackson 1988.

⁸⁵ Jackson 1988, 17.

järjestäytymiseen johtaneiden syiden taustoitusta alkaa PCF:n kehityksen tarkastelemisella, sillä Kommunistipuolue ei muodostanut Kansanrintamaa tyhjästä.⁸⁶

Ranskalaisen yhteiskunnan vuodet 1929-1934 olivat taloudellisen kriisin lisäksi myös demokratian murroskautta, jolloin ranskalaisen demokratian perinne oli uhattuna. Vuonna 1929 Ranskan frangin ollessa vahvimmillaan ja talouden ollessa hyvinvoiva, tuli taloudellinen kriisi yllätyksenä. Edes kansainvälisesti taloutta horjuttanut ja maiden vakauteen vaikuttanut suurlama ei ollut vielä koskeneet Ranskan taloutta. 1920-luvun aikana poliittinen kenttä oli nojannut oikealle, kun useammat hallitukset olivat olleet ranskalaisten oikeistopuolueiden hallinnoimia, mutta hienovaraisia muutoksia oli silti ollut ilmoilla. Sodan aikaa edeltävien vuosien vanhemmat poliitikot väistyivät uusien nuorempien tilalta, ja yksi heistä oli erityisesti keskeinen Ranskan poliittisen tilanteen muutoksen kannalta vuosina 1929-1932. Tarmokas oikeistosiiven poliitikko André Tardieu vei Ranskassa läpi monia yhteiskunnallisia muutoksia, joiden olisi kuulunut olla jo paikoillaan 1930-luvulle saavuttaessa.⁸⁷

Ensimmäisen maailmansodan jälkeensä jättämät jäljet vaikuttivat yhteiskuntaluokkien rakenteeseen useissa maissa, mutta Ranskassa yhteiskunta pysyi lokeroituneena ja tilassa, jossa se oli ollut ennen ensimmäisen maailmansodan alkua. Vasemmistopuolueiden näkökulmasta luokkayhteiskunta oli siis edelleen vahva väestön eri osia erottava ja määrittävä tekijä, joka vaikutti yhteiskunnan tilaan 1930-luvulla. Liikkuvuus eri luokkien välillä oli vähäistä ja kunkin yhteiskuntaluokan sisällä syntyneet uuden sukupolven nuoret kasvoivat yhteiskuntaluokkansa sisällä ja työllistyivät sen mukaisesti. Toinen yhteiskunnalliseen tilanteeseen vaikuttanut tekijä oli edustuksellisen demokratian rakenne, joka vaikutti poliittisten päättäjien rooliin ja heidän nauttimaansa valtaan 1930-luvun alussa. Yhteiskunnassa päättäjien roolissa olivat 1930-luvulla vahvasti edelleen ne henkilöt, joiden perhetausta ja yhteiskunnallinen status mahdollistivat poliittisen vallan tavoittelun.⁸⁸

Edellä mainitut yhteiskunnalliset seikat ovat keskeisiä Le Front Populaire'n syntyyn vaikuttaneita syitä. Kansanrintama muodostettiin vastaamaan yhteiskunnassa tunnistettuihin tarpeisiin, joihin

---

⁸⁶ Jackson 1988, 17–18.

⁸⁷ Jackson 1988, 18.

⁸⁸ Jackson 1988, 19.

1930-luvun politiikka ja päättäjät eivät vasemmiston mielestä vastanneet. Le Front Populaire'n synty oli osittain työväenluokan kapinaa vallinnutta sosiaalista järjestystä vastaan ja osittain nuoren sukupolven kapinointia vallinnutta poliittista järjestelmää ja sen päättäjiä kohtaan, sillä politiikka koettiin mielikuvituksettomaksi. Tyytymättömyyttä 1930-luvun alun poliittista tilannetta kohtaan oli toin havaittavissa myös poliittisen spektrin eri päädyissä, ei pelkästään vasemmalla. Vasemmistopuolueista Sosialistipuolue ja Radikaalipuolue ilmaisivat tyytymättömyytensä vallinneeseen tilaan 1920-luvun lopussa. Puoluerajat ylittävä tyytymättömyys yhteiskunnan tilasta edustaa yhtä tärkeää historiallista tapahtumaa, joka oli osaltaan luomassa edellytyksiä Kansanrintaman synnylle.⁸⁹

Kun lama osui Ranskaan alkuvuodesta 1931, muuttui yhteiskunnan tila yhtäaikaisesti äkillisen taloustilan heikettyä. Toisaalta huonontunut taloustilanne lisäsi halukkuutta säilyttää yhteiskunnan eri sektorit sellaisinaan ja toisaalta muutos taloudessa nostatti muutoshalun myös yhteiskunnan eri rakenteissa. Näiden kahden ääripään ympärille kehittyi Ranskassa institutionaalinen kriisi, joka purkautui vuoden 1934 helmikuun 6. päivänä, kun mielenosoittajat täyttivät Pariisin ja mielenosoituksissa tapahtui väkivaltaisia välikohtauksia.⁹⁰ Vuoden 1932 vaalien tuloksena muodostettu hallitus joutui heti kohtaamaan laman vaikutukset yhteiskunnassa ja tekemään päätöksiä verovarojen pienennyttä ja budjettivajeen ollessa suuri haaste poliittisten päätösten esteenä.⁹¹

1930-luvun alussa myös oikeistosiivessä tapahtui liikehdintää, jolla oli vaikutusta Ranskan poliittiseen tilanteeseen. Ranskalaisten parissa lisääntynyt ulkoparlamentaaristen järjestöjen suosio nostatti oikeistolaisia toimijoita politiikanteon keskiöön, mikä oli selkeä merkki tyytymättömyydestä aikailaista parlamentarismia kohtaan. Esimerkiksi Jeunesses Patriotes (suom. Nuoret Patriootit) ja Croix de Feu (suom. Tuliristit) kasvattivat kannatustaan ja nousivat vasemmiston näkökulmasta demokratiaa uhkaaviksi poliittisiksi toimijoiksi vuosien 1930 ja 1934 välillä. Vasemmisto näkikin järjestöjen kannatuksen nousun ja lisääntyneen aktiivisuuden eräänlaisena protofasismina, fasismin varhaisena asteena, Ranskassa. Ennen vuotta 1934 eri järjestöt järjestivät mielenilmauksia Ranskassa ja pyrkivät vaikuttamaan toiminnallaan yhteiskunnassa syntyneeseen tilanteeseen, jossa

---

⁸⁹ ibid.

⁹⁰ Jackson 1988, 20.

⁹¹ Jackson 1988, 21.

hallinnolla ei ollut enää kykyä hallita politiikkaa, vaan poliittinen vaikuttaminen oli liikkumassa kaduille, missä mielenosoitukset valtasivat katukuvaa. Helmikuun 6. päivän mielenosoitukset edustavatkin tietynlaista käännekohtaa ranskalaisen yhteiskunnan tilassa 1930-luvun kontekstissa, kun väkivaltaisuuksiin päättyneet mielenilmaukset hajottivat Sosialistipuolueen ja Radikaalipuolueen muodostaman koalition ja parlamenttiin astui oikeistovetoinen parlamentti.⁹²

Tammikuun 24. Päivä 1934 Maurice Thorez puhui PCF:n Keskuskomitean edessä todeten, ettei edellytyksiä yhteistyöhön Sosialistipuolueen kanssa ollut, sillä *“Emme missään tapauksessa pyri sopimukseen sosialistisen puolueen johdon kanssa, jota pidämme ... vihollisena ... Haluamme järjestää yhteisen taistelun sosialististen työläisten kanssa, sosialistisista johtajista huolimatta ja heitä vastaan.”*⁹³. Puheenvuoro kuvaa erinomaisesti Kommunistipuolueen ja Sosialistipuolueen välejä 1930-luvun alkupuoliskolla, sillä kumpikin oli ajautunut tavoittelemaan omaa etuaan keskittymällä omien joukkojensa vahvistamiseen ja positiivisessa valossa esittämiseen. Hyvä esimerkki omien joukkojen vahvistamisesta ja positiivisesti esittämisestä onkin vuoden 1933 julkaisu *“1933 à Garches avec L’Humanité”*⁹⁴, jossa kommunistien yhteishenkeä ja jäsenistön voimaa korostetaan useaan otteeseen. Poliittinen tilanne muuttui Ranskassa kuitenkin helmikuun alussa, joten Thorezin sanat suhteutuivat vasemmiston tilanteeseen jo kahden viikon päästä täysin eri tavalla kuin syntyhetkellään. Tammikuun tilanne oli vielä edustanut aikaa, jossa Kommunistipuolueen johto ei nähnyt mahdollisuutta työskennellä rinnakkain Sosialistipuolueen hallinnon kanssa, vaan heidän tavoitteenaan oli edistää omien joukkojensa kasvua sosialistien kustannuksella. Tähän oltaisiin pyritty vetoamalla sosialistisiin työläisiin, mutta tilanteen muututtua PCF:n ja Sosialistipuolueen välien kehitys muuttui.⁹⁵

Helmikuun 6. päivänä 1934 fasiset liigat ja oikeistosiiven poliittiset järjestöt toteuttivat fyysisen hyökkäyksen Pariisin Palais Bourboniin, jota on pidetty ranskalaisen parlamentarismien ja sen instituutioiden symbolina. Paikalla olleita järjestöjä olivat mm. *Action Française*, *Croix de Feu*, *Jeunesses Patriotes* ja *Solidarité Française*, ja niiden joukkoihin liittyi myös armeijan veteraaneja,

---

⁹² Jackson 1988, 21-22.

⁹³ Jackson 1988, 22. (engl. "We will in no circumstances pursue an agreement with the leadership of the Socialist party which we consider ... as an enemy ... We want to organize a common struggle with the Socialist workers, in spite of and against, the Socialist leaders.")

⁹⁴ L’Humanité 1933, “1933 À Garches avec L’Humanité”.

⁹⁵ Jackson 1988, 22.

jotka vastasivat entisten taistelijoiden järjestön kutsuun. Mielenilmauksen iskut ulottuivat Pariisissa Place de la Concorde, missä useita satoja haavoittui ja muutama kymmenen ihmistä kuoli. Iskun seurauksena Daladierin hallitus erosi ja Gaston Doumergue muodosti "Kansallisen yhtenäisyyden hallituksen", joka sai kannustusta 6. päivän iskun osallistujilta.⁹⁶

Vasemmistopuolueiden vastaus helmikuun alun tapahtumiin oli asettautua fasisteja vastaan ja ilmaista asenteensa heitä kohtaan. Helmikuun 6. päivänä Sosialistipuolueen johto kutsui puolueensa liikkeelle ja jäsenistöä ohjeistettiin puolustamaan omia järjestöjään. Mitään konkreettisia ohjeita sosialistit eivät kuitenkaan tarjonneet joukoilleen, sillä sosialistijohto ajatteli puheiden riittävän ylläpitämään rauhallisuutta ja vähentävän kuohahduksien määrää 6. päivän iskujen välittömässä läheisyydessä. Sosialistipuolueen maakuntaosastot ottivat kuitenkin yhteyttä Kommunistipuolueen joukkoihin ja pyysivät mahdollisuutta tapaamiseen, sillä Pariisin ulkopuolella ajatus yhdistyneestä toiminnasta oli vahvempi kuin maan pääkaupungin poliittisissa piireissä. Sosialistit eivät kuitenkaan saaneet vastausta yhteydenottoonsa, joten he lähettivät delegaation jäsenistöstään kommunistien sanomalehden L'Humanitén toimitukseen saadakseen reaktion kommunisteilta. Yritys onnistui ja helmikuun 8. päivän lehdessä L'Humanité raportoi Sosialistipuolueen yhteydenotosta ja kirjoitti, että L'Humanité oli valmis.⁹⁷

Helmikuun 6. päivän jälkeen kommunistit järjestivät fasismin vastaisen mielenosoituksen protestina vain muutamaa päivää myöhemmin helmikuun 9. päivänä. Helmikuun 8. päivänä L'Humanité oli kutsunut sosialistiset työläiset osallistumaan kommunistien kanssa mielenosoitukseen, joka järjestettiin seuraavana päivänä. Kommunistit olivat suunnitelleet vetoavansa sosialisteihin ja pystyvänsä erottamaan työläisiä sosialistijohdosta, jota Kommunistinen puolue piti poliittisina pettureina, mutta pyrkimykset eivät onnistuneet. Kävi ilmi, että oli mahdotonta yrittää aseistaa sosialistit fasisteja vastaan ja repiä heidät irti puolueestaan samanaikaisesti.⁹⁸ Samaisen kuun 12. päivänä sosialistit osoittivat mieltään kommunistien kanssa yleislakon yhteydessä.⁹⁹ On siis huomattavissa, että äärioikeiston väkivaltaisuudet herättivät lyhyellä aikavälillä näkyvän reaktion,

---

⁹⁶ Danos & Gibelin 1986, 29.

⁹⁷ Danos & Gibelin 1986, 31-32.

⁹⁸ Danos & Gibelin 1986, 32-33.

⁹⁹ Danos & Gibelin 1986, 8.

joka enteili tulevien kuukausien aikana alkanutta vasemmistolaisten tahojen yhteistyön tiivistymistä.

Alkuvuoden tapahtumien jälkeen vasemmistopuolueiden keskinäiset suhteet muuttuivat merkittävästi, sillä vain puoli vuotta helmikuun 6. päivän tapahtumien jälkeen Kommunistipuolue ja Sosialistipuolue allekirjoittivat yhteistyösopimuksen. Sopimuksen toteutuminen vaati kuitenkin useamman eri muutoksen kommunistien ja sosialistien toiminnassa, sillä alkuvuoteen 1934 asti puolueiden välit eivät olleet hyvällä tolalla. Tammi- ja kesäkuun välissä Kommunistipuolueen poliittisessa toiminnassa oli tapahtunut muutoksia, jotka olivat keskeisiä muuttamaan suhdanteita kommunistien ja sosialistien välillä. Ensimmäiset muutokset PCF:n linjassa olivat toteutuneet, kun Maurice Thorezista tuli puolueen johtaja vuonna 1931. Thorezin valtaan astuminen muutti puolueen poliittista linjaa, sillä Thorez edusti stalinistista laitaa ranskalaisista kommunisteista. Historiantutkijoiden mukaan Thorezin lisäksi PCF:n toiminnan muuttuneesta linjasta kertoi sen suhde Moskovaan ja Neuvostoliittoon, sillä PCF:n nähtiin olleen alisteisessa asemassa suhteessa Neuvostoliittoon. Kommunistien politiikkatoimet muuttuivat vuoden 1934 aikana, mikä mahdollisti alkavan yhteistyön tunnustelemisen Sosialistipuolueen kanssa. Sosialistipuolueen asenne kommunismia kohtaan oli muuttunut, sillä he aloittivat diskurssin kommunistisesta käännekohdasta. Vuodesta 1927 alkaen PCF oli hyödyntänyt poliittisessa retoriikassaan ajatusta luokasta luokkaa vastaan, mikä oli kirjaimellinen työväenluokan sisällä julistettu poliittinen välirikko, joka viesti kommunistien haluttomuudesta tehdä yhteistyötä poliittisella kentällä.¹⁰⁰

Vuonna 1934 solmittu yhteistyösopimus ei itsessään vielä riittänyt muuttamaan ranskalaisen politiikan suuntaa, mutta vuonna 1935 rintama sai uutta pontta Ranskassa vallinneesta lamasta, joka kosketti yhteiskunnan eri sektoreita vahvasti.¹⁰¹ Rintamaa yhdistävä tekijä olikin erityisesti fasismin vastustaminen, jonka tavoittelemisen kautta Kansanrintama nostatti kannattajakuntaansa ja suuntasi kohti vuoden 1936 yleisvaaleja, jotka olivat merkittävimmät yksittäiset vaalit Ranskassa sitten vuoden 1877.¹⁰²

---

¹⁰⁰ Jackson 1988, 22-23.

¹⁰¹ Jackson 1988, 44.

¹⁰² Jackson 1988, 46-49.

Kansanrintama syntyi vastareaktiona ranskalaisessa yhteiskunnassa tapahtuneille muutoksille, joista radikaalein oli vuoden 1934 helmikuun 6. päivän poliittinen mielenilmaus, joka näytti vasemmistolle toteen sen, mihin ranskalainen oikeisto pystyi väkivaltaisuuksiin yltyneillä mielenosoituksilla. Näin ollen vasemmistopuolueet valitsivat lopulta keskinäisten välien tiivistämisen ja poliittisen vastustajan kohtaamisen yhtenäisenä rintamana. Vuodesta 1934 alkanut järjestäytyminen vei vajaan kaksi vuotta, sillä Le Front Populaire osallistui yleisvaaleihin ensi kertaa vuonna 1936. Vasemmistopuolueiden yhteistyön pohjaksi muodostettu yhteistyösopimus ja siitä alkanut polku Kansanrintamaksi kulki alun perin nimellä ”Le Front Uni” (suom. ”Yhdistynyt rintama”), ja nimi muutettiin sittemmin Kansanrintamaksi eli Le Front Populaireksi.¹⁰³

3.3. Kansanrintaman toiminnan vakiintuminen ja poliittisen ideologian vahvistuminen

Vasemmiston seuraava etappi kohti yhtenäistä rintamaa oli vahvistaa puolueiden välistä yhteistyötä ja sen jälkeen määritellä itselleen keskeisimmät poliittiset tavoitteensa. Vuoden 1934 loppuun mennessä yhteistyösopimus oli otettu käyttöön Ranskan läpi siitäkin huolimatta, että jotkin sosialistiset yhdistykset olivat epäröineet asian toimeenpanemista. Sopimuksen tulkinnassa ja hyödyntämisessä käytännön toimintaan oli kuitenkin eroja, sillä Kommunistipuolue ja Sosialistipuolue eivät olleet yksimielisiä siinä, mihin politiikan sektoreihin sopimusta tulisi soveltaa. Sosialistit pyrkivät rajoittamaan sopimuksen soveltamista spesifisti fasismin vastaiseen toimintaan, kuten mielenosoituksiin, kun taas kommunistit olivat sitä mieltä, että yhteistyön tulisi ulottua myös laajemmalti poliittisten ja taloudellisten kysymysten piiriin. Sosialistipuolueen Kansallisessa Neuvostossa maaliskuussa 1935 useat puhujat nostivat huolensa esiin ja kritisoivat kommunisteja siitä, että heidän uskottiin pyrkivän pönkittävänsä omaa poliittista asemaansa sosialistien kustannuksella. Puheenvuoroista huolimatta sopimus jäi voimaan ja sen toteuttamista jatkettiin.¹⁰⁴

Vuoden 1935 alkuun mennessä Kommunistinen puolue oli laajentanut yhteistyöhalukkuuttaan ja halusi, että Radikaalipuoluetta pyydetäisiin mukaan yhteistyöhön, johon sosialistit ja kommunistit olivat jo ryhtyneet. Kyseinen halukkuus oli kuitenkin KomInternin kanssa ristiriidassa, mikä johti keskusteluun PCF:n ja Neuvostoliiton välillä siitä, miten tilanteessa tulisi toimia. Vuoden 1935

---

¹⁰³ Jackson 1988, 36.

¹⁰⁴ Jackson 1988, 36.

elokuussa KomInternin seitsemännessä Maailmankongressissa kommunistien uusi poliittinen strategia ratifioitiin ja usein syytetyin roolissa olleet ranskalaiset kommunistit saivat ylistystä rohkeista aloitteistaan Ranskassa. Kongressia varten oli valmistauduttu yli vuoden ajan ja kokouksen valmisteluiden ympärillä pyörinyt keskeinen narratiivi koski KomInternin tulevaisuuden linjaa ja politiikkatoimia. Kongressin myötä uuden linjan lanseeraaminen herätti kritiikkiä ja puolustelevia kannanottoja. Vuonna 1934 perustetut neljä komissiota valmistelivat tulevaa kongressia ja niiden jäsenistöstä nousi muutama henkilö, joilla oli erityistä sanottavaa tulevista päätöksistä. Yksi heistä oli George Dimitrov, joka oli sitä mieltä, että vasemmiston jäsenistön roolin määrittäviin kategorioihin tulisi tehdä muutos.¹⁰⁵

Dimitrovin ehdotuksen mukaan sosiaalidemokraattien kohdalla tulisi luopua aikaisemmin käytetystä termistä "fascistes sociaux"¹⁰⁶ petturuuttaan kommunistien leirissä. Dimitrov ehdotti samalla, että sosiaalifasistin sijasta vasemmalla olevia sosiaalidemokraatteja ei enää kutsuttaisi "päävihollisiksi". Ehdotus oli edityksellinen, sillä aikaisemmin kommunistien ja sosialistien välejä oli hiertänyt näkemuserojen lisäksi se, miten kommunistit katsoivat aatteiltaan vallankumouksellisempina sosialistien olevan aatteen pettureita ja siten heidän vihollisiaan. Kyseisellä ajattelulla viitataan aikaisemmin käytettyyn termiin "classe contre classe" (suom. "luokka luokkaa vastaan"), joka otettiin käyttöön PCF:n päätöksellä vuonna 1927. On siis selvää, että Dimitrovin ehdotus edusti muutosta kommunistien itsensä sisällä, mikä mahdollisti omalta osaltaan yhteistyön tekemisen edellytysten synnyn ranskalaisessa vasemmistossa 1930-luvulla.¹⁰⁷

Kolmas ajatus, jonka Dimitrov toi esiin komissioiden valmistellessa Kongressia, oli keskiluokan roolin korostaminen ja yhteistyösopimuksen laajentaminen koskemaan kaikkia keskiluokkaan kuuluvia tahoja Ranskassa. Käytännössä keskiluokkaan kuuluvat tahot tarkoittivat sen aikaisessa tilanteessa sosialisteja, joiden taloudellinen asema vastasi enemmän keskiluokkaa kuin työväenluokkaa, vaikka sosialistit kuuluivatkin aatteellisesti juuri työväenluokkaan. Ranskaksi keskiluokkaan viitattiin tässä kontekstissa sanoilla "classes moyennes". Keskiluokan roolin korostaminen johti lopulta KomInternin PCF:lle tekemään ehdotukseen elokuun 21. Päivä 1934, jolloin KomIntern ehdotti, että yhteistyösopimus laajennetaan koskemaan kaikkia keskiluokkia. Tällä tarkoitettiin porttien

---

¹⁰⁵ Jackson 1988, 36.

¹⁰⁶ (suom. "sosiaalifasistit")

¹⁰⁷ Jackson 1988, 36.

avaamista kaikille poliittisille toimijoille, jotka tekivät työtä keskiluokkien parissa ja niiden puolesta. Toisin sanoen ehdotuksella vihjattiin, että sosialistien ja kommunistien välinen sopimus voitaisiin laajentaa pitämään sisällään myös Radikaalipuolueen joukot. Sosialistit ja Kommunistit tapasivatkin hieman myöhemmin lokakuun 9. päivä pitämässään kokouksessa, jossa Thorez ehdotti sosialisteille sopimuksen laajentamista. Tapaamista seuraavana päivänä hän kutsui koolle kansankokoontumisen, "rassemblement populaire" ranskaksi, jonka oli tarkoitus koota kaikki vasemmistolaiset joukot nimensä alle.¹⁰⁸

Lokakuun 12. päivänä L'Humanitéssa käytettiin ensi kertaa termiä "Le Front Populaire" yhteistyöstä puhuessaan. Lehdessä Thorez puhutteli lehden lukijoita puheessaan, jonka nimi oli "*À tout prix, battre le fascisme. Pour un large front populaire antifasciste.*"¹⁰⁹. Thorez mainitsee puheessaan fasismin uhan viitaten naapurimaihin Espanjaan ja Saksaan ja hyöyntää kyseisten maiden heikentyneen demokratian esimerkkejä perustellakseen kuulijoilleen, miksi vasemmistolainen rintama oli hänen mielestään tarpeellinen vuoden 1934 kontekstissa. Hän mainitsee Saksasta puhuessaan vuoden 1933 poliittiset muutokset, joiden myötä Hitler astui vallan kahvaan ja vahvisti oman poliittisen asemansa romuttamalla saksalaista demokratiaa. Thorez mainitsee myös odottavansa Sosialistisen Internationaalin (ransk. Internationale Socialiste) vastaavan kommunistien yhteistyöhalukkuuteen myönteisesti, sillä useita sosialistisia tahoja oli jo saatu mukaan yhteistyöhön. Hän korosti puheessaan myös sitä, miten ranskalainen poliittinen kenttä oli hänen mielestään ajautumassa vaihe vaiheeltaan kohti fasismia, sillä "L'Union nationale prépare le fascisme" (suom. "Kansallinen liittouma valmistelee fasismia") poliittisilla toimillaan Ranskassa.¹¹⁰ Lehdessä julkaistu puhe on esimerkki niistä kannanotoista, jotka ovat olleen tärkeänä osallisena Kansanrintaman synnyn mahdollistamisessa. Kansanrintama -termin luominen poliittisen keskustelun parissa edesauttoi yhteisen linjan rakentamista, kun ideatasolta päästiin luomaan omalla nimellä kulkeva konsepti yhteistyötä kuvaamaan.

Kommunistit käsittelivät Kansanrintaman ja kommunistien välisiä suhteita ja kommunistien näkemyksiä poliittisesta yhteistyöstä PCF:n Keskuskomitean kokouksessa 1. ja 2. marraskuuta 1934,

---

¹⁰⁸ Jackson 1988, 36-37.

¹⁰⁹ L'Humanité 12.10.1934, 4. (suom. "Taistella fasismia vastaan hinnalla millä hyvänsä. Laajan antifasistisen kansanrintaman puolesta")

¹¹⁰ L'Humanité 12.10.1934, 4.

josta koottiin lehtinen tiivistämään kokouksen keskeisimmät puheenaiheet Maurice Thorezin nimellä. Lehtisen ensimmäisessä osassa käsitellään kommunistien ja Kansanrintaman suhteita kolmen eri teeman, fasismin, ammattiliittoyhteistyön ja keskiluokkien, kautta. Thorez nimesi fasismin kommunistien ja koko Ranskan suurimmaksi uhaksi, ja asian on lehden mukaan vahvistanut myös Kommunistipuolueen konferenssi, jossa asiaa käsiteltiin ennen marraskuuta 1934. Lehdessä todetaan, että ”Kommunistinen puolue haluaa kaikin keinoin saavuttaa massojen yhtenäisen toiminnan porvaristoa ja fasismia vastaan.¹¹¹”, mikä paljasti fasismin vastaisen politiikan tärkeyden kommunistien parissa. Vasemmisto oli aikaisemmin keskittynyt Ranskassa erityisesti porvariston vastaiseen politiikantekoon ja sen pyrkimyksenä oli ollut parantaa työläisten asemaa, mutta 1930-luvulla naapurimaiden politiikassa tapahtuneet suunnanmuutokset ja oman maan sisäpoliittinen liikehdintä, jonka räikeimpänä esimerkkinä helmikuun 6. päivän isku oli herättänyt huolen äärioikeistosta myös Ranskan kontekstissa.

Lehdessä Thorez korostaa, että vuonna 1934 ei enää riittänyt, että vain yksi vasemmistopuolueista valitsee antifasismin kautta säilytettävän yhteiskuntarauhan ja proletariaatin nousun tärkeimmiksi tavoitteikseen, vaan tavoitteen tuli kutsua taakseen muidenkin puolueiden joukkoja. Hänen mukaansa enää ei ollut mahdollista uneksia vain yhdestä yhtenäisestä puolueesta, joka edustaisi proletariaattia, vaan tavoitteen saavuttaminen vaati puolueiden välistä yhteistyötä, mille olikin luotu jo pohja aikaisemmin kesällä, kun yhteistyösopimus oli allekirjoitettu. Lehdessä sanotaan, että ”*Voimme vain iloita, jos ajatus proletariaatin yhtenäisestä puolueesta, joka on meidän ajatuksemme, etenee suhteessa toiminnan yhtenäisyyden edistymiseen.*¹¹²”. Käytännössä lehti todistaa kommunistien ajatelleen jo loppuvuodesta 1934, että poliittinen yhteisrintama olisi perustettava. Tätä tulkintaa vahvistaa lehden kaksi muuta numeroitua lukua, joista toinen käsittelee Ranskan aluevaalien voitokasta tulosta vuodelta 1934 ja toinen Le Front Populairea¹¹³

Kommunistit tekivät syksyn 1934 aikana muitakin Kansanrintamaan liittyviä valmisteluita, joiden tarkoituksena oli tunnustella vasemmistopuolueiden yhteistyön laajentamista. Syksyn aikana Kommunistipuolue järjesti mm. salaisia tapaamisia Radikaalipuolueen johdon kanssa, muodosti

---

¹¹¹ Imprimerie Ouvrière du Centre - Bourges 1934, 4. (ransk. "Le Parti communiste veut obtenir à tout prix l'unité d'action des masses contre la bourgeoisie et le fascisme.")

¹¹² (ransk. Nous ne pouvons que nous réjouir si l'idée du Parti Unique du prolétariat, qui est nôtre, fait son chemin en rapport avec les progrès de l'unité d'action.)

¹¹³ Imprimerie Ouvrière du Centre - Bourges 1934, 7.

suoraan valittuja Kansanrintama –komiteoita ja tuotti Kansanrintaman oman poliittisen ohjelman, ja näiden toimien kautta tavoiteltiin selkeää strategiaa Le Front Populairelle ja sen tulevalle toiminnalle.¹¹⁴ Vuoden 1935 alkupuolella vasemmistopuolueet järjestivät ensimmäisen yhteisen propagandatapaamisen, johon osallistuivat kansalaisjärjestö Ligue des droits de l’homme¹¹⁵, joka puheenjohti tapaamisen, ja sen lisäksi Kommunistipuolueen, Sosialistisen puolueen ja Radikaalipuolueen johtajat. Tapaamiseen osallistuivat myös kahden järjestön, Confédération Générale du Travail:n ja Confédération Générale du Travail Unitairen, edustajat.¹¹⁶ Kyseinen tapaaminen on tutkielmani aiheen kannalta merkittävä, sillä sen aiheena ollut propaganda muodosti pohjan Le Front Populairen tuottamalle propagandaviestinnälle.

Vuoden 1935 toukokuussa Ranska ja Neuvostoliitto allekirjoittivat sopimuksen, jonka pohjana oli kummassakin maassa herännyt huoli ja epäluulo Saksan poliittisen kehityksen suunnasta ja vaikutuksesta muihin Euroopan maihin. Stalinin myöntyttyä sopimukseen Kommunistinen puolue pystyi nostamaan Kansanrintaman muodostamisen uudestaan päätavoitteekseen, kun se oli hetkellisesti jäädytetty Neuvostoliiton ja Ranskan kommunistien välien vuoksi. Heinäkuussa 1935 järjestettiin suuri antifasistinen mielenosoitus, johon kommunistit kutsuivat myös radikaalit ja sosialistit. Radikaalipuolue epäröi ensin osallistumistaan, mutta päätti osallistua muiden vasemmistopuolueiden rinnalla mielenosoitukseen. Mielenosoituksen suosion myötä PCF sai KomInternin vakuutettua Kansanrintaman muodostamisen puolelle, mikä oli merkittävä asenneilmapiirin muutos, jonka ansiosta rintaman yhtenäistymisen sai jatkaa.¹¹⁷

3.4. Vuoden 1936 yleisvaaleihin valmistautuminen

Kansanrintaman poliittinen ohjelma hyväksyttiin ja julkaistiin tammikuussa 1936, jolloin Le Front Populaire oli keskellä parlamenttivaaleihin valmistautumista. Kansanrintaman ohjelman kokoamiseen liittyvä prosessi oli pitkittynyt, kun ohjelmaa kirjoittaneet tahot eivät päässeet täyteen yhteisymmärrykseen vaaleja varten tehdyn poliittisen ohjelman sisällöstä. Radikaalit ja kommunistit olivat lyöttäytyneet neuvotteluissa yhteen sosialisteja vastaan, minkä takia ohjelma saatiin

---

¹¹⁴ Jackson 1988, 36-39.

¹¹⁵ Irvine 2006, 1.

¹¹⁶ Danos & Gibelin 1986, 8, 21.

¹¹⁷ Jackson 1988, 38-41.

muodostettua vasta tammikuussa, vaikka parlamenttivaalit olivat jo huhtikuun lopussa. Keskeisin kompastuskivi Le Front Populairen jäsenpuolueiden välisissä neuvotteluissa oli ollut talouspolitiikka, joka oli tärkeä kysymys vuoden 1936 Ranskassa. Taloudellisen laman vaikutukset olivat kiihtyneet ranskalaisen yhteiskunnan eri sektoreiden tasolla 1930-luvun alusta alkaen, joten talouspolitiikka oli yksi olennaisin vaaliteema vuoden 1936 vaaleissa. Lopullinen poliittinen ohjelma oli jaettu kolmeen osaan, jotka sisälsivät poliittisten vapauksien, ulkopoliittikan eli rauhan puolustamisen ja talouspoliittisten vaatimusten teemat¹¹⁸. Poliittiset vapaudet haluttiin taata fasististen liigojen hajoittamisella ja sanomalehtimedian reformilla sekä ulkopoliittikan sektorilla Kansainliiton rauhantavoitteilla ja kollektiivisen turvallisuuden ylläpitämisellä. Talouspolitiikan sektorilla haluttiin kääntää deflaatiopolitiikka, jotta voitaisiin keskittyä enemmän julkisen sektorin työpaikkoihin ja talouden elvyttämiseen ilman devalvaatiota.¹¹⁹

Vaikka Radikaalipuolue oli vuodesta 1932 alkaen osallistunut hallitukseen, joiden pyrkimyksinä oli ollut taltuttaa taloudellinen kriisi deflaation avulla, olivat radikaalit Kansanrintaman riveissä lopulta ajamassa yhteistä vaaliohjelmaa ja joukkojaan kohti yleisiä vaaleja, jotka olivat Ranskan historian tärkeimmät sitten vuoden 1877. Vaikka kommunistien, sosialistien ja radikaalien kesken oli erimielisyyksiä vaaliohjelman sisällöstä, oli ohjelma mahtipontinen sisällöltään. Poliittinen ohjelma ei kuitenkaan pitänyt sisällään oikeastaan ollenkaan budjettisuunnitelmia tai numeroita todistamaan sitä, miten Kansanrintaman poliittisiin tavoitteisiin päästäisiin. Poliittisille puolueille ja liikkeille oli tosin tyypillistä luvata anteliaasti erilaisia asioita ennen vaaleja ilman realistista pohjaa poliittisten uudistusten toteuttamiselle, joten Kansanrintaman toiminta ei ollut tavallisuudesta poikkeavaa ranskalaisen yhteiskunnan kontekstissa. On kuitenkin huomioitava, että kyseisellä ohjelmalla propagandaviestinnälle syntyi tavallistakin suurempi motiivi ja halukkuus vaikuttaa kohdeyleisön äänestyskäyttäytymiseen.¹²⁰ Sellaisten lähtökohtien kanssa on mahdollista tutkia, edustaako primääriaineistoni vuoden 1936 propagandalehti propagandaviestintää, joka on kohdennettu vasemmiston tyypillisen kohderyhmän lisäksi myös liikkeen ulkopuolisille potentiaalisille äänestäjille.

---

¹¹⁸ Jackson 1988, 299-301.

¹¹⁹ Jackson 1988, 47.

¹²⁰ Jackson 1988, 48.

Alkuvuoteen 1936 mennessä Le Front Populaire oli omaksunut poliittisen ohjelman lisäksi myös omanlaisensa retoriikan toimintansa ympärille, jota kuvasti tietynlainen poliittinen tarkkanäköinen ja sanavalmis tyyli. Yksi keskeisimmistä osista tätä retoriikkaa ja tyyliä oli salaliittoteoria 200 perheestä, *“les deux cents familles”*, joiden ympärille Kansanrintama rakensi poliittista narratiivia ja kävi teorian avulla keskustelua Ranskan taloudellisen järjestelmän, pääoman jakautumisen ja poliittisten toimijoiden todellisista rooleista 1930-luvun politiikassa. Teoria 200 perheestä pohjautui Daladierin puheeseen vuoden 1934 kongressista, jonka Radikaalipuolue järjesti. Daladierin mukaan ranskalaista taloutta hallitsi kahdensadan rikkaan henkilön joukko, joiden omistuksessa suurin osa Ranskassa sijaitsevasta pääomasta olisi ollut. Teoria oli pohjautunut tietoon Ranskan pankin kahdestasadasta osakkeenomistajasta, ja Daladier oli lisännyt totuuteen elementtejä, joiden avulla yleisölle oli mahdollista luoda kuva salaisesta joukosta, joka oli Daladierin mukaan vastuussa Ranskan kohtalosta ja tulevaisuudesta rikkauksiensa takia. 200 perheeseen liittyvä julkaisu Front Communin (suom. Yhteisen rintaman) sanomalehdessä *La Flèche* alkuvuodesta oli vasemmistolle tärkeä onnistuneen propagandaviestinnän hetki, sillä lehtijutun avulla väitettiin, että salassa pysytelleiden rikkaiden ranskalaisten salaisuus saatiin paljastettua. Kyseinen tapaus on hyvä esimerkki siitä, millaista propagandaviestintää vuonna 1936 julkaistiin, ja millaisin keinoin vakuuttavuutta tavoiteltiin yhdistelemällä totuutta ja valheita. Propagandan toimivuuden kannalta tärkeintä on vakuuttavuus, joten yleisöön vetoavaa materiaalia oltiin valmiita tuottamaan myös totuutta vääristelemällä.¹²¹

4 Propaganda-aineiston analyysi

4.1. “1933 à Garches avec L’Humanité”

Sanomalehti L’Humanité julkaisi vuonna 1933 syyskuussa työväenjuhlaan keskittyneen lehden, joka on primääriaineistoni Le Front Populaire vaiheista esimerkki ajasta ennen kuin vasemmisto yhdisti voimansa yhteiseksi rintamaksi. Vuoden 1933 lehdessä työväenjuhlaan ja vapaa-aikaan liittyvän sisällön lisäksi lehti esittelee L’Humanité:n toimintaa ja roolia työväenliikkeessä. Lehden omin sanoin työväenliikkeen jäsenet *“... tietävät, että vain se puolustaa intohimoisesti riistetyn luokan nykyisyyttä ja tulevaisuutta joka päivä.”*¹²² Samalla aukeamalla todetaan myös, että *” Syyskuun 3.*

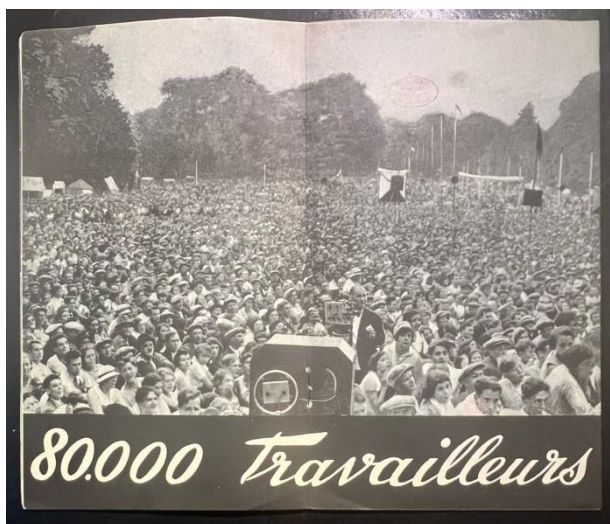
---

¹²¹ Jackson 1988, 48.

¹²² L’Humanité 1933, “1933 À Garches avec L’Humanité”, 1-2.

päivän liikuttavan mielenosoituksen jälkeen Garchesin työntekijöiden, jotka ovat saaneet uuden tietoisuuden lukumäärästään ja voimastaan, on kaksinkertaistettava ponnistelunsa kaikkien työntekijöiden kokoamiseksi Humanitén ympärille.”¹²³. Erikoisjulkaisun tavoitteena on ollut myös vahvistaa L’Humanité:n asemaa työväenliikkeen toiminnassa ja sen jäsenten parissa.¹²⁴

Lehden lukijakunta oli työväenliikkeen jäsenistöä ja edustaa sellaista osaa yhteisöstä, jotka ovat jo olleet sitoutuneita L’Humanitén toimintaan. Työväenjuhlaa oli myös mainostettu L’Humanitén sivuilla syyskuun ensimmäisenä päivänä vuonna 1933.¹²⁵ Lehden toisella sivulla Marcel Cachin toteaaakin esipuheessaan, että tarkoituksena on yhdistää kaikki ”työväestön jäsenet L’Humanitén ympärille”¹²⁶.

(Kuva 1: vuoden 1933 erikoislehden keskiaukeama, jossa kuvataan työväenjuhlien osallistujien suurta joukkoa. Alla teksti ”80.000 työläistä”)

Esipuheessa Cachin korostaa työväenliikkeen vahvuutta ja yhtenäisyyttä puhumalla juhlan paikalle saamasta osallistujamäärästä ja siitä, että ”Varmaa on, että Garchesin edustajakokous oli voimakkain (joukko), jonka mikään puolue tai järjestö oli pitkään aikaan pystynyt kokoamaan Pariisin alueella.”¹²⁷ Cachinin esittämien osallistujamäärien perusteella herää kysymys siitä, onko paikalle saapuneiden määrää mahdollisesti pyöristetty ylöspäin vai pitääkö annettu luku paikkansa. Joka tapauksessa juhlassa oli paljon ihmisiä ja yleisö ulottui kauas, kuten lehden

¹²³ L’Humanité 1933, ”1933 À Garches avec L’Humanité”, 2. (ransk. ”Après l’émouvante démonstration du 3 Septembre, les travailleurs qui ont pris à Garches une nouvelle conscience de leur nombre et de leur force doivent redoubler d’efforts pour rallier tous les ouvriers autour de l’Humanité.”)

¹²⁴ L’Humanité 1935, ”Halte à la guerre, halte au fascisme”.

¹²⁵ L’Humanité 1.9.1933, 1.

¹²⁶ L’Humanité 1933, ”1933 À Garches avec L’Humanité”, 2. (ransk. ”tous les ouvriers autour de l’Humanité”)

¹²⁷ L’Humanité 1933, ”1933 À Garches avec L’Humanité”, 1-2. (ransk. ”Ce qui est sûr, c’est que l’assemblée de Garches était la plus puissante qu’aucun parti, ni aucune organisation ait pu réunir depuis longtemps dans la Région Parisienne.”)

keskiaukeaman kuvituksessa näkyy.¹²⁸ Cachin korostaa yleisön koon lisäksi puheessaan työväenliikkeen yhtenäisyyden tärkeyttä, mikä viittaa siihen, että lehden toimituksessa on haluttu korostaa Kommunistisen puolueen roolia työväenliikkeen ”oikeana” ohjaajana.

Cachin ottaa esipuheessaan kantaa myös toisen vasemmistolaisen lehden, *“Populaire”*, sen aikaiseen statukseen toteamalla, että *“vallankumouksellisilla työläisillä on oikeus olla ylpeitä sanomalehtensä siisteydestä ja kunnosta, joka on heidän hallinnassaan, joka on heidän yksinomaista omaisuuttaan, josta he ovat karkottaneet luokkavihollisensa.”*¹²⁹. *Populaire* oli ollut sosialistien oma lehti siitä lähtien, kun *L’Humanité* oli siirtynyt kommunistien lehdeksi 1920-luvun alussa Toursin kongressin jälkeen¹³⁰. Sanallinen viittaus sosialisteihin ”luokkavihollisena” oli Cachinilta vahva ilmaus, jonka pyrkimyksenä on ollut korostaa kommunistien yhtenäisyyttä ja nostaa kommunistien ja sosialistien keskinäiset välit hänen henkilökohtaiseksi eduksensa, jonka avulla voitiin nostaa oman liikkeen mainetta jäsenistönsä mielissä. 1930-luvun alun tilanne kertoo olennaisen huomion työväenliikkeen riveistä: yhteistyötä puolueiden välillä ei kannatettu, eikä edellytyksiä yhteistyön solmimiselle ollut vielä havaittavissa syksyllä 1933. Tekstissä käytetty sanavalinta ”vallankumoukselliset työläiset” viittaa kommunisteihin ja edustaa kulttuurisidonnaista elementtiä, jonka avulla propagandaviestintää on sisällytetty tekstiin. 1930-luvulla työväenliikkeeseen kuuluneet ranskalaiset tiesivät automaattisesti, kehen vallankumouksellisuudella viitattiin ja kuka ”luokkavihollinen” oli ajettu lehdestä ulos.

Lehden valokuvien joukossa on kuvia kulkueesta, jossa eri työväenliikkeen osastojen liput näkyvät ihmisjoukon päiden yläpuolella. Väkijoukkoja on kuvattu useampaan otteeseen, mikä kertoo siitä, että lehden toimituksessa on tarkoituksella haluttu korostaa yleisön kokoa ja väkimäärää. Väkijoukkoon ei keskitytä lehdessä muuten kovin tarkasti, sillä kuvatekstit kertovat lyhyesti keskeisimmät seikat kustakin kuvasta, jossa esitellään joko työväenliikkeen harrastustoimintaa tai juhlan ohjelmaa seuraavia ihmisiä. Lehden keskeinen teema on työväenjuhlan käsittelemisen lisäksi työväenliike ja sen toiminta, ja lehden visuaalisen ilmeen avulla on luotu yhtenäiseltä vaikuttava

---

¹²⁸ *L’Humanité* 1933, “1933 À Garches avec L’Humanité”, 7-8.

¹²⁹ *L’Humanité* 1933, “1933 À Garches avec L’Humanité”, 2. (ransk. ” Au moment où Compère-Morel dévoile les origines des ressources secrètes et honteuses du "Populaire", les ouvriers révolutionnaires ont le droit d'être fiers de la propreté et de la tenue de leur journal qui est placé sous leur contrôle, qui est leur exclusive propriété, d'où ils éont chassé toute ingérance, quelle qu'elle soi, de leurs ennemis de classe.”)

¹³⁰ Courban 2014, 142.

kuva liikkeen elinvoimasta ja toiminnasta. Lukijalle lehti pyrkii välittämään vahvan viestin työväenliikkeen runsaslukuisista riveistä ja siitä, että työläiset kuuluvat L'Humanitén ja Ranskan Kommunistisen puolueen vaikutuspiiriin. Suuri osa lehden sisällöstä on valokuvia, joista osa on otettu työväenjuhlassa ja niiden oheen on kirjoitettu artikkeleita, jotka avaavat juhlan kulkua lukijalle.¹³¹

Lehdessä eriteltävissä olevat kaksi teemaa ovat tässä tutkielmassa työväenliikkeen kokoontuminen juhlan ja mielenosoitusten muodossa sekä vasemmistolaidan rivien vahvistaminen yhteisen ideologian kautta. Työväenliikkeen juhlan esitleminen keskittyy erityisesti juhlamenojen lisäksi myös juhlien ohjelmaan ja harrastetoimintaan. On huomautettava, että harraste- ja urheilutoiminnan läsnäolo työväenliikkeen toiminnassa edustaa liikkeen historian käännekohtia tavoilla, jotka vaativat viestinnällisten elementtien purkamista.¹³² Lehdessä tehtävässä analyysissä tutkitaan nimenomaan lehden luotuja mielikuvia, nostoja ja representaatiota historiassa tapahtuneesta tilanteesta. 1930-luvulla keskivertoranskalaisen vapaa-aika oli vähäistä ja työväenliikkeen urheilu- sekä harrastetoiminta edusti modernin ajan tuulia yhteiskunnassa.

(Kuva 2: vuoden 1933 erikoislehden pääkirjoitus, jonka kuvitukset keskittyvät korostamaan juhlien onnistuneisuutta väkimäärän kautta)

Työväenjuhlaa käsitellään lehden keskeisen sanoman kautta: Lehden kautta haluttiin korostaa Kommunistisen puolueen paremmuutta työväenliikkeessä ja asettaa Sosialistinen puolue ja Radikaalipuolue toisarvoiksi kommunistien silmissä. Tätä ei sanota suoraan, mutta sellaisesta viestinnästä kielivät mm. lehden avaus, joka käsittelee juhlaa otsikolla "Notre fête, notre force" ("Meidän juhlamme, meidän voimamme")¹³³ sekä lukuisat valokuvat, joissa kuvataan suuria massoja juhliin osallistuneita työväenliikkeen

¹³¹ L'Humanité 1933, "1933 À Garches avec L'Humanité".

¹³² L'Humanité 1933, "1933 À Garches avec L'Humanité".

¹³³ L'Humanité 1933, "1933 À Garches avec L'Humanité", 1.

jäseniä. Myös lehden ainoassa artikkelissa kuvaillaan juhlan kokoa ja korostetaan sitä sanoin *"Varmaa on, että Garchesin kokous oli voimakkain, jonka mikään puolue tai järjestö oli pitkään aikaan pystynyt kokoamaan Pariisin alueella."*¹³⁴ Rivien välistä on luettavissa, että Kommunistinen puolue koki olevansa kilpailuasetelmassa muita vasemmistopuolueita vastaan, koska vuonna 1933 ranskalainen vasemmisto oli edelleen hajanainen ja puolueiden keskinäiset suhteet olivat etäiset. Tällaista väitettä tulee käsitellä kriittisesti siitä huolimatta, että juhlasta otetut valokuvat ja osallistujien laskettu määrä todistavat juhlan olleen suuri. Lehden propagandistiset tarkoitukset tulevatkin esiin kyseisen väitteen kautta.

Propagandan erottaa neutraalin informatiivisesta viestinnästä sen tavoitteellisuus vaikuttaa systemaattisesti yleisöönä. Työväenjuhlan lehdessä viitteitä propagandaviestinnästä ovat esimerkiksi työväenliikkeen kokoon ja voimaan sekä L'Humanitén rooliin liittyvät viittaukset, *"He tietävät, että vain se (L'Humanité) puolustaa joka päivä intohimolla hyväksikäytetyn luokan nykyisyyttä ja tulevaisuutta."*¹³⁵, *"80 000 työläistä"*¹³⁶ ja *"Meitä oli kuulemma ainakin 100 000"*¹³⁷. Vaikka lehdessä käsitelläänkin useampia pienempiä teemoja, kuten työväenliikkeen harrastustoimintaa, on lehdessä kaksi suurempaa teemaa, joiden tarkoituksena on muodostaa lukijalleen vahvempi mielikuva työväenliikkeestä ja erityisesti kommunistien hallinnoiman lehden, L'Humanitén, ympärille syntyneen liikkeen vetovoimaisuudesta. Erikoislehti onkin mainos sanomalehdelle ja työväenliikkeelle, joka pyrki vahvistamaan statustaan lehden kautta. Tähän viitataan kahden sanomalehteä käsittelevän mainoksen avulla, jotka herättävät lukijan tutkimaan kuvien sisältöä niiden huomiota herättävien ulkoasujen takia. Kumpikin mainoksista on itsessään yhden propagandajulisteen näköinen ja ne on aseteltu erikoislehden sivulle tietoisesti, sillä ne vangistavat lukijan katseen.¹³⁸

---

¹³⁴ L'Humanité 1933, "1933 À Garches avec L'Humanité", 1. (ransk. "Ce qui est sûr, c'est que l'assemblée de Garches était la plus puissante qu'aucun parti, ni aucune organisation ait pu réunir depuis longtemps dans la Région Parisienne.")

¹³⁵ L'Humanité 1933, "1933 À Garches avec L'Humanité", 2. (ransk. Ils savent qu'elle seule défend chaque jour avec passion le présent et l'avenir de la classe des exploités.)

¹³⁶ L'Humanité 1933, "1933 À Garches avec L'Humanité", 7-8. (ransk 80.000 Travailleurs)

¹³⁷ L'Humanité 1933, "1933 À Garches avec L'Humanité", 1. (ransk. On était, disent-ils, au moins 100.000.)

¹³⁸ L'Humanité 1933, "1933 À Garches avec L'Humanité", 12.

Lehdessä harrastustoimintaa ja urheilua esitellään ensisijaisesti valokuvien avulla. Valokuvat ovat tehokas propagandan muoto, sillä niiden avulla voidaan vaikuttaa lukijan mielikuviin tehokkaammin kuin tekstin avulla¹³⁹. Lehden luoman vaikutelman perusteella L'Humanité'n pyrkimyksenä oli välittää mahdollisimman kiiltokuvamainen ja eheä kuva työväenliikkeestä, jotta liikkeessä mukana olevat sitoutuisivat siihen entisestään ja jotta ulkopuolisille tulee vaikutelma tiiviistä yhteisöstä. Tällaiseen tavoitteeseen pyrittiin hyödyntämällä kuvissa sellaisia ihmisryhmiä, jotka vetoavat yleisöön erityisen vahvasti. Lehden neljännellä sivulla on kaksi kuvaa pienistä tytöistä, jotka esittävät tanssia yleisölle valkoisissa lyhythihaisissa mekoissa. Kuvien alaotsikoksi on laitettu *"Lapsenomaisen armo. Tanssit... ..F.S.T.:n pienten ystävien tanssit..."*¹⁴⁰. F. S. T. :llä viitataan ranskalaiseen urheiluseuraan, La Fédération Sportive du Travail:n, joka oli työväenliikkeen urheiluseura ja joka toimi 1920- ja –30 –luvulla.¹⁴¹ Lasten hyödyntäminen kuvissa on tietoisista yleisön emotionaaliseen ja inhimilliseen puoleen vetoamista, sillä lapset mielletään viattomiksi ja tulevaisuuden toivoa henkiviksi keulakuviksi. L'Humanité'n lehdessä propagandaviestintä onkin häivytetty ja piilotettu epäsuoriksi propagandaviestinnän elementeiksi, kuten valokuviksi ja työväenliikkeen positiivisen imagon vahvistamiseksi, joiden avulla kommunistit ylläpitivät sanaton kilpailua sosialisteja ja radikaaleja vastaan.

Urheilujärjestön toiminnan avulla on ollut mahdollista luoda kuvaa houkuttelevasta toiminnasta, joka kutsuu puoleensa uusia jäseniä. Jäsenmäärän kasvattaminen oli L'Humanité'n selkeä päätavoite Garchesin työväenjuhlasta kertovassa lehdessä, sillä useammalla eri sivulla mainostetaan lehteä ja puhutaan sen lukijamäärän kasvattamisesta.⁵¹ Urheilujärjestön toimintaa ei avata sen suuremmin, vaan sen oletetaan olevan tuttu ja riittävästi käsitelty pelkän nimen mainitsemisella. Harrastamisen esiin tuominen erikoislehden kaltaisessa julkaisussa harrastustoiminnan ja urheilun esittelemisellä tavoitellaan työväenliikkeelle positiivista imagoa ja samalla pyritään vahvistamaan liikkeen yhtenäisyyttä.

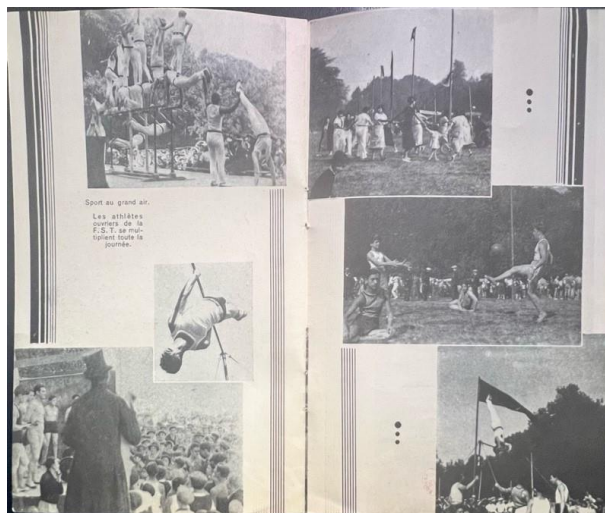
---

¹³⁹ Auerbach & Castronovo 2013.

¹⁴⁰ L'Humanité 1933, "1933 À Garches avec L'Humanité", 4. (ransk. "grâce enfantine. Les danses... .. des petites camarades de la F. S. T.")

¹⁴¹ Gounot 1997, 1.

1930-luvun alku oli Ranskassa aikaa, jolloin työntekijän keskimääräinen työviikko oli huomattavasti nykyistä pidempi. 40-tuntinen työviikko vakiinnutettiin Ranskaan vasta vuosien 1936 ja 1938 välissä, joten sosiaalinen ja kulttuurinen rakennemuutos vapaa-ajan ympärillä ei ollut vielä tapahtunut 1930-luvun alkupuoliskolla. Julian Jackson käsittelee kirjassaan *“The Popular Front in France. Defending democracy 1934-38.”* rintaman aikaansaamia ja myötävaikuttamia muutoksia työväenluokan arjessa, jotka muokkasivat keskivertokansalaisen suhdetta vapaa-

(Kuva 3: vuoden 1933 erikoislehden urheilutoimintaa esittelevä aukeama)

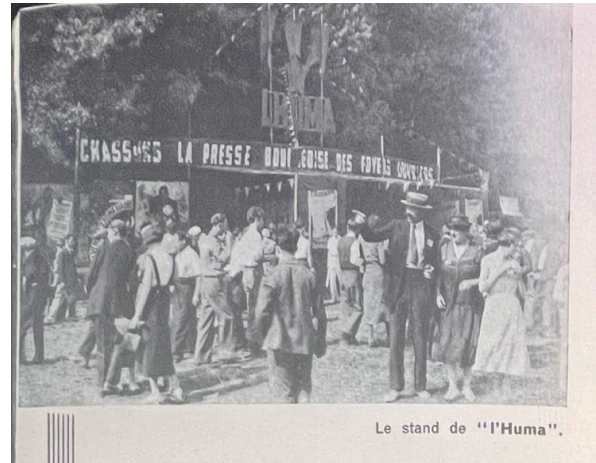
ajan toimintaan. Le Front Populaire pyrki mm. vaikuttamaan ranskalaisten mahdollisuuksia jakaa vapaa-aika ja työssä vietetty aika erilleen, mahdollistamaan kulttuurituotteiden kulutuksen ja tilaisuuksia järjestäytyä samanmielisten kanssa erilaisissa tilaisuuksissa.¹⁴² Rintaman muodostumista edeltävän ajan keskellä muodostettu narratiivi urheilun ja harrasteiden keskeisyydestä välittää viestin L’Humanitén mielipiteestä kansalaisyhteiskunnan tärkeimpien elementtien suhteen. Kommunismin tavoitteena oli vapauttaa proletariaatti sorron kierteestä, johon myös pitkät työpäivät ja niiden negatiivinen vaikutus vapaa-ajan määrään liittyivät.

Harrastetoimintaan liittyvät toistuvat viittaukset kertovat vasemmistolaisen aatteen ja ranskalaisen yhteiskunnan tilasta 1930-luvun alkupuoliskolla, mutta auttavat myös hahmottamaan syy-seuraussuhteita yhteiskunnallisen vaikuttamisen saralla. Vapaa-aika oli myöhemmin tärkeä teema vasemmistolle ja Kansanrintaman keskeisiä saavutuksia politiikassa oli ranskalaisten vapaa-ajan lisääminen ja kulttuuri- ja urheilutoiminnan vahvistaminen vuosien 1936-1938 aikana.¹⁴³ Näin ollen L’Humanitén esiin nostamat vapaa-ajan teemat ovat toimineet vasemmiston poliittisten agendojen puolesta ja edesauttaneet poliittisten muutosten aikaansaamisen myöhemmin 1930-luvun loppupuoliskolla.

¹⁴² Jackson 1988.

¹⁴³ Jackson 1988, 131-133.

“1933 à Garches avec L’Humanité” -erikoislehdessä korostetaan erityisesti L’Humanitén roolia poliittisena toimijana, jollaisena sillä oli selkeä rooli 1930-luvun vasemmistolaisella mediakentällä. Lehdessä kuvataan sanomalehden oman myyntikojun ympäristöä, jossa useat ihmiset käyskentelevät katselemassa lehden materiaaleja. Kojun kyltissä lukee *“ajetaan porvarillinen lehdistö ulos työväenluokan kodeista”*¹⁴⁴, mikä vahvistaa kilpailuasetelmaa kommunistien ja muiden

(Kuva 4: L’Humanitén toimintaa esittelevä ja mainostava koju Garchesin työväenjuhlassa syyskuussa 1933)

vasemmistolaisten puolueiden välillä. Kommunistinen puolue ottaa kuvalla suoraan kantaa siihen, mikä heidän mielestään oli muiden vasemmistopuolueiden ydinongelma 1930-luvulla: liiallinen läheisyys oikeistoporvariain laidan kanssa. Kylttien avulla välitettävät viestit kuuluvat tavanomaisen propagandan ilmenemismuotoihin, sillä räikeät sanavalinnat ja kannanotot edustavat mediavaikuttamista sen yksinkertaisimmassa muodossaan. Kyltti on hyvä esimerkki Auerbachin ja Castronovon erittelemästä huomiosta propagandan luonteesta, jonka mukaan mediatyypillä on vaikutusta propagandatuotteen muotoiluun.¹⁴⁵ Tässä tapauksessa kyltti tiivistää haluamansa viestin selkeään muotoon, eikä propagandistisen aikeen peittämiseen ole aihetta, kun kyseessä on slogan.

1933 A GARCHES
AVEC
« L'HUMANITÉ »

La magnifique plaquette de 28 photos de la fête de Garches avec une préface de Marcel Cachin a paru

Tirage de luxe. Prix exceptionnel consenti par l'« Humanité » pour marquer le succès triomphal de sa fête.
 L'exemplaire (16 pages, 30 clichés) : 1 franc (franco : 1 fr. 25).
 Les dix exemplaires..... 9 fr.
 Les vingt-cinq exemplaires... 22 fr.
 Les cinquante exemplaires.... 40 fr.
 Les cent exemplaires..... 75 fr.
 Compte chèque postal : « Humanité » Paris 209-84. Hâtez-vous de passer commande. Le tirage sera limité.

Vuoden 1933 lehti edustaa L’Humanitén virallista linjaa ja on toiminut sanomalehden lisänumerona, joka julkaistiin syyskuisen juhlan jälkeen. Erikoisnumeroa mainostettiin 17. Syyskuuta 1933 julkaistussa L’Humanitéssa sanoin *“mahtava esite, jossa on 28*

(Kuva 5: mainos erikoislehden julkaisusta L’Humanitén sivulla, 17.9.1933)

¹⁴⁴ L’Humanité 1933, “1933 À Garches avec L’Humanité”, 5. (ransk. "chassons la presse bourgeoise des foyers ouvriers")

¹⁴⁵ Castronovo 2013, 5-13.

*kuva Garchesin juhlasta ja Marcel Cachinin esipuhe julkaisussa*¹⁴⁶. Auerbach ja Castronovo korostavat propagandatutkimuksen tutkimuksessa 13 kohdan listassaan sitä, että propagandatuotteet täytyy ymmärtää osana julkaisuajankohtansa kontekstia ja ne pitää osata suhteuttaa osaksi siihen kytköksissä olevien instituutioiden ja toimijoiden vaikutuspiiriä.¹⁴⁷ Vuoden 1933 propagandalehden julkaisuajankohta on keskeisin lehteä määrittävä tekijä, sillä se on julkaistu aikana, jolloin vasemmistopuolueet eivät olleet vielä aloittaneet yhteistyötään.¹⁴⁸

L'Humanitén mainoksissa keskitytään sanomalehden levikkiä käsitteleviin kahteen kantaa ottavaan piirustukseen, joista ylemmässä lukee "*Myy L'Huma huutokaupassa, liity C.D.H.:hon.*".¹⁴⁹ Maininta C.D.H.:sta viittaa Comités de Défense de L'Humanité -nimiseen järjestöön, joka oli sanomalehden oma puolustuskomitea. Komitean tehtävänä oli suojella lehden levikkiä ja asemaa työväenliikkeessä.¹⁵⁰ L'Humanitén poliittinen johtaja Marcel Cachin kutsui sanomalehden lukijat elokuussa 1929 puolustamaan ja varmistamaan lehden jatkuvuuden tulevaisuudessa, joka johti C.D.H.:n perustamiseen. Puolustuskomitean lanseeraus oli onnistunut ja C.D.H. jaettiin pieniksi komiteoiksi, joista suurin osa luotiin Pariisin alueelle. Suurin osa niistä kuitenkin haihtui näkyvistä suhteellisen nopeasti, kun Kommunistisen puolueen johto muutti niiden muotoa ja eristi komiteat niiden alkuperäisestä tarkoituksesta liittäen ne tehdas- ja lakkokomiteoihin alkuvuodesta 1930. Heinäkuussa 1930 lehden puolustuskomiteat lanseerattiin uudelleen KomInternin pyynnöstä ja niiden toiminta keskitettiin uudestaan lehden puolustamisen ympärille.¹⁵¹

Vuodesta 1930 alkaen C.D.H.:lle määrätty tehtävä oli kasvattaa lehden myyntiä ja vahvistaa sen levikkiä kutsumalla lisää työväenliikkeen jäseniä lehden puolustuskomiteoihin, jotta kommunistien kärsimästä kannatuksesta ja puolueen suosioon liittyvästä kriisistä päästäisiin nousemaan jaloilleen

---

¹⁴⁶ L'Humanité 17.9.1933 (rans. "La magnifique plaquette de 28 photos de la fête de Garches avec une préface de Marcel Cachin a paru")

¹⁴⁷ Auerbach & Castronovo 2013, 5-13.

¹⁴⁸ L'Humanité 1933, "1933 À Garches avec L'Humanité", 13-15.

¹⁴⁹ L'Humanité 1933, "1933 À Garches avec L'Humanité", 12. (ransk. "Vendez "L'Huma" à la criée, adhérez aux C.D.H.")

¹⁵⁰ Courban 2006, 205.

¹⁵¹ Courban 2006, 211-212.

mahdollisimman pian.¹⁵² Erikoislehteen liitetyssä kuvassa kannustetaan liittymään C.D.H.:n joukkoihin myymään lehteä uusille lukijoille. Propagandan luonteeseen kuuluu vahvasti myös yleisön sitouttaminen tuotettuun propagandaan, mikä näkyy L'Humanitén julkaisussa kehotuksina liittyä puolueaktiivien järjestöihin, jotka tukevat erityisesti sanomalehden tulevaisuutta.¹⁵³

(Kuva 6: L'Humanitén puolustuskomiteoita (C.D.H.) mainostava kuvitus vuoden 1933 erikoislehdessä)

(Kuva 7: propagandaviestinnän keinoja hyödyntävä kuvitus vuoden 1933 erikoislehden sivulla)

Kuvatekstissä mainitaan puolustuskomitean lisäksi ” Tässä on kaksi sanomalehtelinettä koristavaa sommitelmaa. Ne muistuttavat meitä puolustuskomiteoiden ja jokaisen lukijan velvollisuuksista.¹⁵⁴”. Myös sivun alareunassa olevassa kuvassa lukee lehden menekin ja levikin lisäämiseen kannustava iskulause: ”En avant. Chaque lecteur doit faire un nouveau lecteur.¹⁵⁵”. Sama toistuu sivulla 14, johon on sommiteltu koko sivun pituudelle kuva L'Humanité:n kannesta työväenjuhlaa seuraavalta päivältä. Lehden kannen kohdalla huomio kiinnittyy uutisointiin työväenjuhlan osanottajien volyyymista, mikä kertoo onnistuneesta tapahtumasta. Mainoksessa iskulausemaisen otsikon lisäksi on piirros hahmoista, jotka myyvät lehteä eteenpäin. Kuvan oikeassa reunassa on neljän miehen joukko symboloivat C.D.H.:n jäsenistöä tärkeimmän

tehtävänsä eli lehden levikin kasvattamisen parissa. Vasemmassa reunassa on kuva L'Humanitésta esimerkkinä lukijalle siitä, mitä lehteä kuvituksessa pyritään myymään. Lehden yläpuolella on piirros ihmisistä, jotka myyvät lehteä eteenpäin ja pyrkivät saamaan lisää ostajia L'Humanitélle. Kuvan

¹⁵² Courban 2006, 212.

¹⁵³ Auerbach & Castronovo 2013, 9.

¹⁵⁴ (ransk. ” Voici deux compositions qui décorent le stand du journal. Elles rappellent les devoirs des Comités de Défense et de chaque lecteur.”)

¹⁵⁵ (suom. ” Eteenpäin. Jokaisen lukijan on tehtävä uusi lukija.”)

yläosassa lukee tummalla tekstillä *”Jokaisen lukijan tulee olla L’Humanitén puolustaja*¹⁵⁶. Teksti on hieman sumea, mutta sen välittämän viestin ymmärtää kokonaisuudessaan, kun ymmärtää kuvituksen kontekstin.

C.D.H:ta käsittelevän kuvituksen viereinen kuvateksti laajentaa mainoskuvan kontekstia, sillä tekstissä mainitaan, että *”Sadat julisteet, mainostaulut ja bannerit herättävät huomiota ja uteliaisuutta, mutta älä unohda ”L’Humanitéa”. Tässä on kaksi sommitelmaa, jotka koristavat sanomalehtitelinettä.*”¹⁵⁷. Käytännössä siis propagandalehteen liitetyt kaksi mainoskuvaa oli valittu lehteen näyttämään esimerkkiä siitä, millaisin keinoin C.D.H.:n toimintaa aiottiin mainostaa lehden kansikuvituksen avulla. Alempana erikoislehden sivulla oleva kuvitus käsittelee lehden myyntiä ja johdattelee lukijaa tarkastelemaan mainosta tarkemmin. Kuvassa on nuori mies, jonka kädessä on L’Humanitén numero, ja joka seisoo yhden talon ja yhden tehdasrakennuksen päällä, millä on pyritty korostamaan lehden myyjän tulevan tavallisista ranskalaisista koti- ja työläisoloista. Pojan pään yläpuolella lukee *”Eteenpäin*¹⁵⁸, mikä viittaa Alexandre Courbanin artikkelissaan *”Une autre façon d’être lecteur de L’Humanité durant l’entre deux-guerres: ”rabcors” et CDH” au service du quotidien communiste”* esittelemään keskeiseen tavoitteeseen, joka sanomalehdellä oli 1930-luvulle tultaessa.¹⁵⁹

”1933 à Garches avec L’Humanité” edustaa lehteä, jossa poliittisen tahon toteuttaman toiminnan kautta luodaan tarkoituksenmukaisesti kuvaa liikkeestä, jolla on sekä kykyä vaikuttaa asioihin että mahdollisuus luoda tietynlainen imago itselleen. Imagon rakentamiseen ei oteta sanallisesti kantaa lehdessä ollenkaan, mutta kriittisen sisällönanalyysin kautta aineiston tarkasteleminen paljastaa sen, että imagoa on yritetty rakentaa propagandaviestinnän avulla.¹⁶⁰ Kyseistä tavoitetta voidaan sanomalehtimediassa pyrkiä vahvistamaan mm. esittämällä lehden tekijöiden oma toiminta positiivisessa valossa, toistamalla lehden sanoman suurta levikkiä ja varmistamalla, että lehdessä

---

¹⁵⁶ L’Humanité 1933, *”1933 À Garches avec L’Humanité”*, 12. (ransk. *”Chaque lecteur doit être un défenseur de L’Humanité”*)

¹⁵⁷ L’Humanité 1933, *”1933 À Garches avec L’Humanité”*, 12. (ransk. *Par centaines, affiches, panneaux, banderoles attirent les regards, piquent la curiosité, mais ne point oublier ”L’Humanité”. Voi*

¹⁵⁸ L’Humanité 1933, *”1933 À Garches avec L’Humanité”*, 12. (ransk. *”En avant”*)

¹⁵⁹ Courban 2006, 212.

¹⁶⁰ Lilleker & Surowiec 2020.

työväenliikkeen toiminnasta annetaan mahdollisimman monipuolinen ja houkutteleva kuva. Kaikki edellä mainitut elementit toistuvat lehden sivuilla esimerkkien kautta, joita tässä alaluvussa on eritelty.

Vuoden 1933 erikoisnumerossa propagandaviestintä on kohdennettu kahdella tavalla lukijan tulkittavaksi: 1. osa viesteistä on avoimesti kantaa ottavia ja vaikuttamaan pyrkiviä ja 2. osa on hienovaraisten merkkien ja symbolien takaa luettavissa olevia viestejä. Yksi piirre, joka määrittää propagandaa ja erottaa sen muusta viestinnästä on sen järjestelmällinen pyrkimys vaikuttaa lukijansa mielipiteisiin ja ajatuksiin, mikä näkyy ”1933 à Garches avec L’Humanité” -lehdessä. Pyrkimykset voidaan tunnistaa myös lehden tavasta toistuvasti korostaa työväenliikkeen yhtenäisyyttä ja voimaa sen poliittisiin vastustajiin verrattaessa. Järjestelmällisyys tekee propagandasta myös johdonmukaista ja omaa agendaansa tavoittelevaa siinä suhteessa, että sen tuottajat pyrkivät sisällyttämään propagandaa kaikkeen julkaisussa esiteltävään sisältöön. Juuri näin lehden tekijät ovatkin tehneet, kun sivu sivulta lehdessä käsitellään samoja teemoja ja tiukasti positiivisessa ja kommunistien liikettä korostavassa valossa. Kulttuurisidonnaiset elementit auttavat tunnistamaan lehdessä olevia hienovaraista propagandaviestinnän palasia. Lehdessä olevia kulttuurisidonnaisuuksia ovat esimerkiksi ranskalaisten työväenluokkaisten urheilujärjestöjen toimintaa esittelevät kuvat, lehden puolustuskomiteoiden roolia korostavat kuvitukset sekä Cachinin esipuheen kommunistien yhtenäisyyttä korostavat sanavalinnat.

4.2. ”Halte à la guerre, halte au fascisme”

Propagandalehti ”Halte à la guerre, halte au fascisme¹⁶¹” julkaistiin vuoden 1935 marraskuussa, kun L’Humanité ilmoitti aloittavansa Le Front Populaire virallisena sanomalehtenä¹⁶². Sen julkaisuajankohta sijoittuu Le Front Populaire perustamisen ja toiminnan alkuvaiheeseen, jolloin rintama kasvatti tunnettuuttaan ja vahvisti rivejään vasemmistolaisten toimijoiden parissa. Lehti on julkaistu muutama kuukausi sen jälkeen, kun KomIntern hyväksyi Kommunistisen puolueen linjauksen toteuttaa Le Front Populaire muodostaminen. Analysoin lehteä Kansanrintaman alkutaipaleen propagandajulkaisuna, joka edustaa propagandaviestinnälle tyypillisiä piirteitä erityisesti Kansanrintaman representaation ja positiivisen korostamisen kautta. Kyseisessä propagandalehdessä propagandaviestinnälle tyypilliset elementit näkyvät artikkeleiden

---

¹⁶¹ (suom. ”Pysäyttäkää sota, pysäyttäkää fasismi”)

¹⁶² L’Humanité 1935, ”Halte à la guerre, halte au fascisme”.

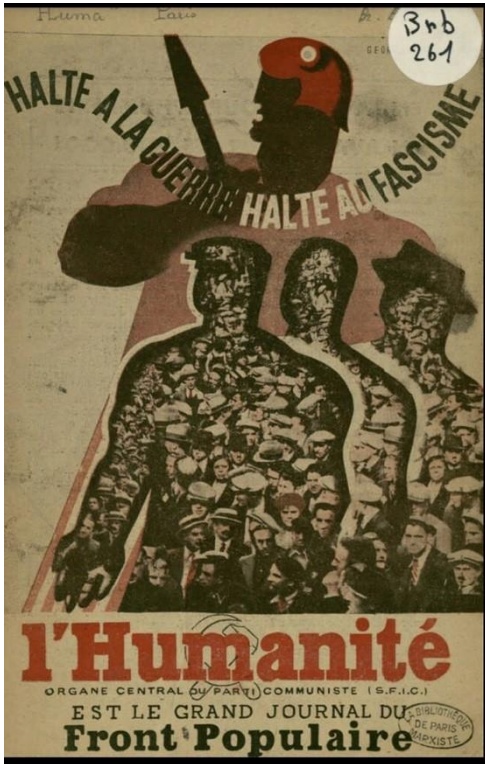
aihevalintojen lisäksi sanavalinnoissa, jotka korostavat lehden fasismia vastustavaa agenda ja sitovat lehden sisällön julkaisuajankohtansa kontekstiin. Propagandaviestinnällisiä elementtejä löytyy myös lehden kuvituksista, joiden tarkoituksena on korostaa lehden sanomaa visuaalisuuden kautta.

Lehden kansi on lehteen sisällytetyn visuaalisen materiaalin tärkein osa, sillä kansikuvan kuvitukseen on sisällytetty julisteen kaltainen kuvitus, jonka tarkoituksena on herättää mahdollisimman vahvoja reaktioita ja houkutella lukijoita erikoislehdelle. Ennen kansikuvitusta on tarkasteltava lehde kannen tekstiä, joka auttaa hahmottamaan lehden julkaisuajankohdan kontekstin. Lehden kannessa lukee kansikuvan alla, että *“L’Humanité on Front Populairen suuri lehti¹⁶³”*, mikä kertoo Kansanrintaman ja aikaisemmin kommunistien virallisena toimineen sanomalehden välille solmitusta yhteistyöstä. Yhteistyön myötä lehden tekijät ovat valinneet esitellä alkaneen yhteistyön yksityiskohtia erikoislehden muodossa, ja pelkän kansikuvan perusteella voidaan jo todeta, että lehti pyrkii vaikuttamaan yleisöönsä vedoten Kansanrintaman toimintaan ja sanomalehden uuteen rooliin rintaman äänitorvena.¹⁶⁴

---

¹⁶³ L’Humanité 1935, “Halte à la guerre, halte au fascisme”. (ransk. “L’Humanité est le grand journal du Front Populaire”)

¹⁶⁴ L’Humanité 1935, “Halte à la guerre, halte au fascisme”.

(Kuva 8: vuoden 1935 propagandalehden kansikuva, jossa hyödynnetään propagandaviestinnän elementtejä ja visuaalista symboliikkaa)

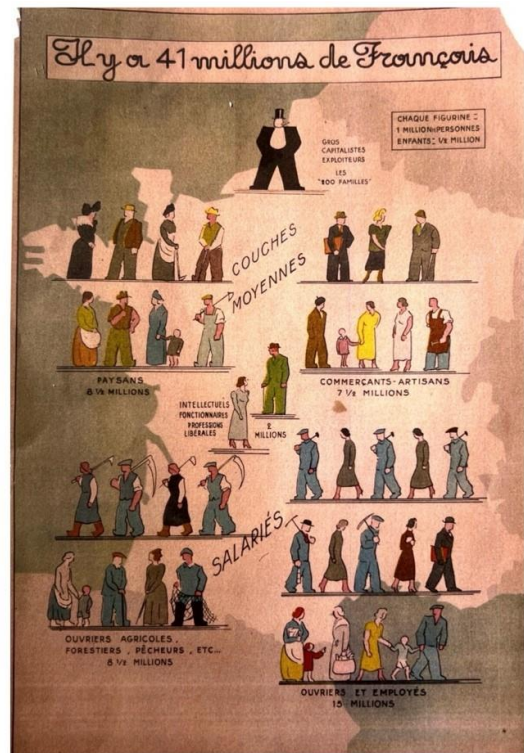
Lehden kannessa on erikoislehden otsikon lisäksi kuva, joka edustaa sanomalehden poliittista ideologiaa ja erikoislehden keskeisintä teemaa: fasismin uhkaa sekä antifasistista aatetta. Kannessa on oikeassa yläkulmassa sotilas, jonka vartalo on väritetty punaisella. Sotilaan alapuolella on kolmen miehen vartalot, jotka ovat sotilasta pienempiä ja kasvottomia. Hahmojen avulla pyritään luomaan yhtenäistä kuvaa työväenliikkeestä ja ilmaisemaan samalla, että ranskalaiset ovat yhdessä sotilaan suojaamana fasismia vastaan. Sotilaan vartalon läpi kulkeekin teksti *“Pysäyttäkää sota. Pysäyttäkää fasismi.”*¹⁶⁵, millä viitataan vasemmistopuolueiden syntyneen yhteistyön ytimeen: fasismin pelkoon. Ranskassa vasemmisto oli seurannut huolestuneena kansallissosialismin yleistymistä ja Hitlerin poliittisen vallan kasvua, ja siksi Le Front Populaire ja L’Humanité’n ensimmäisen yhteisen numeron teemana oli lehden uudistuksen ohella fasismin vastustaminen.

Kuvassa kolmen miehen vartaloihin on upotettu valokuvat ihmisjoukosta, joka edustaa Ranskan työväestöä. Piirretyt hahmot ovat kasvottomia, mutta kullakin on erilainen päähine; vasemmallalla olevalla on pienellä lipalla varustettu matala hattu, keskimmaisella hahmolla ei erotu päähinettä ollenkaan ja oikeanpuolimmaisoin hahmo pitää päässään kapealieristä hattua. Hatuilla on viestitty hahmojen ammasteista, sillä L’Humanité on hyödyntänyt eri ammattien kuvaamisessa erilaisten työvaatteiden yksityiskohtia. Esimerkiksi vuoden 1938 erikoisjulkaisussa *“Les Trusts Contre la*

¹⁶⁵ (ransk. *“Halte à la guerre, halte au fascisme.”*)

France¹⁶⁶” kantaa ottava piirros, ”Il y a 41 millions de Français¹⁶⁷” esittää Ranskan väestörakenteen demonstroiden yhteiskunnan sisällä olevia ryhmiä vaatetuksen ja asusteiden avulla.

Kuvassa olevien hahmojen päähineiden merkitys avautuu Auerbachin ja Castronovon propagandaviestinnän tehokeinoksi nimittämiä kulttuurisidonnaisuuksia erittelemällä. Julisteessa olevien hahmojen vaatetus vaatii ranskalaisen kulttuurin ymmärtämistä ja edellyttää sille spesifien asioiden tunnistusta. Tässä tapauksessa kyse on ranskalaisiin ammattiryhmiin liittyvä kulttuurisidonnaisuus, joka auttaa hahmottamaan propagandalehteen piirrettyjen hahmojen ammatteja¹⁶⁸. Esimerkiksi tehdastyöntekijöiden vaatetukseen kuuluu kyseisessä piirroksessa samanlainen matala lippahattu, joka myös

(Kuva 9: ranskalaisen väestön rakennetta kuvaava kantaa ottava piirros L'Humanitén erikoislehdessä ”Les trusts contre la France”)

vuoden 1935 erikoislehden kannessa olevalla miehellä on. Kuvituksessa viljelijöiden päässä on lierihatut, millaista kansikuvan oikean puolimmaisoin hahmo pitää päässään. Hatuilla viestitään tiettyihin ammattiryhmiin kuulumisen lisäksi myös yhteyksiä ranskalaiseen vasemmistoon ja työväenliikkeeseen.¹⁶⁹ Hahmojen vartaloiden sisään istutetut kuvat väkijoukosta vahvistavat sanomaa siitä, että kansikuvan hahmot toimivat symbolina sille väestön osalle, joka oli myös L'Humanité:n tärkeintä kohderyhmää.

Kansikuvan tarkoituksena on viestiä lukijalleen lehden puolustavan työväenliikettä ja että Le Front Populaire miehestä fasismi oli todellinen uhka Ranskassa. Hahmot katsovat omasta suunnastaan katsottuna oikealle, mikä on tehokeinona toimiva tietoinen valinta. Oikealle katsovat hahmot

¹⁶⁶ L'Humanité 1938, ”Les trusts contre la France”. (suom. ”Suuryritykset Ranskaa vastaan”)

¹⁶⁷ (suom. ”On 41 miljoonaa ranskalaista”)

¹⁶⁸ Auerbach & Castronovo 2013, 5-13.

¹⁶⁹ L'Humanité 1938, ”Les trusts contre la France”.

toimivat sanattomana symbolina fasismien uhasta, joka tulee hahmoja kohti. Hahmot ja niiden vartaloihin upotettu väkijoukko ovat väritykseltään mustavalkoisia, mikä luo kuvaan uhkaavan ja vakavan vaikutelman. Kannen slogan *“Pysäyttäkää sota, pysäyttäkää fasismi.”*¹⁷⁰ kertoo siitä, että kuvan viesti on vakava. Sotilas on hahmoista ainoa, jonka kasvot erottuvat ja jonka ilme on selkeästi huolestunut ja pelokas. Sotilalla on päässään punainen hattu, joka on selkeä esimerkki armeijavaatetuksesta ja ranskalaisen sotilaan päähineestä. Hahmon päässä oleva punainen hattu on armeijan käyttämä punainen baskeri¹⁷¹, joka viittaa siihen, että sotilas on ranskalainen. Hahmon asennosta näkee, että se on valmistautumassa taistoon, joten sen vihollisen on oltava lähellä. Koska kansikuvassa käsketään pysäyttämään fasismi, on selvää, että kansikuvan hahmoja uhkaava kuvan ulkopuolelle rajattu taho edustaa fasismia ja sen kannattajia.

Kuvituksen asettelusta voidaan vetää johtopäätös siitä, että sotilaan rooli on suurimpana hahmona ja aseineen varustettuna suojella sitä pienempiä hahmoja, eli kolmea työläistä, joiden kehossa kansanrintaman väki eli työväestö on. Kokonaisuus on luotu mahdollisimman vaikuttavaksi ja kuvituksen osia analysoidessa on huomattavissa, että kuvituksen tarkoitus on olla kantaa ottava. Kuvan alla lukee *“L’Humanité. Kommunistisen puolueen (S.F.I.C.) keskeinen elin on Kansanrintaman suuri lehti”*¹⁷², josta lehden nimi on punaisilla suurilla kirjaimilla. Lehden nimen takaa näkyy kommunistinen symboli, sirppi ja vasara, joka viittaa lehden ideologiaan ja lehteä tuottaneiden tahojen poliittiseen vakaumukseen.¹⁷³ Pienten yksityiskohtien avulla on luotu syvyyttä kansikuvaan, sillä nopeasti katsottuna kuvasta huomaa ainoastaan suuret hahmot ja niiden muodon.

Sanomalehden erikoisnumeron ensimmäisen aukeaman aloittaa Marcel Cachinin pääkirjoitus, jossa käsitellään lehden suurta lanseerausta, joka toteutettiin 17. Marraskuuta 1935. Cachin toimi L’Humanité:n päätoimittajana vuodesta 1918 alkaen¹⁷⁴. Cachin edusti PCF:n alaisuudessa toimineen L’Humanité:n linjaa ja oli keskeinen poliittinen hahmo myös Le Front Populaire toiminnassa. Hänen pääkirjoituksessaan lehden uudistusta ja lanseerausta käsitellään fasismien uhan nousemisen ja demokratian puolustamisen kautta. Hän kirjoittaa aloituskappaleessa, että *“Mutta sen jälkeen, kun*

---

¹⁷⁰ (ransk. *“Halte à la guerre, halte au fascisme.”*)

¹⁷¹ <<https://www.defense.gouv.fr/terre/5-choses-savoir/5-choses-savoir-beret>> (katsottu 16.1.2025)

¹⁷² (ransk. *“L’Humanité. Organe central du parti communiste (S.F.I.C.) Est Le Grand Journal Du Front Populaire.”*)

¹⁷³ L’Humanité 1935, *“Halte à la guerre, halte au fascisme.”*

¹⁷⁴ Courban 2014,137.

*fasismi uhkasi Ranskaa, tuhannet proletaarit ovat lähentyneet sitä, ja puolustuskomiteoiden ihailtavan propagandan ansiosta L'Humanité painaa nyt normaalisti 230 000 numeroa viikon jokaisena päivänä.*¹⁷⁵, minkä perusteella sanomalehden levikin lisääntynyt työväenliikkeen ja kommunistien sanoma tavoitti yhä useamman ihmisen 1930-luvulla. Onkin tärkeää huomata, että historiallisen kontekstin avulla Cachinin puheesta voidaan erotella C.D.H.:n tekemän työn lisäksi myös pääkirjoituksessa mainittu propaganda. On merkittävää, että Cachin nimeää itse L'Humanité'n puolustuskomiteoiden toiminnan propagandaksi, sillä kriittisen analyysin perusteella se sitä onkin, mutta sen painoarvoa lisää propagandan tuottaneen tahon tunnustus. Propaganda on ollut siis jo 1930-luvun Ranskassa noteerattu vaikuttamisen keino, mikä mukailee propagandatutkimuksessa esille nostettuja keskeisiä teemoja. Cachin korostaa puheessaan erityisesti sitä, miten propagandaviestintä on toiminut, millä on luotu positiivista imagoa Kansanrintamalle.

Pääkirjoituksessa Cachin korostaa L'Humanité:n olevan "...proletaarien sanomalehti, voimme luottaa vain heidän omistautumiseensa ja uhrauksiinsa sen levittämisessä."¹⁷⁶ Hänen sanojensa mukaisesti vuosi 1935 edusti fasismia ja sotaan valmistautumisen aikakautta, jonka keskellä L'Humanité'n rooli yhteiskunnallisena toimijana oli korostunut. Vuonna 1935 Ranskassa oltiin seurattu naapurimaa Saksassa edennyttä poliittisen kentän massiivista muutosta, kun vuonna 1934 Hitler julisti itsensä valtion kiistattomaksi johtajaksi ja Saksasta tuli demokratiasta luopunut diktatuuri. Sitä ennen Hitler oli pala palalta vakiinnuttanut rooliaan saksalaisen politiikan ytimessä ja ranskalaiset poliitikot ja yhteiskunnalliset vaikuttajat kokivat erityisesti vasemmistosta käsin asian merkittävänä uhkana. Sotaan valmistautumisen kohdalla Cachin toteaa L'Humanité:n olevan ensimmäisessä rintamassa jokapäiväisessä taistelussa näitä vitsauksia (ransk. *ces fléaux*) vastaan. Kyseiset vitsaukset siis viittaavat fasismiin ja äärioikeiston nousuun, josta oli viitteitä myös Ranskassa.¹⁷⁷ Poliittinen kenttä oli muuttunut useaan otteeseen, kun vuodesta 1932 alkaen Ranskan hallitukset olivat hajonneet tiheään tahtiin useiden vuosien vakaamman ajanjakson jälkeen.¹⁷⁸ Käännekohdaksi asettui helmikuu 1934, jolloin äärioikeiston järjestämän mielenosoituksen äityi

---

¹⁷⁵ L'Humanité 1935, "Halte à la guerre, halte au fascisme", 1. (ransk. "Mais depuis la menace du facisme en France, des milliers de prolétaires se sont rapprochés de lui, et sous l'action de la propagande admirable des comités de défense, l'Humanité tire aujourd'hui, normalement chaque jour de la semaine, 230.000 numéros.")

¹⁷⁶ (ransk. "...le journal des prolétaires, c'est sur leur dévouement seul et sur leurs sacrifices qu'on peut compter pour sa diffusion.")

¹⁷⁷ Jackson 1988, 17.

¹⁷⁸ Mookerjee 1950, 356-357.

väkivaltaiseksi ja ranskalaiset vasemmistopuolueet ja kansalaisjärjestöt tajusivat fasismin olevan kannatusta alleen kasvattava ideologia, joka uhkasi vasemmistolaisia arvoja ja demokraattisen yhteiskunnan säilyvyyttä.¹⁷⁹

Edeltävän vuoden helmikuun 6. päivänä tapahtunut ranskalaisen äärioikeiston väkivaltainen mielenilmaus mainitaan myös Cachinin pääkirjoituksessa kun hän korostaa, että kyseinen ”mustaksi päiväksi” kuvattu tapahtuma toimi konkreettisenä muistutuksena työntekijöiden kansallisen ja kansainvälisen yhtenäisyyden sekä ammattiyhdistysten ja poliittisen yhtenäisyyden merkityksestä.¹⁸⁰ Erikoisnumerossa keskitytään fasismin uhkaan ja vasemmistorintaman yhtenäisyyteen myös pääkirjoituksen ulkopuolella, ja lehdessä painotetaan, että yhteisen rintaman koostaminen on tullut ajankohtaiseksi poliittisen ilmapiirin muutoksen myötä. Cachin korostaakin L’Humanitén onnistuneen luomaan ilmapiirin, jota hän kuvailee sanoin ”*työntekijöiden kansallinen ja kansainvälinen yhtenäisyys, ammattiyhdistysten yhtenäisyys, poliittinen yhtenäisyys*.”¹⁸¹. Kyseisellä yhtenäisyydellä viitataan Kommunistisen puolueen aloitteellisuuteen vuoden 1934 ja 1935 aikana. L’Humanitén ja PCF:n yhteiset ponnistelut vasemmistolaisten puolueiden yhteistyön synnyttämiseksi oli johtanut juuri tähän juhlalliseen erikoisnumeroon, jossa Cachin puhuu lehden toiminnasta ja siihen liittyvistä uudistuksista. Onkin selvää, että positiivista imagoa korostaakseen oli kannattavaa mainita, miten edistyksellinen L’Humanité oli toimissaan ollut ennen Le Front Populairen syntyä.¹⁸²

Le Front Populaire keskeinen slogan, ”*Pour le pain, la paix et la liberté*”¹⁸³ toistuu useissa rintaman julkaisuissa ja julistuksissa. Primääriaineistossani vuoden 1936 julkaisussa slogan on lehden kannessa, ja vuoden 1935 julkaisussa asiaa sivutaan lehden sivulla kuusi, jonka otsikkona on ”*Nous voulos du travail ou du pain*”¹⁸⁴. Julian Jacksonin mukaan Léon Blumin poliittisten tavoitteiden joukossa iskulause ”*Du pain et du travail*”¹⁸⁵ oli tärkeässä roolissa 1930-luvun aikana. Hänen tavoitteenaan oli tuoda työtä ja leipää eli toimeentuloa sekä ravintoa kansalaisille, ja tämän

---

¹⁷⁹ Jackson 1988, 21-22.

¹⁸⁰ L’Humanité 1935, ”Halte à la guerre, halte au fascisme”, 2.

¹⁸¹ (ransk. ”l’unité ouvrière nationale et internationale, de l’unité syndicale, de l’unité politique”)

¹⁸² Jackson 1988, 22-23, 44-49.

¹⁸³(suom. ”Leivän, rauhan ja vapauden puolesta”)

¹⁸⁴ (suom. ”Haluamme työtä tai leipää”)

¹⁸⁵ (suom. ”Leipää ja työtä”)

ajatuksen taustalle muodostettiin rintaman käyttämä slogan.¹⁸⁶ Artikkelissa käsitellään slogania ja sen suhdetta ranskalaiseen työväenliikkeeseen ja vasemmiston politiikkaan. Otsikon ja jutun alkusanojen perusteella leivän ja työn diskurssi on ollut hyvinkin tärkeä osa rintaman politiikkaa. Tämän voi päätellä myös siitä, että lehtijuttu päätetään huudahdukseen, jossa sanotaan uudestaan ”*NOUS VOULONS DU TRAVAIL ET DU PAIN!*”¹⁸⁷.¹⁸⁸

Lehtijuttu käsittelee ranskalaisen työväestön tilaan liittyvää tulevaa kyselytutkimuksesta, jonka avustuksella L’Humanité tavoitteli työväestöä tiiviimmin vaikutuspiiriinsä. Kyselytutkimukset ja gallupit olivat tehokas tapa sitouttaa sanomalehden kohdeyleisöä lehden toimintaan ja sen julkaisuihin, sillä niiden avulla voitiin herättää lukijoiden kiinnostus seurata juttusarjaa, joka vastaisi vähän kerrallaan heille heräämiin kysymyksiin. Kyselytutkimus edustaa propagandalehdissä esimerkkiä Auerbachin ja Castronovon luoman propagandatutkimuksen 13 listan kohdasta viisi, jossa korostetaan propagandaksi laskettavien tuotoksien suhdetta tutkimuskohteen taustalla vaikuttaviin kulttuurisidonnaisiin instituutioihin, joihin ranskalaisen kulttuurin erityispiirteet kuuluivat. 1920-luku oli ollut Ranskassa monien perhepoliittisten muutosten aikaa ja ranskalaisia perheitä kehoitettiin vahvasti kasvamaan lapsia hankkimalla¹⁸⁹. Perhepolitiikkaa käsittelevä kyselytutkimus nosti esiin ranskalaiselle yhteiskunnalle erityisen ilmiön, jonka mukaan perheiden keskeisin tehtävä oli olla mahdollisimman monilukuisia. Vuoden 1935 aikana vasemmisto oli keskittynyt Kansanrintaman muodostamiseen ja omasta mielestään toimimattoman ja kestäättömän politiikan vastustamiseen, joten työväestön mielipiteet yhteen kokoava kyselytutkimus ja siihen liittyvä juttusarja oli selkeä valinta propagandan tuottamisen kannalta.

Lehtijutun otsikko, ”*Haluamme työtä tai leipää*”, on viittaus vaatimuksesta tarpeellisen toimeentulon takaamisesta ja samalla viittaus leivän merkityksestä ranskalaisessa yhteiskunnassa. Leivällä tarkoitettiin poliittisessa keskustelussa toimeentuloa, mutta leivällä oli myös vahvasti kulttuurisidonnainen suhde ranskalaisiin. Leipä edusti tavallisille ranskalaisille päivittäistä ravintoa ja oli siksi tärkeä osa jokaisen ranskalaisen perustarpeista. Leivän käyttäminen symbolina

---

¹⁸⁶ Jackson 1988, 159.

¹⁸⁷ (suom. ”ME HALUAMME TYÖTÄ JA LEIPÄÄ”)

¹⁸⁸ L’Humanité 1935, ”Halte à la guerre, halte au fascisme”, 6.

¹⁸⁹ Fortesque 2000, 150-152.

Kansanrintaman sloganissa ja propagandalehdissä oli tehokas valinta, sillä jokainen ranskalainen tiesi automaattisesti mitä leipä symboloi. Työttömyyden lisääntyttyä 1930-luvulla Ranskassa oli paljon työntekijöitä, jotka olivat huonon taloustilanteen takia vailla työtä ja Kansanrintama hyötyi heidän aktivoimisellaan suoraan, sillä toimeettomana olleet ihmiset lisäsivät poliittisten viestien voimaa osallistuttuaan Kansanrintaman toimintaan. Työllistymisen kerrotaan jutussa olevan korkeassa sosioekonomisessa asemassa olevien oikeistolaisten mukaan vaikeaa, sillä työpaikkojen rahoittamiseen vaadittavia varoja ei ole. Oikeiston mielipiteen kerrottiin olevan yhteydessä heidän negatiiviseen suhtautumiseensa työväenliikettä kohtaan. Artikkelissa sanotaan, että ”*L'Humanité osoittaa päinvastaista tosiasioilla. Se todistaa, että RIKKAAT VOIVAT MAKSA.*”¹⁹⁰. Tällä otetaan suoraan kantaa vallinneeseen työllisyystilanteeseen ja oikeiston rooliin yhteiskunnallisella sektorilla vuoden 1935 kontekstissa.¹⁹¹

Artikkelissa mainitaan myös 1930-luvun salaliittoteoria 200 rikkaasta suvusta, joiden vasemmisto uskoi hallitsevan Ranskan taloutta salaisilla varannoillaan. Teorian mukaan perheet, *Les Deux Cents Familles*, määrittivät rahallisella voimallaan Ranskan kohtalon.¹⁹² L'Humanité syytti artikkelissaan perheitä Ranskan hallinnon säätelemisestä ja siitä, että heidän joukoistaan olisi soluttautunut jäseniä parlamenttiin ja hallintorakenteisiin. Salaliitolla pyrittiin vaikuttamaan yleisöön hyödyntämällä sitä, miten lukijat reagoivat salaliittojen kaltaisiin kulttuurisidonnaisiin instituutioihin, joihin propagandatutkimusta käsittelevässä metodologiakirjallisuudessa viitataan.¹⁹³ Ranskalaiseen yhteiskuntaan spesifisti liittyvällä salaliitolla voitiin perustella vasemmiston toimia ja motiiveja radikaalimmin kuin pelkkiä faktoja käyttämällä. Salaliitto onkin mainittu viimeisenä artikkelissa, aivan kuin taktisena valintana ennen jutun virallista slogania.¹⁹⁴

Vuoden 1935 lehdessä käsitellään myös työväestön tilaa sivun kymmenen jutussa, jonka otsikkona on ”*Pohjoisen kotisijat*”. Juttu keskittyy kuvailemaan pohjois-Ranskassa asuvien

---

¹⁹⁰ (ransk. ”L'Humanité démontrera le contraire, par des faits. Elle apportera la preuve que LES RICHES PEUVENT PAYER.”)

¹⁹¹ L'Humanité 1935, ”Halte à la guerre, halte au fascisme”, 6.

¹⁹² Earle 2013, 333-334.

¹⁹³ Auerbach & Castronovo 2013, 5-13.

¹⁹⁴ L'Humanité 1935, ”Halte à la guerre, halte au fascisme”, 6.

teollisuustyöntekijöiden elinoloja pohjoisissa kaupungeissa, kuten Lillissä, Roubaix:ssä ja Tourcoingissa. Lehtijutun tarkoituksena on osoittaa rintaman huomiota ja tukea paikallisille ja todeta samalla, että lehden uudistusten myötä myös tätä aihetta tullaan käsittelemään ja myötäelämään lehden sivuilla.¹⁹⁵ Lehden viimeisillä sivuilla on aikaisemmin käsiteltyjen lehtijuttujen lisäksi vielä tarina, joka käsittelee ranskalaisen yhteiskunnan tilaa 1930-luvulla. Jutun lopussa mainitaan, että lehden uudistuksen jälkeen marraskuun 17. Päivästä alkaen tarjolla on myös jatkokertomuksia lukijoille luettavaksi. Kokonaisuudessaan vuoden 1935 erikoislehti käsittelee suurten teemojen ohella myös pienempiä kokonaisuuksia, joista annetaan ikään kuin maistiaisia lukijoille, jotta he kiinnostuisivat lukemaan ja tilaamaan lehteä myös uudistuksen jälkeen.¹⁹⁶ Propagandaviestinnän kannalta merkittävää artikkelissa on artikkelin loppu, jossa puhutaan teollisten työntekijöiden yhdistymisestä ja yhteistyön syventymisestä. Artikkelin lopetetaan kappaleella, jossa sanotaan:

“Front Populaire laajeni ja järjestäytyi. Rauhaa ja vapautta rakastavat demokraattiset voimat muodostivat vankan ryhmittymän taistelemaan leivän, rauhan ja vapauden puolesta. Koko tämän tilanteen me aiomme tuoda lukijoillemme eläväksi L'Humanitessa 17. marraskuuta alkaen.”¹⁹⁷

Kappaleella korostetaan Kansanrintaman iskulauseen avulla rintaman poliittisia tavoitteita ja keskitetään lukijan huomio siihen, mikä oli Kansanrintaman tavoite: työläisten yhdistäminen yhtenäiseksi rintamaksi, joka taistelisi rintaman poliittisen agendan puolesta Ranskassa.¹⁹⁸

Lehdessä käsiteltiin Pohjois-Ranskan teollisuuden lisäksi myös Saint-Polycarpen jalostamo, jonka ympärille oli muodostettu juttusarja L'Humanitén uudistuksen jälkeisille viikoille. Artikkelin nimi, *“Les Mémoires de Cochon”, “Cochonin muistelmat”* tai *“Sian muistelmat”*, viittaa jatkotarinaan, jonka L'Humanité oli lehteen tuottanut yhteistyössä Casimir Lecomte Cochonin kanssa. Juttusarjassa käsiteltiin ensimmäistä maailmansotaa edeltävää aikaa, jolloin Antivautours de Clichy -niminen liike toimi Pariisissa. Kyseessä on siis useampaan osaan jaettu historiallinen kertomus,

---

¹⁹⁵ L'Humanité 1935, “Halte à la guerre, halte au fascisme”, 10.

¹⁹⁶ L'Humanité 1935, “Halte à la guerre, halte au fascisme”, 11-12.

¹⁹⁷ (ransk. ” Et le Front Populaire s'étend, s'organise. Les froces démocratiques éprises de paix et de liberté se groupent en un bloc solide afin de lutter pour le pain, la paix et la liberté. C'est toute cette situation que nous allons faire vivre pour nos lecteurs dans L'Humanité à partir du 17 novembre prochain.”)

¹⁹⁸ L'Humanité 1935, “Halte à la guerre, halte au fascisme”, 10.

jonka aiheena on Cochon ja ammattiliitto, jotka taistelivat Pariisissa asuntojen vuokralaisten puolella. Kertomuksen tarkoituksena oli edustaa L'Humanitén uudistuksen myötä lehdessä lisääntyneen kulttuurisällön luonnetta, sillä Le Front Populaire halusi edistää politiikassaan myös ranskalaisen kulttuurisektorin kehitystä ja kukoistusta¹⁹⁹. Jatkokertomus kuvastaa Auerbachin ja Castronovon nimeämien kulttuurisidonnaisten instituutioiden alakategoriaa, joka käsittelee kirjallisuuden roolia propagandaviestinnässä.²⁰⁰ Kirjallisuuden avulla oli mahdollista sitouttaa kulttuurista kiinnostuneita lukijoita ja samalla sisällyttää Kansanrintaman poliittista agenda mukavia ajatuksia työväenluokan jäseniin.

(Kuva 10: vuoden 1935 propagandalehden perhepolitiikkaa käsittelevän artikkelin otsikko ”Perheen pelastamiseksi”, joka korostaa Kansanrintaman poliittisia tavoitteita)

Lehden sivut viisi ja kuusi keskittyvät keskivertoranskalaisen elämään: sivulla viisi käydään läpi ranskalaisen kommunistin, Paul Vaillant-Couturierin tekemää kyselytutkimusta, josta julkaistiin juttusarja uudistuneessa L'Humanitéssa 17. marraskuuta

alkaen vuonna 1935. Kyseisessä lehtijutussa ei esitellä vielä kyselytutkimukseen liittyviä tutkimustuloksia, vaan tekstissä keskityttiin vain Kansanrintaman mielipiteiden esiin tuomiseen ja lukijoiden mielenkiinnon nostattamiseen. Vaikka jutun otsikkona on kyselytutkimus, ei itse tekstissä viitata vielä tutkimukseen, vaan tekstin pyrkimyksenä on mainostaa juttusarjaa, joka alkoi marraskuun puolivälissä uudistuksen myötä²⁰¹. Vaillant-Couturierin mukaan ”*kommunistit haluavat taistella puolustaakseen ranskalaista perhettä*”, mikä korostaa ranskalaisen perhemallin tärkeyttä Kansanrintamalle ja kertoo lukijalle keskivertoranskalaisen olevan Le Front Populairelle puolustamisen arvoinen asia.²⁰²

Lehdessä ranskalaisten perhe-elämää ja perheiden rakennetta analysoidaan puoluepoliittisesta näkökulmasta, mikä korostaa kapitalismin vaikutuksia perheisiin ja yksilöihin. Vaillant-Couturierin tekemässä kyselytutkimuksessa kapitalismista puhutaan pahana ja sen sanotaan suoraan

¹⁹⁹ Jackson 1988, 133.

²⁰⁰ Auerbach & Castronovo 2013, 5-13.

²⁰¹ L'Humanité 1935, ”Halte à la guerre, halte au fascisme”, 5.

²⁰² L'Humanité 1935, ”Halte à la guerre, halte au fascisme”, 5.

aiheuttavan negatiivisia vaikutuksia ranskalaisille: *"Kuolevan kapitalismin pahuus, sen esimerkkinä oleva moraalittomuus, sen kehittämä itsekkyyd, sen luoma kurjuus, sen synnyttämä kriisi, sen levittämät sosiaaliset sairaudet ja sen aiheuttamat salaiset abortit tuhoavat perheen.*²⁰³". Sen vuoksi L'Humanitéssa julistettiin, että kommunistien tahtona on taistella ranskalaisen perheen puolesta. Näin korostettiin perhekeskeisen asennoitumisen ja ranskalaisen 1900-luvun alussa muutoksia kokeneen perhemallin tärkeyttä Kansanrintamaan kuuluneiden vasemmistopuolueiden, erityisesti kommunistien politiikassa. Artikkelissa keskitytään syntyvyyslukujen lisäksi myös kannanottoihin lisääntymissterveyden saralla tehtyihin poliittisiin päätöksiin, joita oli viety läpi Ranskassa ensimmäisen maailmansodan jälkeen. Syntyvyyden nostaminen oli ollut ranskalaisten hallituspuolueiden tavoitteena 1920-luvun läpi, ja Vaillant-Couturierin artikkeli ottaa kantaa asiaan mainiten sterilisaation ja väestön kasvattamisen²⁰⁴. Hän kuvailee hallitusten politiikkaa 1920-luvulta alkaen sanoen, että *"He (poliittinen oikeisto) ovat lopullisesti irtautuneet vanhasta pikkuporvarillisesta perinteestä - individualistisesta ja anarkistisesta - joka tekee sterilisaatiosta ihanteen. He haluavat periä vahvan maan, lukuisan rodun.*²⁰⁵". Kyseinen lause on suora viittaus 1920-luvulla käyttöön otettuihin raskauden ehkäisyyn ja abortin kieltäneihin lakeihin²⁰⁶, jotka olivat artikkelin mukaan vastoin pikkuporvariston aikaisempaa asennoitumista.

Vaillant-Couturierin toimittamasta kyselytutkimuksesta puhuttaessa mainitaan myös Neuvostoliiton toteuttamat väestön kasvua manipuloivat toimet, joiden sanotaan jutussa olevan Ranskan hallituksessa istuvien päättäjien inspiraationa, vaikka artikkelin mukaan väestörakenteeseen liittyvässä keskustelussa tulisi keskittyä toisiin seikkoihin. Artikkelissa asia kuvaillaan sanoin *"Neuvostoliiton esimerkki näyttää heille tietä. Mutta nyt on käytettävä todellisia keinoja rodun pelastamiseksi.*²⁰⁷". Vaikka Vaillant-Couturier onkin kirjoittanut kyselytutkimukseen liittyvän artikkelin, ei hän korosta omia mielipiteitään tekstissä. Poliittisen vastustajan mielipiteiden

---

²⁰³ (ransk. "La malfaisance du capitalisme mourant, l'immoralité dont il donne l'exemple, l'égoïsme qu'il développe, la misère qu'il crée, la crise qu'il engendre, les maladies sociales qu'il propage, les avortements clandestins qu'il provoque, détruisent la famille.")

²⁰⁴ Fortesque 2000, 151-152.

²⁰⁵ L'Humanité 1935, "Halte à la guerre, halte au fascisme", 5. (ransk. "Ils ont rompu une fois pour toutes avec la vieille tradition petite bourgeoise - individualiste et anarchiste - qui fait, de la stérilisation, un idéal. Ils veulent hériter d'un pays fort, une race nombreuse.")

²⁰⁶ Fortesque 2000, 152.

²⁰⁷ (ransk. "L'exemple de l'U.R.S.S. leur montre la route. Mais il faut, dès à présent employer les vrais moyens de sauver la race.")

kritisoiminen ja omien argumenttien kautta yleisön emotionaaliseen puoleen vetoaminen kuuluu myös propagandan tyypillisiin piirteisiin, sillä niiden avulla on mahdollista herättää vahvoja tunnereaktioita. Propagandalehdissä propagandaviestintää on siis hyödynnetty kaikenlaisissa juttutyypeissä, myös mainoksissa, joiden piiriin edellä mainittu Vaillant-Couturierin juttusarjaa esittelevä artikkeli kuuluu.

(Kuva 11: vuoden 1935 erikoislehden Belgian taloudellista tilannetta käsittelevän artikkelin otsikko "Belgia 1935, esimerkki vai varoitus?")

Propagandalehden sisällöstä suurin osa käsitteli marraskuun 1935 uudistusta, mutta lehdessä käsiteltiin myös muutamia sen aikaisen yhteiskunnan kannalta ajankohtaisia aiheita. Yksi aiheista oli talouskriisi, joka Euroopassa oli valloillaan. Kriisiä esitellään Belgian taloudellisen tilanteen kautta lyhyessä lehtijutussa, jonka kerrotaan tulevan laajemmin käsittelyyn

tulevissa L'Humanitén numeroissa. Belgian tilanteesta puhutaan varoittavana esimerkkinä, sillä artikkeli alkaa maininnalla Belgian toteuttamista valuutan devalvaatioista, joiden seurauksena valuutan arvo oli heikennyt tuntuvasti pelkästään vuoden 1935 aikana. Lehden mielipide devalvaation taloudellisista hyödyistä tuodaan selvästi esiin, sillä toimen todetaan olevan "pikemminkin vaarallinen seikkailu, keino, jonka näennäisesti suotuista vaikutus häviäisi pian"²⁰⁸. Tekstissä mainitaan myös, että kirjoittajat ovat tarkoituksenmukaisesti halunneet käyttää Belgiaa varoittavana esimerkkinä, jonka myötä vasemmistolle olisi selvää miksi maan taloudellista tilannetta ei tulisi parantaa devalvaation keinoin. Asia on ilmaistu sanoin "Halusimme lukijoidemme hyödyksi ottaa oppia Belgian kokemuksista tekemällä tutkimuksen paikan päällä."²⁰⁹.

Artikkelin lopussa vedotaan suoraan lehden kohdeyleisöön eli työväestöön, kun juttu päätettiin toteamukseen siitä, ettei kyseinen mielipide ole ainoastaan intellektuellien, vaan kenen tahansa

---

²⁰⁸ (ransk. "plutôt une dangereuse aventure, un expédient dont l'effet d'abord apparemment favorables s'évanouirait bientôt?")

²⁰⁹ (ransk. "Pour nos lecteurs, nous avons voulu tirer les leçons de l'expérience faite en Belgique, en enquêtant sur place.")

tavallisen työläisen mielipide Ranskan taloudenhoidosta.²¹⁰ Lehteen liitetyn kannanoton kautta vasemmiston viesti talouspolitiikan tilasta ja sen hoidosta on selkeä, mutta pyrkii samanaikaisesti vetoamaan yleisöön, mikä tekee artikkelista hyvän esimerkin Kansanrintaman propagandaviestinnästä. Kansanrintama hyödynsi propagandaviestinnässään sen perustamisesta asti vahvaa visuaalista symboliikkaa ja tunteita herättäviä sanavalintoja, sekä hyödynsi vasemmistolaisten sanomalehtien jo itselleen kartuttamaa yleisöä ja alustoja, joista L'Humanité oli keskeisin 1930-luvulla. L'Humanitén roolia korostaakin Kansanrintaman suuri lanseeraus, jota koko propagandalehti käsitteli²¹¹.

L'Humanitén toimintaa esiteltiin vuoden 1935 propagandalehdessä, jonka tärkeimpänä tavoitteena oli esitellä sanomalehden yhteistyötä Le Front Populairen kanssa. Lehden pääkirjoituksen jälkeen lukijan huomio kiinnitetään kokonaisen aukeaman täyttävään mainokseen, jossa lehden uudelleenlanseerauksesta annetaan konkreettista tietoa. Lehden sivulla kolme on eriteltyä lehden uuden ilmeen mukana tulleita muutoksia käsiteltävissä aiheissa, jonka avulla lukijoiden on mahdollista hahmottaa lehden sisältöä ja sen muutoksia. L'Humanité lupaa mainoksessa tarjoavansa lukijalle monipuolista vasemmistolaista sisältöä päivittäin vaihtuvilla teemoilla, joita ovat esimerkiksi erilaisista kuunnelmista kertovat jutut, koulutus, kulttuuriteokset kuten elokuvat, luonnontieteet, lapset ja naiset sekä viljelijöiden arki. Kyseisten teemojen kautta lehdestä on pyritty antamaan mahdollisimman monipuolinen ja laajalti työväenliikkeen intressejä palveleva kuva. Lehden uudistuksen myötä muuttuneen sisällön esittely kattaa useita propagandaviestinnässä hyödynnettävien kulttuurisidonnaisuuksien kategorioita, joiden avulla Kansanrintaman propagandalehtien erityispiirteet korostuvat. Lehden muutosta mainostettaessa lukijalle tehdään myös selväksi, että sanomalehteen on panostettu suuresti. Vaikutelman luomista tukee lehden aukeama sivuilla seitsemän ja kahdeksan: aukeamalle on piirretty nainen, joka lukee kaivon reunalla L'Humanité:n numeroa. Kuvan alla on teksti, *“Totuus on vain niin hyvin tiedossa, kun lukee L'HUMANITÉ:ta joka päivä.”*²¹². Kyseisellä viittauksella ilmoitetaan, että L'Humanité edustaa itsensä mukaan totuutta ja on sitä kautta ehdoton taho vasemmistolaisille ranskalaisille. Lehden monipuolisuutta korostettaessa on myös ollut mahdollista luoda vasemmistolaisille lukijoille tunne

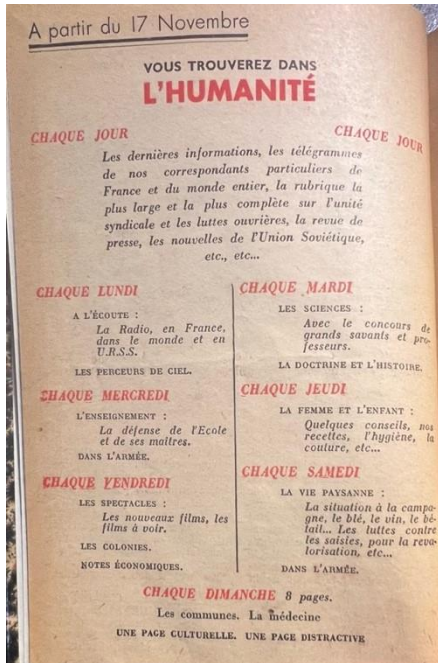
---

²¹⁰ L'Humanité 1935, “Halte à la guerre, halte au fascisme”, 4.

²¹¹ L'Humanité 1935, “Halte à la guerre, halte au fascisme”.

²¹² (ransk. La vérité n'est si bien renseignée qu'une qu'elle lit chaque jour L'HUMANITÉ.”)

siitä, ettei heidän tarvitsisi turvautua muihin sanomalehtiin tai mediakentän toimijoihin, sillä L’Humanité ja Le Front Populaire viestivät selkeästi pystyvänsä vastaamaan kohderyhmänsä tarpeisiin täysin.²¹³

(Kuva 12: vuoden 1935 propagandalehden uudistuneen viikkojärjestyksen päiväkohtaiset sisällöt)

Propagandalehdessä palataan L’Humanitén uudistukseen ja sen sisältöön kokonaisen artikkelin muodossa, joka on otsikoitu “Une Humanité Nouvelle”, eli “Uusi Humanité”. Lehtijutun tarkoituksena oli esitellä lukijalle niitä konkreettisia muutoksia, jotka lehteen tehtiin marraskuun 17. Päivästä alkaen vuonna 1935. Propaganda-analyysin kannalta keskeisimpiä muutoksia lehden ulkoasussa ja sisällössä ovat ne muutokset, joiden avulla on voitu toteuttaa tehokkaampaa propagandaviestintää ja joiden avulla lehden lukijoita on sitoutettu L’Humanitén ja Le Front Populairen toiminnan ympärille. Tekstissä keskitytään erityisesti lehdessä eri viikonpäivinä vaihdelleisiin aiheisiin ja juttutyyppeihin, joiden kautta Kansanrintaman toimintaa ja poliittista vaikuttamista käsiteltiin. Samoihin teemoja esiteltiin jo pääkirjoitusta seuraavalla sivulla, mihin lehden “uudeksi päiväjärjestykseksi” nimetty rakenne oli näkyvillä kokonaisena.

Vaikka teksti toistaakin suurimmin osin lehden uudistukseen liittyvän mainoksen sisältöjä, on sen loppuosassa erillistä tarkastelemista vaativia osia. Kansanrintaman iskulause, “*Pour le pain, la paix, la liberté*”²¹⁴ on kirjoitettu tekstin loppuun kohtaan, jossa L’Humanitén luvataan puolustavan Kansanrintaman äänitorvena rintamalle tärkeimpiä asioita, leipää eli toimeentuloa, rauhaa eli yhteiskuntarauhan pysymistä ja vapautta eli itsenäisyyttä.²¹⁵ Artikkelin on allekirjoittanut Paul Vaillant-Couturier, ja hän päättää tekstinsä sanoihin “*Te jotka ette vielä sitä (lehteä) tunne, tutustukaa siihen!*”²¹⁶

²¹³ L’Humanité 1935, “Halte à la guerre, halte au fascisme”, 3.

²¹⁴ (suom. “Leivän, rauhan ja vapauden puolesta”)

²¹⁵ L’Humanité 1935, “Halte à la guerre, halte au fascisme”, 8.

²¹⁶ (ransk. “Vous qui ne la connaissez pas, découvrez-la!”)

Propagandalehdessä käsitellään myös lehden puolustuskomiteoita, joiden avulla lehden levikkiä oli kasvatettu 1930-luvun taitteesta alkaen. Artikkelin nimi *“Défendons L’Humanité”*, *“Puolustetaan L’Humanitéta”*, antaa suoran viestin lukijalle siitä, millaista vastuuta L’Humanitén toimituksen mielestä jokaisen lukijan tulisi ottaa lehden suosion ylläpitämiseksi. Lehdessä puolustuskomiteoihin, eli C.D.H.:n kerrotaan kuuluvan 10 000 jäsentä, jotka työskentelivät lehden suosion säilyttämisen puolesta uusien tilaajien hankkimisen ja lehden myymisen kautta. Tekstissä korostetaan C.D.H.:n työn tärkeyttä ja tehokkuutta, mutta artikkelin yhteyteen liitetyt kuvat vahvistavat viestin sanomaa entisestään. Merkittävä osa propagandaviestinnän tehokkuudesta syntyy mahdollisimman huomiota herättävän kokonaiskuvan avulla, joten valokuvilla on vahva asema propagandajulkaisuissa visuaalisen sisällön herättämien reaktioiden vuoksi.

L’Humanitén puolustuskomiteoita käsittelevässä lehtijutussa valokuvien avulla on samalla demonstroitu puolustuskomiteoiden joukkoja ja pyritty siten vaikuttamaan lukijakunnan yhtenäisyyden tunteeseen. Sivulla on kolme kuvaa, joista kahdessa kuvassa olevat ihmiset ovat nostaneet oikean kätensä nyrkkiin, mikä oli vasemmiston käyttämä symboli.²¹⁷ Tulkinta käsimerkistä perustuu vuoden 1935 propagandalehden takakannen sivuun, johon on sovitettu kuva miehestä, jonka oikea käsi on nostettu nyrkkiin. Hänen yläpuolellaan lukee *“Fasismi. Tämä on vihollinen.”*²¹⁸. Nyrkissä oleva käsi edustaa siis antifasismia ja Kansanrintamaa, sillä se on yhdistetty lehdessä kahdesti

samaan kontekstiin. Sekä takakannen miehen että lehden puolustuskomiteoiden toiminnan taustalla nimittäin vaikutti sama motiivi: fasististen tahojen vastustaminen.

(Kuva 13: Lehden puolustuskomiteoiden jäseniä nyrkit nostettuna esiin fasismin vastustamisen symbolina)

²¹⁷ L’Humanité 1935, *“Halte à la guerre, halte au fascisme”*, 9.

²¹⁸ L’Humanité 1935, *“Halte à la guerre, halte au fascisme”*, 15. (ransk. *“Le Fascisme. Voilà l’ennemi.”*)

Lehden takakannen kuvituksessa on useita propagandaviestintään kiinteästi liittyviä piirteitä, sillä kuvan muodossa esitettävät argumentit vaativat tarkempaa tarkastelua propagandan sanoman ja rivien välissä luettavien elementtien ymmärtämiseksi. Miehen asento symboloi taisteluvalmiutta ja viittaa siihen, että kuvan ulkopuolella miehestä katsottuna vasemmalla on miestä uhkaava taho, mikä Le Front Populaire ja vasemmiston kontekstissa tarkoittaa fasismia, toisin sanoen ranskalaisia fasisteja ja Saksaa. Kuvituksen kytköksen fasismiin paljastaa kuvituksen yläreunassa oleva suuri teksti, ”Fasismi. Tässä vihollinen²¹⁹”, joka on aseteltu miehen taakse sijoitetun sanomalehden kannen yläosaan. Tekstissä fasismiin viitataan vihollisena, joten kuvan mies suojelee L’Humanitéta poliittiselta

(Kuva 14: vuoden 1935 propagandalehden takakannen kuvitus, joka hyödyntää vahvaa visuaalista symboliikkaa)

viholliseltaan. Lehden päällä on punainen lippu, mikä symboloi vasemmistoa ja Le Front Populairea, mutta mikä toimii myös tehosteväriinä muutoin pelkistetyin värein väritetyssä kuvituksessa.

Takakannen kuvituksen kohdalla voidaan myös soveltaa Auerbachin ja Castronovon ajatusta propagandan tulkitsemisen edellytyksistä, joihin kulttuurisidonnaisuuksiin liittyvien kontekstien avulla voidaan tutkia propagandan luonnetta.²²⁰ Kuvituksessa kulttuurisidonnaisia elementtejä ovat ranskalaisen miehen asennon ja punaisen lipun lisäksi myös hänen taustallaan olevien sanomalehden kansilehdelle sommiteltujen tekstien sisältö. Propagandaviestinnällisiä elementtejä analysoidessa on keskeistä huomioida erityisesti ne elementit, jotka ovat erityisiä niille propagandajulkaisuille, joita tutkitaan. Kulttuurisidonnaisiin elementteihin lukeutuu myös kuvan työläisen rooli ranskalaisessa yhteiskunnassa, joka ilmaistaan kuvassa symboliikan kautta. Kuvan mies edustaa työväenluokkaa ja viestii lukijalleen jokaisen työväenluokan jäsenen olevan osa taistelua fasismia vastaan. Vuoden 1935 propagandalehden tapauksessa kulttuurisidonnaisuudet korostavat lehden pyrkimyksiä vaikuttaa kohdeyleisöönsä, joka oli jo etukäteen määritetty L’Humanitén silloin jo muutaman vuosikymmenen jatkuneen toiminnan aikana. L’Humanité edusti

²¹⁹ (ransk. ”Le fascisme. Voilà l'ennemi.”)

²²⁰ Auerbach & Castronovo 2013, 5-13.

ranskalaiselle työväenliikkeelle lehteä, joka samalla vastasi lukijakuntansa tarpeisiin, mutta osasi myös vedota uusiin potentiaalisiin lukijoihin. Lukijoihin vedotessa kulttuurisidonnaisuuksien merkitys korostuu, sillä lukijan on helpompi reagoida lukemaansa ja näkemäänsä propagandaviestintään, kun se sisältää hänelle tuttuja elementtejä.

Fasismiin uhkaan viittavan tekstin lisäksi miehen taustalla olevan sanomalehden kansilehteen on kirjoitettu useita lehdessä esiintyvien jutun muotoon kirjoitettuja teemoja, jotka on nostettu kuvaamaan sitä, mitä kuvituksen mies puolustaa. Kannessa mainitaa useampaan kohtaan työläiset, esimerkiksi sanoin "ouvrier" ja "paysan" (suom. "tehdastyöntekijä" ja "maanviljelijä"), ja heidän käsketään esimerkiksi puolustamaan palkkojaan. Yhdessä tekstiruudussa lukee myös "*He (fasistit) ovat tappaneet meiltä 19 toveria*"²²¹, mikä on aseteltu kuvitukseen korostamaan poliittisen vihollisen toimia ja vaarallisuutta. Kuvan alareunaan on lisätty vielä yksi muistutus L'Humanitén puolustamisesta, jotta lukija saisi mahdollisimman suoran ohjeen siitä, miten Kansanrintaman mukaan sen kannattajien tulisi toimia.²²²

4.3. "Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté"

Primääriaineistoni vuoden 1936 propagandalehti "*Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.*" Julkaistiin huhtikuun alussa muutamaa viikkoa ennen vaalien ensimmäistä äänestyskierrosta²²³. Propagandalehti on vasemmiston virallisen propagandakeskuksen, Office central de propagande populaire²²⁴, tuottama, ja sen tarkoituksena oli esitellä Kansanrintaman poliittista toimintaa ja poliittisen ohjelman eri teemoja, joiden avulla pyrittiin vetoamaan lehden kohdeyleisöön. Propagandalehden kohdalla on keskeistä huomata, että siinä missä primääriaineistoni kaksi aikaisempaa lehteä ovat olleet L'Humanitén ja sitä kautta Kommunistisen puolueen julkaisemia, ei vuoden 1936 tuotos liity L'Humanitén toimintaan. Lehti on valikoitu osaksi tutkielmani primääriaineistoa juuri siksi, että se edustaa uudenlaista

---

²²¹ (ransk. "Ils nous ont tué dix-neuf camarades")

²²² L'Humanité 1935, "Halte à la guerre, halte au fascisme", 15.

²²³ Office centrale du propagande populaire 1936, "*Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.*"

²²⁴ (suom. Kansanpropagandan keskustoimisto)

propagandaviestinnän vaihetta Kansanrintaman ja vasemmiston aikajanalla.²²⁵ Itse asiassa L'Humanité julkaisi huhtikuun 18. Päivä lyhyen kannanoton päivän lehdessä, jossa sanottiin ettei lehdellä ollut mitään tekemistä Kommunistisen puolueen kanssa. Näin ollen Kansanrintamaan liittyvän lehden takana oli muita toimijoita kuin primääriaineiston kahden muun lehden kohdalla.²²⁶ Vaikka propagandalehden julkaisijoiden taustoista ei löydy tietoa, ovat lehdessä julkaistujen tekstien takana olleet tahot Kansanrintaman ja ranskalaisten vasemmistopuolueiden johtohahmoja. Näin ollen sillä oli kytköksiä Kansanrintaman ja vasemmistopuolueiden toimintaan²²⁷.

(Kuva 15: L'Humanitéssä huhtikuussa 1936 julkaistu kannanotto propagandalehden alkuperään liittyen, 18.4.1936)

(Kuva 16: sanomalehti Vendredin sivulla julkaistu mainos vuoden 1936 propagandalehdestä, 17.4.1936)

Kansanpropagandan keskustoimistosta löytyy niukasti arkistoaineistoa, eikä sitä mainita Ranskan kansallisarkiston tietokannassa kuin alle kymmeneen otteeseen, joten siitä voi tehdä tulkintoja vain hyvin vähäisen informaation perusteella. Huhtikuun 17. Päivä julkaistussa *Vendredi*-nimisessä sanomalehdessä kuitenkin mainostettiin primääriaineistoni lehteä, ja mainoksen alaosaan on merkitty propagandatoimiston osoite, joka sijaitsee Pariisin keskustassa. Mainoksessa korostetaan eri poliitikkojen tekstejä ja painotetaan, että lehden sisällä on runsaasti tekstejä ja valokuvia lukijoiden iloksi.²²⁸ Vuoden 1936 propagandalehdessä ei korostetakaan sen tekijöitä tai sen

taustaa, joten propagandatoimiston toimijuus on lehden kontekstissa selkeästi toisarvoinen asia. Sen sijaan lehde kannessa mainostetaan lehteen kirjoittaneiden poliitikkojen tekstejä, tosin vain

²²⁵ Office central de propagande populaire 1936, "Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté."

²²⁶ L'Humanité 18.4.1936, 2.

²²⁷ Office central de propagande populaire 1936, "Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté."

²²⁸ Vendredi 17.4.1936, 2.

kannen alaosassa. Nimiä on kuitenkin tietoisesti korostettu ja poliitikojen joukosta löytyy Le Front Populaire keskeisimpien johtajien lisäksi myös muita poliittisia hahmoja, kuten Rivet, Belin ja Racamond.²²⁹

(Kuva 17: vuoden 1936 propagandalehden kansikuva, jonka vahva symboliikka ja värit herättävät katsojassaan vahvan reaktion)

Lehden kansi sisältää vahvaa symboliikkaa ja kiinnittää lukijansa huomion heti, sillä kannessa on lehden suuren otsikon lisäksi useampi valokuva, jotka viestivät vahvasti lehdessä käsiteltävistä ja rintamalle keskeisistä aiheista. Kuvissa on kuvattu Le Front Populaireen iskulauseeseen kuuluvat teemat, joita vastaan ollaan: tyhjillään olevia taloja köyhyyden, kuolleen ihmisen ruumis sodan ja kansallissosialisteja tekemässä natsitervehdystä fasismin symbolina. Kannen kuvavalinnoilla on visuaalisen ilmeen perusteella tavoiteltu mahdollisimman vaikuttavia ja suuria reaktioita herättäviä kuvia, jotta Kansanrintaman viesti tulisi selvästi esiin.²³⁰ Kannen alaosassa on Kansanrintaman slogan, "Pour le pain, la paix, la liberté"²³¹, minkä viesti on tehty selväksi: Kansanrintama on toimeentulon, yhteiskuntarauhan ja demokratian puolella. Kuvien keskellä on sotilasmerkin näköinen rintamerkki, joka on kuolemaan viittaava symboli,

jonka alle asetellut miekat ja sotilasmerkki viittaavat sodan uhkaan ja sotimiseen. Merkillä on haluttu korostaa Kansanrintaman vastustamien asioiden vakavuutta ja samalla herättää lukijoissa miellelyhtymä sotaan, mikä on tyypillinen propagandaviestinnän kulttuurisidonnaisuuksiin kytkeytyvä elementti.²³² Toinen propagandalle tyypillinen elementti lehden kannessa on visuaalisuuden korostaminen, mistä kertovat kannen punainen väri ja mustavalkoiset tekstit.

²²⁹ Office central de propagande populaire 1936, "Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté."

²³⁰ Office central de propagande populaire 1936, "Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté."

²³¹ (ransk. "Leivän, rauhan ja vapauden puolesta")

²³² Auerbach ja Castronovo 2013, 5-13.

Värivalinnoilla on korostettu tarkoituksenmukaisesti lehden dramatiikkaa, mikä vahvistaa propagandaviestinnän tehokkuutta.²³³

Vuoden 1936 propagandalehdessä *“Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.”* käsitellään ranskalaisen yhteiskunnan historiaa vuodesta 1919 vuoteen 1936 lehden pääkirjoituksessa, eli aiheena on kahden maailmansodan välinen aika, joka toimi Ranskassa samanaikaisesti jälleenrakentamiskautena ja poliittisten ideologioiden polarisaation aikana. Jutussa käsitellään ranskalaisten yhteisyydentuntoa ja sen vahvistamista, sillä tekstissä viitataan useampaan otteeseen, miten ranskalaisten tulee muistaa, että he taistelevat vapauden ja demokratian puolesta. Artikkelissa puhutaan myös Euroopan poliittisesta tilanteesta, minkä kohdalla vedenjakajaksi nimitettiin Versaillesin sopimus, jonka jälkeen Eurooppa oli jakautunut kahteen puoliskoon, jotka olivat toisiaan vastaan. Käytännössä siis tällä viitataan ensimmäisen maailmansodan päätyttyä sopimuksen myötä esiin tulleisiin kahteen leiriin: niihin, jotka voittivat Versaillesin sopimuksen ehdoissa ja niihin, jotka hävisivät. Häviäjämäistä keskeisin oli Saksa, mikä pohjustaa saksalaisen yhteiskunnan kehitystä 1920-luvulta alkaen aina Hitlerin valtaan astumiseen asti.

Artikkelissa mainitaan ranskalaisten ja ranskalaisen yhteiskunnan tilan lisäksi myös Saksa ja saksalaiset, joiden kohdalla tekstissä painotetaan sitä, millaisia yhteiskunnallisia muutoksia saksalaisessa politiikassa ja valtionhallinnossa on tapahtunut ensimmäisen maailmansodan jälkeen.²³⁴ Tekstissä mainitaan esimerkiksi, että *“Sama ranskalainen kapitalismi ei ollut koskaan lakannut tukemasta natsien liikettä Saksassa. Vuonna 1927, kun marsalkka Foch tunnusti Saksan aseistariisunnan, ranskalainen kapitalismi vastusti Ranskan aseistariisuntaa.”*²³⁵ Yhteisöllisyyden tuntemusta vahvistamalla lehden kirjoittajat ovat tavoitelleet lukijakuntansa motivoimista ja vahvemman imagon tavoittelemista mielikuvien kautta mahdollisimman vahvan kuvan antaminen lisää vakuuttavuutta yleisön silmissä. Samanaikaisesti lukijoita on kuitenkin haluttu varoittaa rivien välistä rajanaapurin puolelta tulevasta uhasta ja fasismin Euroopan ylle langettamasta varjosta.

---

²³³ Office central de propagande populaire 1936, *“Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.”*.

²³⁴ Office central de propagande populaire 1936, *“Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.”*, 3-5.

²³⁵ (ransk. *“Ce même capitalisme français n'avait cessé de soutenir, en Allemagne, le mouvement nazi. C'est lui qui, en 1927 - le maréchal Foch ayant reconnu effectif le désarmement de l'Allemagne, - s'oppose au désarmement de la France.”*)

Pääkirjoituksessa korostetaan sitä, että Ranska suhtautui vakavasti eurooppalaisten maiden välisen rauhan ylläpitämiseen ja siihen, että ranskalaiset poliitikot osallistuivat aktiivisesti rauhanprosessia edistäviin tapaamisiin maailmansotien välisenä aikana. Asia on ilmaistu tekstissä sanoin ”*Rauha voidaan saavuttaa vain kansojen välillä.*”²³⁶,²³⁷

Pääkirjoituksen keskeisin anti on ranskalaisen yhteiskunnan poliittisten ja rakenteellisten muutosten tiivistäminen kokonaisuudeksi, joka tarjoaa lukijalle kattavan pohjan ymmärtää lehden sisältöä, jonka tavoitteena oli vakuuttaa lukijakunta Kansanrintaman puolelle vuoden 1936 vaaleissa. Tekstissä vasemmistopuolueiden uuden suosion kerrotaan alkaneen kehittyä vuoden 1928 vaaleista alkaen, jolloin Raymond Poincarén hallitus aloitti toimintansa. Vuoden 1932 vaalien todetaan olleen vaalit, jotka varmistivat ranskalaisissa perinpohjaisen halukkuuden rauhaa ja sosiaalisia oikeuksia kohtaan. Koska tekstin luonne on poliittisia tapahtumia tiivistävä, mainitaan siinä eri vaiheet yhteiskunnan jälleenrakennuksessa vain lyhyesti. Vuoden 1934 poliittisesta ilmapiiristä mainittiin ranskalaisten fasistien järjestämä väkivaltainen mielenosoitus, joka toimi alkusysäyksenä Kansanrintaman yhdistymiselle. Artikkelin on selkeästi kirjoitettu uusien lukijoita ajatellen, sillä tekstin sisällöstä saa vaikutelman, ettei lukijan oleteta tietävän kaikkia yhteiskunnallisella sektorilla tapahtuneita muutoksia, joiden kautta vasemmistolaista politiikkaa tarkastellaan. Pääkirjoituksessa propagandaviestinnällisiä elementtejä, kuten lausahdusta ”*Mutta kansa marssii*” (ransk. ”*Mais le peuple est en marche*”), on käytetty tehokkeinona vaaleja edeltävän ajan keskellä kannustamaan vasemmistolaisia osallistumaan kansanliikkeeseen, joka voisi muuttaa ranskalaisen poliittisen kentän tilanteen.²³⁸

Myös vuoden 1936 propagandalehdessä käsitellään uudemman kerran ranskalaisen yhteiskunnan tilaa eri väestöryhmien kautta tavalla, jonka on tarkoituksena korostaa lehden lukijoille, että Kansanrintama oli myös yhteiskunnan heikoimpien ryhmien puolella. Maailmansotien välisenä aikana ranskalaisessa politiikassa oli viety läpi useampia perheiden elpymiseen suuntaavia poliittisia toimia, lakeja ja päätöksiä, mutta naiset ja lapset sekä nuoret olivat yleisesti ottaen silti miehiä heikommassa asemassa yhteiskunnallisen jälleenrakentamisen aikana. Sodan jälkeen

---

²³⁶ (ransk. ” La paix ne peut s'établir qu'entre les peuples.”)

²³⁷ Office central de propagande populaire 1936, ”*Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.*”, 3-5.

²³⁸ Office central de propagande populaire 1936, ”*Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.*”, 3-5.

yhteiskunnassa tapahtui suuria muutoksia samaan aikaan kuin Ranskan kärsimät tappiot miespuolisissa ikäluokissa korosti samanaikaisesti naisten ja nuorten roolia Ranskan tulevaisuuden varmistamisessa ja alleviivasi naisten ja nuorten merkitystä väestön jälleenrakennuksessa²³⁹. Lehden artikkelissa *“Jeunesse de France”* (suom. *“Ranskan nuoriso”*) Kansanrintama korostaa 1930-luvun yhteiskuntaan tuomat epävarmuudet, joista merkittävimpiä sen mukaan olivat pettymys, inho ja työttömyys. Yhteiskunnan sen hetkisestä tilanteesta maalataan siis lukijalle uhkaavaa kuvaa, minkä avulla Kansanrintaman tekstiin yhytettyjen argumenttien vakuuttavuutta on voitu korostaa.²⁴⁰

(Kuva 18: vuoden 1936 propagandalehden lapsiperheisiin keskittyvän artikkelin kuvitus korostaa ranskalaisten lasten ahdinkoa aikalaisessa yhteiskunnassa)

Tekstissä keskitytään Kansanrintaman nuorisolle tarjoamaan toimintaan, jonka tarkoituksena oli elvyttää ranskalaisen nuorison elinvoimaisuutta ja samalla vedota niihin väestöryhmiin, joille nuoriso oli erityisen tärkeä. Lapset ja nuoret ovat tyyppillisesti erittäin vahvasti lukijoiden tunteisiin vetoava ihmisryhmä, joten heidän sisällyttämisensä propagandalehteen on ollut propagandaviestinnän kannalta järkevä valinta. Efektiä on vahvistettu artikkelissa suurella valokuvalla, jossa kaksi pientä lasta katsoo kameraan, joka on heihin katsottuna yläviistossa. Lasten siivoton ulkoasu vahvistaa kuvan propagandistisia pyrkimyksiä ja kriittisesti analysoituna on selvää, että tämän kaltaiset kuvitukset ovat tarkoituksellinen valinta, ei sattumaa.²⁴¹

Myös naisia käsittelevä lehtijuttu on taitettu huomiota herättäväksi, sillä artikkelissa on kolme kuvaa, jotka edustavat ranskalaisen yhteiskunnan naispuolisia ikäryhmiä: yksi kuva

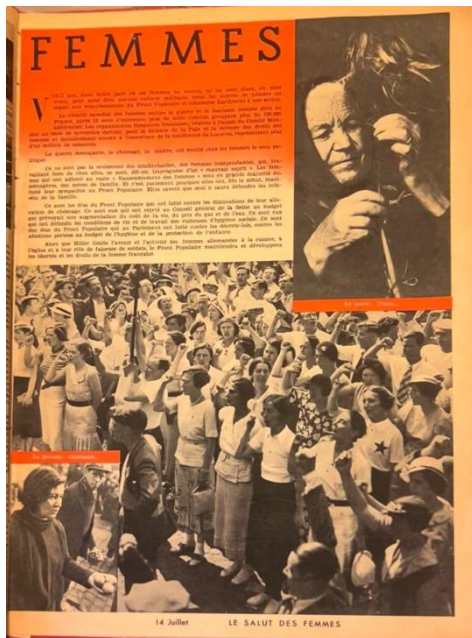
vanhasta naisesta, keskellä suuri kuva suuresta joukosta nuoria naisia ja yksi kuva keski-ikäisestä naisesta. Lehtijutussa kerrotaan, että Le Front Populaire tahtoo sitoa naiset osaksi joukkojaan ja

²³⁹ Fortesque 2000, 151-152.

²⁴⁰ Office centrale de propagande populaire 1936, *“Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.”*, 14.

²⁴¹ Office centrale de propagande populaire 1936, *“Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.”*, 14.

toimintaansa yhteiskunnallisessa tilanteessa, missä naisten asema yhteiskunnassa oli edelleen alisteinen miehiin nähden. Tekstissä naisten oikeuksia nostetaan esiin viittauksella “... *Front Populaire säilytti ja kehitti ranskalaisten naisten vapauksia ja oikeuksia.*²⁴²”. Naiset saivat Ranskassa äänioikeuden vuonna 1944²⁴³, joten Kansanrintaman oli mahdollista tavoitella naisia joukkoihinsa naisten oikeuksia ja niiden laajentamista korostamalla. Tekstissä sanotaankin, että sodan uhka, heikon taloudellisen tilanteen aiheuttama työttömyysaalto ja epätoivo, joka liittyi Euroopassa lisääntyneisiin uhkakuviin fasismin leviämisestä, olivat herättäneet naisissa kollektiivisen tahdon vaikuttaa ja nousta edustamaan oikeuksiaan.²⁴⁴

(Kuva 19: vuoden 1936 propagandalehden naisia käsittelevän artikkelin kuvitukset edustavat kolmea sukupolvea, joiden naiset olivat hyvin erilaisissa elämäntilanteissa 1930-luvun yhteiskunnassa)

Kansanrintama korostaa naisia käsittelevässä tekstissään naisten oikeuksien puolustamista, missä Le Front Populaire rooli nostetaan esiin. Koska Kansanrintama korostaa tämänkin teeman yhteydessä omaa toimintaansa, edustaa myös naisiin liittyvä artikkeli rintaman propagandaviestintää. Kun yhdistetään valokuvien kautta välitetty viesti naisten osallisuudesta ja heidän oikeuksiaan puolustamaan ryhtynyt Kansanrintama, on lopputuloksena jälleen kerran esimerkki suorasta propagandasta. Naisia esittelevät kuvat edustavat kolmea eri sukupolvea, jotka viestivät Kansanrintaman nostaneen kaikki naiset suojeleunsa, mutta myös muistuttaa lukijoita samanaikaisesti siitä, miten erilaisissa tilanteissa eri ikäiset naiset olivat.²⁴⁵ Nuoret tytöt ja naiset olivat viettäneet varhaislapsuutensa joko ensimmäisen maailmansodan

²⁴² (ransk. "...le Front Populaire maintiendra et développera les libertés et les droits de la femme française.")

²⁴³ <https://www.lemonde.fr/les-decodeurs/article/2024/04/21/pays-par-pays-quand-les-femmes-ont-elles-obtenu-le-droit-de-vote_6229014_4355770.html> (katsottu 24.3.2025)

²⁴⁴ Office centrale de propagande populaire 1936, “*Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.*”, 15.

²⁴⁵ Office centrale de propagande populaire 1936, “*Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.*”, 15.

jaloissa tai syntyivät juuri sodan loputtua, kun taas keski-ikäiset naiset edustivat 1930-luvulla suurta osaa niistä naisista, jotka joko jäivät leskiksi sodan myötä tai jotka menettivät omien aviomiestensä perheeseen tuomia resursseja, kun rintamalta palanneet miehet kärsivät sodan traumaista ja joutuivat paiskimaan töitä yhteiskunnan jälleenrakentamisen eteen. Sodan aikana nuorten aikuisten naisten ja vanhojen naisten välillä oli vielä yksi selkeä ero: vanhat naiset eivät olleet osallistuneet työntekoon ja saaneet ottaa miehille normaalisti vieritettyä vastuuta samalla tapaa kuin nuoret naiset ottivat miesten ollessa sotimassa.

Kansanrintama ottaa kantaa myös Ranskan taloudelliseen tilanteeseen artikkelilla *“Le Pain et le Chômage”* (suom. *Leipä ja Työttömyys*) ja perustelee poliittisiin tavoitteisiinsa viitaten omia argumenttejaan ranskalaisten toimeentulon ylläpitämisestä. Lehdessä kapitalistiseen talousjärjestelmään viitataan systeeminä, jossa on *“Kurjuutta yllin kyllin”* (ransk. *Misère dans l’abondance*). Le Front Populairen propagandalehdessä taloustilanteeseen viitataan käymällä läpi taloudellisen tilanteen kehitystä Poincarén vuoden 1926 hallituksen ajoilta asti.²⁴⁶ Pyrkimyksenä on välittää lukijalle viesti siitä, ettei muiden poliittisten toimijoiden pyrkimykset parantaa keskivertoranskalaisen toimeentuloa tuota tuloksia samalla lailla kuin vasemmistorintaman toimet. Lehden artikkeli toimii hyvänä esimerkkinä Le Front Populairen propagandistisille pyrkimyksille, joissa korostuvat poliittisen vastustajan epäonnistumisten korostaminen ja kapitalistisen talousjärjestelmän kritiikki. Tekstissä käsitellään ranskalaisen yhteiskunnan talouden ja työllisyyden kehitystä ja tekstin sävy on neutraalin faktuaalinen. Propagandaviestinnällisiä elementtejä on silti sovitettu tekstin lomaan, ja niiden ero neutraaliin tekstiin on sanavalintojen latautuneisuus ja kantaa ottava asetelma.

Kansanrintama oli 1930-luvun poliittisessa tilanteessa täysin uusi toimija, joten sen täytyi kertoa mielipiteensä juurta jaksuen myös propagandalehdissä.²⁴⁷ Artikkelissa tavoitellaan propagandaviestinnän tavoitteiden täyttämistä, yleisön vakuuttamista, ennen kaikkea visuaalisten elementtien avulla. Artikkelin yhteyteen on liitetty kaksi kuvaa, joista toisessa on suuret määrät leipää ja toisessa on kymmenen ranskalaista, jotka syövät pöydän ääressä. Leivän ja ruokailevien aikuisten avulla artikkelin pääsanoma, työttömyyden akuutti uhka, korostuu ja niiden lisäksi myös

---

²⁴⁶ Centre du propagande populaire 1936, *“Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.”*, 18.

²⁴⁷ Office centrale de propagande populaire 1936, *“Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.”*, 18.

lehtijutun otsikoinnissa olevat punaiset taustat kiinnittävät lukijan huomion. Lehtijuttu ei edusta suoraa propagandaa, sillä sen propagandaviestinnälliset elementit ovat piilossa, mutta luettavissa ns. "rivien välistä". Kansanrintaman tavoitteena oli korostaa 1930-luvun yhteiskunnassa vallinneen poliittisen tilanteen vakavuutta ja tuhoisuutta ranskalaisille, jotta se voisi vaalivoiton lisäksi muuttaa ranskalaista politiikkaa mieleisempään.²⁴⁸

Ranskalaisen yhteiskunnan keskeisten poliittisten ja filosofisten henkilöiden ideologiaa ja näkemyksiä esitellään sivun mittaisessa lehtijutussa, jonka otsikkona on "*Les Hommes de La Paix / La Guerre*" (suom. "*Rauhan miehet, Sodan miehet*"). Kyseessä on lehtijuttu, johon on koottu rintaman mukaan keskeisten rauhaa puolustavien ja sotaa lietsovien tahojen sanomia asioita puhtaaksi kirjoitettuna. Juttu toimii ikään kuin kirjallisena testamenttina Kansanrintaman johtohahmoille ja todisteena fasisistien tahojen olemassaolon tuomista uhkakuvista. Sivulle on koottu mm. Jean Jaurèsin, Marcel Cachinin ja Léon Blumin ajatuksia, ja niiden yläpuolella on punaisella rajatussa laatikossa muutaman ranskalaisen ja kahden kuuluisan ulkomaisen poliittisen vaikuttajan, Benito Mussolinin ja Adolf Hitlerin eli "sodan miesten", lyhyet puheenvuorot. Jokainen tekstiin koottu lainaus "rauhan miesten" eli ranskalaista yhteiskuntaa ja demokratiaa puolustavien henkilöiden pitämistä puheista tai kirjoituksista on koottu yhteen tarkoituksenmukaisesti, sillä artikkelin kahtia jaettu asettelu ja kahden ääripään (rauhan ja sodan) korostaminen luovat jännitteen artikkelin sisällön ja otsikkoon tiivistetyn sanoman välille.²⁴⁹ Lehtijutun lukeminen edellyttää kulttuurisidonnaisuuksien ymmärtämistä, sillä propagandaviestinnällinen puoli tulee ilmi ranskalaisen yhteiskunnan sen aikaisessa tilanteessa relevantiksi koettujen henkilöiden puheen kautta. Propagandan tunnistaakseen täytyy siis tietää, keitä kyseiset henkilöt ovat ja miksi heidät on nimetty Kansanrintaman julkaisussa rauhan puolustajiksi.

Propagandalehdessä käsitellään ranskalaisen poliittisen kentän tärkeimpien ajattelijoiden lisäksi myös Ranskassa 1920- ja 1930-luvun aikana säädettyjen lakien vaikutusta maan poliittiseen tilanteeseen. Artikkelin nimi, "Kurjuuden määräykset" (ransk. "*Les Décrets de Misère*"), kertoo suoraan Kansanrintaman suhtautumisesta oikeistolaisten hallitusten poliittisiin linjauksiin. Kansanrintaman mielestä oikeiston läpi viemien poliittisten päätösten tuottama lopputulos on suru,

---

²⁴⁸ *ibid.*

²⁴⁹ Office centrale de propagande populaire 1936, "*Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.*", 11.

"*la misère*", johon viitataan alaotsikoilla "*määräysten epäoikeudenmukaisuus ja typeräys*" (*injustice et sottise des décrets-lois*). Jälleen kerran on huomioitava propagandaviestinnän vahva kulttuurisidonnaisuus, jonka avulla lehtijutun sanoma on mahdollista ymmärtää. Teksti on muotoiltu informatiivisen oloiseksi otsikoinnin sanavalinnoista huolimatta, mutta juuri otsikot paljastavat lehtijutun palvelevan propagandalehden suurempaa tarkoitusta.²⁵⁰ Samanlaista tyyliä hyödyntää myös lehdessä oleva artikkeli "*Ceux de la Guerre*" (suom. "*Sodan käyneet*"), jossa ranskalaisiin lukijoihin vedotaan Ranskan poliittisen lähihistorian vaikutusta 1930-luvun puoliväliin, jolloin valmistauduttiin huhtikuun 1936 vaaleihin.

Artikkelissa käsitellään sodan läpi käyneen väestön ja ranskalaisen yhteiskunnan surullista kohtaloa, mikä on suora kannanotto maan poliittisesta tilanteesta. Artikkelin tarkoituksena onkin ollut lukijoiden vakuuttaminen siitä, että Kansanrintama on ainoa poliittinen taho, jonka avulla ensimmäisen maailmansodan tuhot kärsinyt kansakunta voisi jatkaa eteenpäin ja rakentaa toimivampaa yhteiskuntaa. Tekstin oheen on liitetty kaksi kuvaa, joista toisessa on ranskalaisia poliitikkoja ja toisessa sotainvalidien ja sodassa vaurioituneiden siviilien paraati, joka oli kuvattu Ranskan kansallispäivänä. Visuaalisten elementtien avulla välittyy vahvempi viesti Kansanrintaman poliittisista tavoitteista, joihin vuoden 1936 vaalien voittaminen kuului.²⁵¹

Sanomalehtiä käsittelevä juttu, "*La presse ennemie*" (suom. "*Vihollisen lehdistö*") keskittyy sanomalehtimediaan Kansanrintaman poliittisten vihollisten julkaisemien lehtien kautta. Sanomalehtimedian poliittinen vapaus ja kansalaisyhteiskuntaan sanomalehtien kautta vaikuttaminen oli vasemmistolle tärkeä tapa korostaa omaa rooliaan positiivisessa valossa. Siksi oli selkeää, että propagandaviestinnässä pyrittiin korostamaan vasemmistolaisten sanomalehtien positiivista roolia ranskalaisessa yhteiskunnassa. Kulttuurisidonnaisuus astuu vahvasti esiin sanomalehtiä käsittelevässä jutussa, sillä vasemmiston määrittämät "*viholliset lehdet*" toimivat lehtijutussa kulttuurisidonnaisena instituutiona, jonka tunteminen on välttämätöntä, jotta tiedetään, mitä tahoja sanalla "*vihollinen*" tarkoitetaan.²⁵² Lehtijutussa Kansanrintaman poliittisten vihollisten sanomalehtiä käsitellään vain lyhyesti, ja suurin osa tekstistä keskittyy vasemmiston

---

²⁵⁰ Office centrale de propagande populaire 1936, "*Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.*", 19.

²⁵¹ Office centrale de propagande populaire 1936, "*Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.*", 29.

²⁵² Auerbach & Castronovo 2013, 5-13.

omien sanomalehtien nimeämiseen ja suositteluun. Tekstissä oleva kappale sanomalehtimedian toimijoista paljastaa propagandalehden tavoitteen esiintyä demokratiaa puolustavana ja riippumattomana median vasemmistolaisten sanomalehtien ohella:

“Kansanrintaman joukkojen tehtävänä on tunnustaa ja puolustaa riippumatonta lehdistöä, Populaire, l'Œuvre, L'Humanité, urheita maakunnallisia päivälehtiä, le Peuple ja ammattiyhdistyslehdistöä, Crapouillot'n tarpeellisia julkaisuja ja näitä rohkeita viikkolehtiä: Vendredi, la Lumière, le Canard Enchaîné, Regards jne., jotka voittivat Chiappen perheen likaisen Gringoiren ja rojalistisen Candiden, jossa pikku Fayard loukkasi sodassa vammautuneita.”²⁵³

Se, että propagandalehdessä korostetaan vasemmiston riippumattomuutta, on hyvä esimerkki suorasta propagandasta, jonka analyysissä hyödynnetään propagandan sidosteisuutta mediatyyppeihin, joihin propagandaa on luotu. Mediatyypinä toimii lehtiartikkelin tapauksessa tekstimuotoinen lehtijuttu, jonka analyysissä tulee huomioida myös se, että tekstin muodossa toteutettu propaganda sisältää tiettyjä rajoituksia esimerkiksi visuaaliseen propagandaan verrattuna. Tekstissä propagandaviestintä esitetään sanavalintojen ja niiden avulla luotujen kielikuvien avulla²⁵⁴. Siksi tekstin propagandaviestinnällisiä elementtejä analysoidaan tässä tapauksessa tekstin sanavalintojen ja kokonaiskuvan kautta. Riippumattomalla tarkoitetaan puolueetonta ja poliittista ideologiaa ajamatonta sanomalehteä, jonka kriteerit täyttää sanomalehti, jolla ei ole aattellisia tai puoluepolitiikkaan kytkeytyneitä siteitä. On siis selvää, ettei vasemmistolainen lehti, kuten Le Populaire, L'Œuvre tai L'Humanité, voinut olla riippumaton 1930-luvun yhteiskunnassa, jossa perinteisen median (sanomalehdet ja radio) piirissä oli poliittisen spektrin kaikkien laitojen edustamia tahoja. Riippumattomuuden korostaminen on siis propagandaviestinnällinen keino, jolla tekstin kirjoittaja on halunnut korostaa vasemmistolaisten

---

²⁵³ Office centrale de propagande populaire 1936, ” *Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.*”, 10. (ransk. C'est aux masses du Front Populaire qu'il appartient de reconnaître et de défendre la presse indépendante, le Populaire, l'Œuvre, L'Humanité, les vaillants quotidiens de province, le Peuple et la presse syndicaliste, les publications si nécessaires du Crapouillot et ces courageux hebdomadaires: Vendredi, la Lumière, le Canard Enchaîné, Regards etc., qui battent en brèche l'immonde Gringoire de la famille Chiappe et le royaliste Candide, où le petit Fayard insulta les mutilés de la guerre.)

²⁵⁴ Auerbach & Castronovo 2013, 5-13.

sanomalehtien subjektiivista totuudenmukaisuutta, minkä avulla lukijalle voitiin vakuuttaa propagandalehden pohjaavan tekstinsä faktatietoon.²⁵⁵

Tekstin ohella lehtijutussa on useampi kuva yhteiskunnallisesti merkittävistä toimijoista, joiden roolia Kansanrintaman vastaisissa sanomalehdissä on haluttu tuoda tarkoituksenmukaisesti esiin. Kuvien yhteyteen sijoitetut kuvatekstit eivät keskity korostamaan kuvissa esiintyvien ihmisten rooleja politiikassa ja sanomalehtimedian kentällä, joten kuvilla on selkeästi haluttu tehdä lukijoille selväksi, ketkä ovat Kansanrintaman vihollisia sanomalehtien takana. Artikkelin välittämä viesti on siksi vahva, koska tavalliseksi lehtiartikkeliksi naamioitu teksti toimii samalla ikään kuin varoituksena lukijalleen siitä, kehen tulisi luottaa ja kuka on Kansanrintamaa vastaan.²⁵⁶

Kansanrintaman propagandaviestinnässään hyödyntämä kahdensadan perheen salaliittoteoria nousee esiin myös vuoden 1936 propagandalehdessä, jossa "*Le riche payera*²⁵⁷" -nimisen artikkelin fokus on kohdistettu ranskalaisen yhteiskunnan rikkaimpien pieneen prosenttiin ja salaliittoteorian mukaan Ranskaa hallitseviin perheisiin. Artikkelin keskittyy kritisoimaan ranskalaisten poliitikkojen ja yhteiskunnassa 1930-luvun taitteesta eteenpäin toteutettujen muutosten vaikutusta yhteiskuntaan. Tekstin tarkoituksena on vedota lukijaan ja esitellä Kansanrintaman poliittisen ohjelman yksityiskohtia, tämän artikkelin kohdalla erityisesti talouspolitiikkaan liittyviä muutosehdotuksia. Tekstin propagandaviestinnällinen luonne paljastuu tekstiin sisällytetyistä kannanotoista, jotka tulevat esiin tekstin puolivälin jälkeen. Tekstissä Kansanrintaman poliittisten suuntaviivojen kerrotaankin olevan niitä, joiden avulla kahdensadan perheen yhteiskunnassa tuottamaan uhkaan voidaan vastata. Asiaan viitataan sanoin "*Jos Ranskan kansa yhdistää voimansa, näiden kahdensadan perheen tarvitsee vain matkustaa takaisin Koblenceen. Juna riittää viemään heidät sinne. Vain meidän jakomme voi antaa heille mahdollisuuden pitää etuoikeutensa. Siksi heidän valheensa sekoittavat Kansanrintaman omaisuuden varusmiespalvelukseen ja pääomaverotuksen yleiseen kollektivisointiin.*"²⁵⁸. Vaikka tekstissä keskitytään yleisesti

---

²⁵⁵ Office centrale de propagande populaire 1936, "*Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.*", 10.

²⁵⁶ Office centrale de propagande populaire 1936, "*Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.*", 10.

²⁵⁷ (suom. "Rikkaat tulevat maksamaan")

²⁵⁸ (ransk. " Si le peuple de France s'unit, les deux cents familles n'auront plus qu'à reprendre le chemin de Coblenze. Un train suffira pour les y transporter. Seule notre division peut leur permettre de conserver leurs privilèges. De là leurs mensonges tendant à confondre Front Populaire et conscription des fortunes, impôt sur le capital et collectivisation généralisée.")

tuomitsemaan rikkaimman väestönsä etuoikeutettu asema, keskittyä Kansanrintaman kuitenkin vetoamaan yleisöön salaliittoteorian avulla.²⁵⁹ Kahdensadan perheen salaliittoon vetoaminen oli Kansanrintamalta selkeä tavoite vedota yleisönsä kulttuurisidonnaisuuksien kautta, sillä ”*Les Deux Cents Familles*” oli täysin Ranskassa kehitetty ja levitetty teoria. Salaliittoteoria edustaa kulttuurisidonnaista tarkastelua vaativaa mediatuotetta, jonka analyysissä syntykonteksti on erittäin tärkeä²⁶⁰. Kahdestasadasta perheestä kertovan salaliittoteorian synty ajoittuu samaan aikaikkunaan Kansanrintaman propagandaviestinnän ja poliittisen toiminnan vakiintumisen kanssa, joten sen hyödyntäminen on kiinteässä yhteydessä rintaman poliittisiin tavoitteisiin pyrkimisen kanssa.

Tekstin lisäksi artikkeliin on lisätty useamman ranskalaisen miehen kuva, joiden kautta lukijoille on haluttu muistuttaa, kenestä on kyse, kun puhutaan rikkaimmasta väestönsästä. Kuvissa ovat Eugène Schneider, Edouard de Rothschild, Jean Chiappe ja François de Wendel, joiden sanottiin kuuluvan kahteensataan perheeseen Ranskassa 1930-luvulla²⁶¹. Kuvien avulla on pyritty siis suoraan viestintään, jonka avulla artikkelin propagandistinen tarkoitus paljastuu lyhyen tarkastelun jälkeen. Pelkän poliittisten vastustajien nimeämisen sijaan Kansanrintama liitti kuvat yleisölleen kuin kertomaan ”näitä vastaan olemme”. Tekstin lopussa Le Front Populaire julistaakin, että sen joukot aikovat varmistaa, että Ranskan taloudellinen tilanne muuttuu, ja kahdensadan perheen valtakausi päättyy. Artikkelin päättyy sanoihin ”*Kyse on siitä, että sanoille 'Ranskan tasavalta' annetaan merkitys.*”²⁶², millä viitataan poliittisiin tavoitteisiin ja niiden

(Kuva 20: Jean Effelin karikatyyriteosta mainostava kuvitus vuoden 1936 propagandalehdessä)

²⁵⁹ Office central de propagande populaire 1936, ”*Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.*”, 20-21.

²⁶⁰ Auerbach & Castronovo 2013, 5-13.

²⁶¹ Earle 2013, 333-352.

²⁶² (ransk. ”Ce dont il s’agit, c’est de donner un sens aux mots: République française.”)

täyttämiseen.²⁶³ Kansanrintaman poliittiset tavoitteet liittyivät oikeiston toteuttamien poliittisten toimien korjaamiseen ja kansainväliseksi uhaksi nousseen fasismin vastustamiseen sekä ranskalaisten oikeistolaisten ja äärioikeistolaisten järjestöjen toiminnan hillitsemiseen.²⁶⁴

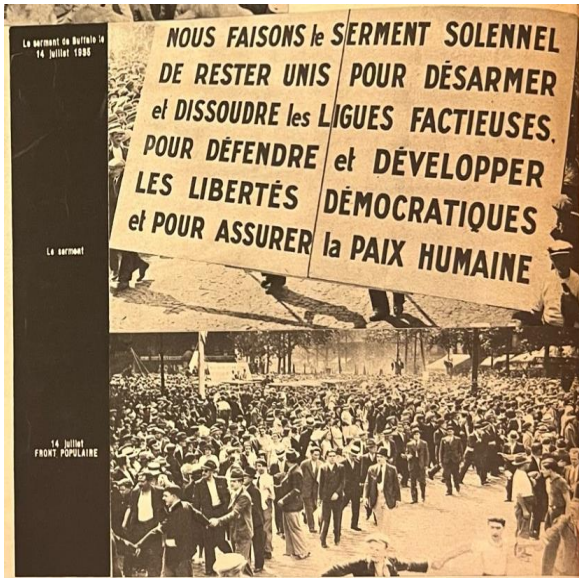
Kantaaottavat piirroksot ja karikatyyrit toimivat ranskalaisessa sanomalehtimediassa tyyppillisinä poliittisten ja propagandististen viestien välittäjinä 1930-luvun Ranskassa. Rikkaita ranskalaisia käsittelevän jutun vasempaan alanurkkaan on aseteltu artikkelissa olevien kuvien lisäksi pieni mainos poliittisesta karikatyyristä, jonka nimi on "Le Colonel de la Rocque", joka oli 1930-luvun Ranskassa äärioikeiston keskeisimpiä poliitikkoja. Hän toimi ranskalaisen oikeistolaidan poliittisen liikkeen, Les Croix de Feu:n²⁶⁵, johtohahmona. Hänet on piirretty mainokseen istumaan itkevän puuhevoson selkään nurinpäin, eli kasvot hevosen peräpäätä kohti. Piirretty kuva on selkeästi kantaaottava, sillä se on ranskalaisen karikatyyritaitelijan, Jean Effelin, piirtämä. Kuvasta lukija saa De la Rocqueta vähättelevän vaikutelman, jonka avulla lehteen asetellun mainoksen avulla on pyritty korostamaan Kansanrintaman poliittisen vihollisen koomisuutta. Karikatyyri edustaa ranskalaiselle sanomalehtimedialle spesifiä kulttuurisidonnaista mediatyyppiä, jota oli hyödynnetty 1900-luvulla lukuisissa eri poliittisissa yhteyksissä. Karikatyyrien kantaa ottava ja provokatiivinen luonne edustaa pitkäikäistä ranskalaista perinnettä, joka on jatkunut 2000-luvulle asti eri sanomalehtien palkkalistoilla olevien pilapiirtäjien työn muodossa. Ne ovatkin tyyppisiä propagandaviestinnän tehokeinoja sanomalehtien sivuilla.

---

²⁶³ Office central de propagande populaire 1936, "Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.", 20-21.

²⁶⁴ Jackson 1988, 85-112.

²⁶⁵ <https://www.lepoint.fr/histoire/le-colonel-de-la-rocque-figure-tutelaire-d-un-fascisme-a-la-francaise-09-05-2019-2311747_1615.php#11> (katsottu 27.3.2025)

(Kuva 21: vuoden 1936 propagandalehdessä julkaistu Kansanrintaman joukkojen kyltti mielenosoituksessa Pariisissa, joka edelsi vuoden 1936 yleisvaaleja)

Vuoden 1936 propagandalehti oli yksi Kansanrintaman vaalipropagandan julkaisuista, joiden motiivina oli kasvattaa Kansanrintaman kannatusta ja varmistaa vaalivoitto kevään vaaleissa. Propagandalehti on muotoiltu sisällöllisesti informatiiviseksi, mutta jokainen artikkeli ja kuvitus pyrkii vahvistamaan lukijan positiivista mielikuvaa Le Front Populairesta ja sen politiikasta, mikä on ollut Kansanrintaman propagandaviestinnän tavoite etenkin ennen vaaleja julkaistuissa lehdissä. Le Front Populairen johto ja keskeiset voimatekijät ovat yksi tärkeistä lehteen sisällytetyistä aiheista. Aukeama on otsikoitu sanoin *“Les Forces du Front*

*Populaire*²⁶⁶, mikä viittaa rintaman kantaviin voimiin. Artikkelissa on korostettu Kansanrintaman tärkeiden tukipilareiden kaksi ääripäätä: työväenluokasta koostuva jäsenistö ja Kansanrintaman johtajat. Aukeamalla, joista molemmissa näkyy suuria väkijoukkoja, Le Front Populairen tapahtumissa olleita ihmisiä. Väkijoukon lisäksi kuvissa on kaksi kylttiä, toinen ihmismassan yläpuolella ja toinen erillisenä kuvanaan. Suuremmassa kyltissä lukee *“Vannomme juhlallisesti pysyvämme yhtenäisinä aseistariisumiseksi ja hajottaaksemme ryhmittymät. Puolustamaan ja kehittämään demokraattisia vapauksia ja varmistamaan ihmisten rauhan.*²⁶⁷”. Kuvat on otettu Kansanrintaman järjestämistä mielenosoituksista, joiden rooli oli merkittävä rintaman toiminnassa.

Le Front Populairen toiminta ja tavoitteet viittaavat demokratian puolustamiseen ja sodan puhkeamisen mahdollisuuksien estämiseen. Tekstissä mainitaankin että antifasismiin ja ranskalaisen yhteiskunnan puolustamisen kohdalla tulee mennä aikaisempia toimia pidemmälle.²⁶⁸ Artikkelissa Kansanrintama pyritään esittämään neutraalilla tavalla, minkä voi huomata sanavalinnoista, jotka

²⁶⁶ (suom. “Kansanrintaman voimat”)

²⁶⁷ Office central de propagande populaire 1936, *“Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.”*, 6. (ransk. “Nous faisons le serment solennel de rester unis pour désarmer el dissourde les ligues factieuses. Pour défendre et développer les libertés démocratiques et pour assurer la paix humaine.”)

²⁶⁸ Office central de propagande populaire 1936, *“Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.”*, 7.

(Kuva 22: vuoden 1936 propagandalehden Kansanrintaman johtajia käsittelevän artikkelin kuvitus, jonka tarkoituksena on korostaa johtohahmojen omaa profiilia)

korostavat tavanomaisuutta. Kansanrintamasta kerrotaan esimerkiksi, että ” *Front Populaire ei ole superpuolue. Se kokosi yhteen miehiä, joilla ei ollut samanlaisia näkemyksiä tulevasta yhteiskunnasta.*²⁶⁹”, ja kyseisten alkusanojen avulla maalataan samalla mielikuvaa rintamasta joka on yhdistynyt eroavaisuuksistaan huolimatta. Vaikka tekstin avulla pyritäänkin muodostamaan neutraalin informatiivinen kuva Kansanrintamasta, ei teksti ole luonteeltaan neutraali. Koska kyseessä on propagandalehti, jonka on tuottanut Kansanrintaman propagandatoimisto. Kansanrintaman propagandaviestinnän ydin piileekin siinä, miten lukijalle pyritään luomaan samanaikaisesti informatiivinen ja asenteellinen kuva propagandalehtien sisällön avulla.²⁷⁰

Le Front Populairen toiminnan ja keskeisten argumenttien lisäksi artikkelissa käydään läpi kunkin rintaman keskeisen johtajan ja L’Humanité:n keulakuvan kuvat ja nimet unohtamatta itse tekstissä olevia mainintoja näistä neljästä miehestä, jotka komeilevat sivulla: Edouard Daladier, Edouard Herriot ja Leon Blum rintaman johtajista ja Marcel Cachin sanomalehden keulakuvista. Herriot oli Daladierin ja Blumin ohella yksi ranskalaisista vasemmistolaisista poliitikoista, joka toimi myös pääministerinä 1930-luvulla.²⁷¹ Kunkin miehen kuvan ympärillä on punainen rengas, joka korostaa lehden sisältöä ja vangitsee lukijan katseen henkilökuviin. Miesten kuvien viereen liitetyn tekstipalkin keskeinen sisältö käsittelee rintaman yhteistä tavoitetta Ranskan poliittisella kentällä ja tiivistää vasemmistopuolueiden yhteisen tavoitteen: poliittisen voiton tulevissa vaaleissa.²⁷²

Jokaista poliittista johtajaa käsitellään artikkelissa heidän omien kannanottojensa kautta, eikä heistä puhuta yksilötasolla sen tarkemmin. Heitä korostetaan erityisesti johtohahmojen joukkona, joka

²⁶⁹ (ransk. ” Le Front Populaire n'est pas un super-parti. Il groupe des hommes qui n'ont pas de la société future une vue identique.”)

²⁷⁰ Auerbach & Castronovo 2013.

²⁷¹ Joll 1966, 27-42.

²⁷² Office central de propagande populaire 1936, ” *Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.*”, 7.

luotsasi Kansanrintamaa kohti poliittisia tavoitteitaan. Vasemmistopuolueiden johtajat Daladier, Blum ja Thorez edustivat Kansanrintamaa vastaan Ranskan poliittisen tilanteen muuttamiseen, mikä ilmaistaan artikkelissa suoraan sanoin "*Vastauksemme, tässä näin: Daladier, Blum, Thorez*"²⁷³. Tekstissä käsitellään Le Front Populaire'n yhdentymistä rintaman johtajien kautta, ja esimerkiksi Daladierin kerrotaan kokeneensa eroavaisuuksiaan muiden vasemmistopuolueiden johtajien kanssa. Eroavaisuuksista huolimatta edellytykset yhteistyölle olivat silti hänen mukaansa olleet olemassa, ja tätä argumenttia korostetaan myös muista johtajista puhuttaessa. Léon Blumin kerrotaan sanoneen, että "*Olemme valmiita yhdistämään voimamme, puolustamaan tasavaltaa ryhmittymää vastaan; olemme valmiita toteuttamaan yhdessä suuria kansankokouksia.*"²⁷⁴. Artikkelissa korostetaan siis yhteistyökykyä ja keskinäisten suhteiden sujuvuutta, jotta Kansanrintaman propagandaviestintää tarkastelevalle ranskalaiselle välittyi uskottava kuva uudesta poliittisesta liitosta, joka pyrki voittamaan vaalit.²⁷⁵

Propagandalehdessä käsitellään Kansanrintaman johdon lisäksi myös ranskalaista ammattiliittoliikettä, mikä oli tärkeä tukipilari vasemmiston toiminnassa 1930-luvulla. Ammattiliittoja käsittelevä artikkeli, "*Les forces syndicales*" (suom. "*Ammattiliittolaiset voimat*"), esittelee ammattiliittolaisuutta Ranskan kontekstissa. Ammattiliittojen esitleminen osana propagandaviestintää on ilmeinen valinta, sillä "*Ammattiyhdistysliike oli yksi Front Populaire -puolueen suurista vahvuuksista.*"²⁷⁶. Lehtijuttu on Kansanrintaman johtajia käsittelevän artikkelin ohella muotoiltu informatiiviseksi, joten sen ei voi sanoa olevan suoraa propagandaviestintää. Aivan kuten Kansanrintaman johtajienkin artikkelin kohdalla huomautettiin, on tämänkin kohdalla huomioitava se, että informatiivinen faktatietoon pohjautuva sisältö voi myös olla osa propagandaviestinnän muodostamaa kokonaisuutta. Propagandatutkimuksessa kyseistä dynamiikkaa propagandan ja informaation välillä kuvaillaan sanalla "fluid", millä tarkoitetaan häilyvää ja muuttuvaa sidettä propagandan ja informaation välillä, joka muuttuu kontekstin ja käyttötarkoituksen mukaan. Informatiivisissa lehtijutuissa, kuten ammattiliittoja käsittelevässä

---

²⁷³ (ransk. "Notre réponse, la voici: Daladier, Blum, Thorez!")

²⁷⁴ (ransk. "Nous sommes prêts à combiner nos efforts, pour défendre la République contre les factieux; nous sommes prêts à réaliser ensemble les grands rassemblements populaires.")

²⁷⁵ Office central de propagande populaire 1936, "*Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.*", 7.

²⁷⁶ Office central de propagande populaire 1936, "*Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.*", 8. (ransk. "Le syndicalisme constitue une des grandes forces du Front Populaire.")

artikkelissa, informaation ja propagandan välinen side on vahva, sillä propagandaviestintä on puettu informatiiviseen muotoon, jotta sen vaikuttavuus voitaisiin maksimoida. Määrittäjänä tässä prosessissa toimii propagandan tuottaja, tutkielmani tapauksessa Kansanrintama, jonka määritelmän mukaan vuoden 1936 propagandalehden sisältö on informatiivista journalismia, johon on sekoitettu propagandaviestintään kuuluvia elementtejä.²⁷⁷

Artikkelin alussa ammattiliittoaatteen kerrotaan syntyneen teollistumisen alkamisen kanssa samoihin aikoihin ja se oli perustunut perinteisesti saman alan työntekijöiden välille tunnustettuun solidaarisuuteen.²⁷⁸ Historiasta mainitaan myös ranskalaisten työntekijöiden järjestön C.G.T:n²⁷⁹ roolista ammattiyhdistysliikkeen historiassa. Sen keskeiseksi tavoitteeksi nimettiin ”yhteiskunnallisen kaksinaisuuden edellyttävän järjestelmän poistaminen, eli palkansaajien ja työnantajien katoaminen.”²⁸⁰, joka oli ollut vasemmistopuolueista Kommunistisen puolueen tavoitellut puolueen vallankumouksellisuuden vuoksi. Ammattiyhdistysliikettä korostetaan tekstissä myös liikkeen suuruuden kautta, mistä on erillinen maininta artikkelin keskiosassa. Tekstin kirjoittaja on pyrkinyt luomaan suoralla tyylillä mielikuvan Kansanrintaman vahvuudesta, joka ulottuu myös ammattiliittojen piiriin taistelussa demokratian säilymisen puolesta. Tekstin vakuuttavuutta on korostettu artikkeliin liitetyillä valokuvilla, joissa eri ammattiliittojen jäsenet poseeraavat ja esiintyvät ikään kuin esimerkkeinä Kansanrintaman ”taistoon valmistautuvista etulinjoista”.²⁸¹ Tarkoituksena on ollut agitoida lukijoita ja ylläpitää heidän yhteenkuuluvuuden tunnettaan propagandalehden välityksellä.

Propagandalehdessä eriteltiin myös Kansanrintaman poliittisten tavoitteiden ja poliittisen ohjelman sisältöä usean eri artikkelin muodossa. Kansanrintaman politiikkaan keskittyvät artikkelit toistavat lehden aikaisempien tekstien neutraaliksi muotoiltua linjaa, mutta teksteistä on havaittavissa

---

²⁷⁷ Auerbach & Castronovo 2013, 6.

²⁷⁸ Office central de propagande populaire 1936, *“Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.”*, 8.

²⁷⁹ Danos & Gibelin 1986, 19.

²⁸⁰ Office central de propagande populaire 1936, *“Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.”*, 8. (ransk. ”l’abolition du régime qui suppose la dualité sociale, c’est-à-dire la disparition du salariat et du patronat”)

²⁸¹ Office central de propagande populaire 1936, *“Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.”*, 8-9.

propagandaviestinnälle tyypillisiä elementtejä. *“Defense de la culture”* (suom. *“Kulttuurin puolustus”*) keskittyy Kansanrintaman kulttuuripoliittisiin linjauksiin, jotka oli sisällytetty Le Front Populaire vaalikampanjaan, jonka osana myös primäriaineistoni propagandalehti toimi. Kansanrintaman keskeisimmät kulttuuripoliittiset linjaukset kattoivat ranskalaisten vapaa-ajan korostamisen ja Le Front Populaire neljä teemaa: ilon ja nuoruuden sekä yhtenäisyyden ja kohtaamisen teemat, joiden kautta kulttuuria haluttiin suojella²⁸². Tekstissä käsitellään Kansanrintaman näkemyksiä kulttuurisektorin yhteiskunnallisesta merkityksestä fasismiin ja kapitalismiin kohdistetun kritiikin avulla. Artikkelialkaa sanoin *“Fasismi poltti kirjoja, vainosi taidetta ja ajatuksia, rajoitti pääsyä yliopistoihin niin, että kansan lapset jäivät käytännössä ulkopuolelle, karkotti Einsteinin ja ampui Toscaninin pois.”*²⁸³, mikä paljastaa artikkelin pohjimmaisen motiivin puhtaasti vain informatiiviselta vaikuttavan sisällön takana: jokainen artikkeli on edistämässä Kansanrintaman vaalivoittoa ja suosion lisääntymistä.²⁸⁴

Tekstissä mainitaan useaan otteeseen Saksan ja Italian poliittinen tilanne ja se, miten fasismin ja kansallissosialismin vaikutukset valtioiden kallisarvoisen kulttuurin, taiteen ja historian suojelemiseen ja ylläpitämiseen olivat tuhoisia. Ranskan tilanteesta tekstissä mainitaan, etteivät kapitalistiset hallitukset olleet onnistuneet säilyttämään ranskalaisten intellektuellien arvovaltaa, vaan tilanne oli muuttunut epätoivoiseksi ranskalaiselle kulttuuriväelle.²⁸⁵ Tekstissä korostetaan Kansanrintaman mielipidettä tilanteeseen, joka esitellään sanoin *“Front Populaire halusi Ranskan säilyttävän asemansa sivistysvaltiona. Se halusi, että se (Ranska) säilyttää kulttuuriperintönsä.”*²⁸⁶. Sanavalintojen *“sivistysvaltio”* ja *“kulttuuriperintö”* avulla Kansanrintaman ideologiaan liittyvät teemat ja fasismin negatiivisten vaikutusten korostaminen saadaan vaikuttamaan faktatietoon

---

²⁸² Jackson 1988, 134.

²⁸³ Office centrale de propagande populaire 1936, *“Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.”*, 12. (ransk. *“Le fascisme brûle les livres, persécute l'art et la pensée, continent à tel point l'accession aux Universités que les enfants du peuple sont pratiquement exclus, expulse Einstein en soufflette Toscanini.”*)

²⁸⁴ Office centrale de propagande populaire 1936, *“Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.”*, 12.

²⁸⁵ Office centrale de propagande populaire 1936, *“Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.”*, 12.

²⁸⁶ Office centrale de propagande populaire 1936, *“Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.”*, 10. (ransk. *“Le Front Populaire veut que la France garde son rang de nation civilisatrice. Il veut qu'elle (la France) maintienne son héritage culturel.”*)

pohjautuvilta argumenteilta. Artikkelissa kuitenkin tuodaan esille, että Ranskan kulttuuriväki on kääntynyt *"fascistista barbarismia vastaan"* (ransk. *"contre barbarie fasciste"*), ja sanavalintojen vahvasta ja tunnelatausta täynnä olevasta sävystä on huomattavissa, että tekstin pyrkimyksenä on vakuuttaa lukija tekstin ydinviestin avulla. Tekstin ydinviestiksi voidaankin tiivistää nuoren kulttuuriväen ja Kansanrintaman turhautumiseen, joita kuvaamalla yleisöön on haluttu vaikuttaa.²⁸⁷

Propagandalehdessä käsitellään Kansanrintaman tärkeää poliittista teemaa, fasismin vastustamista artikkelissa, jonka otsikkona on *"Se, mitä me emme halua"* (ransk. *"Ce que nous ne voulons pas"*). Artikkelissa avataan Kansanrintaman suhdetta antifasismiin ja naapurimaa Saksassa 1930-luvulla nousseeseen kansallissosialismiin. Artikkelissa mainitaan myös Benito Mussolinin fasistinen puolue Italiassa, joka oli Kansanrintaman näkökulmasta toinen poliittinen uhka ranskalaisille. Koska artikkelissa suurin osa tilasta on käytetty visuaalisiin elementteihin ja kuvituksiin, analysoin niitä erikseen tekstin kriittisen analyysin jälkeen. Tekstin alaotsikkona on "Fasististen äitien vala" (ransk. *"Serment des mères fascistes"*), mikä viittaa Italian ja Saksan poliittisen tilanteen kehitykseen ja fasistisen ideologian juurtumiseen syvälle kansalaisten mielipiteissä. Otsikosta voi päätellä niin, sillä äideistä puhuttaessa lukijalle annetaan mielikuva siitä, että fasismi on vakiintunut ideologiana myös tavallisten kotien arkeen. Kun yhdistetään artikkelin alaotsikko tekstissä läpi käytäviin asioihin, on selvää, että Kansanrintama on halunnut herättää lukijoissaan ajatuksen siitä, että Saksan ja Italian tilanteet olivat niin hälyttäviä esimerkkejä fasismin suosiosta, että maiden kanssa samalle tielle joutuminen oli estettävä.²⁸⁸

Tekstissä puhutaan myös alaotsikossa mainituista fasistisista äideistä, ja heidän väitetään levittävän fasismia lapsilleen ja siten eteenpäin yhteiskunnassa. Tekstissä on useampi korostettu sana, joiden tehtävänä on painua lukijan mieleen, jotta tekstin sanoma välittyisi varmasti. Korostettuja sanoja ovat *"la haine"* (suom. *"viha"*) ja *"la vengeance"* (suom. *"kosto"*), ja koko teksti on rakennettu niiden ympärille kuvaamaan fasismin uhkia, joista Kansanrintama oli huolissaan. Kansanrintama korostaa tekstissä sitä, miten fasismin omaksuneiden maiden kohtalo on tuhoisa, mikä on suora kannanotto äärioikeistolaista politiikkaa vastaan. On selvää, että vasemmiston muodostama rintama, joka sisälsi joukkoja maltillisesta vasemmistosta radikaaliin ääri vasemmistoon, suhtautui fasismiin

---

²⁸⁷ Office centrale de propagande populaire 1936, *"Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté."*, 12-13.

²⁸⁸ Office centrale de propagande populaire 1936, *"Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté."*, 16.

intohimoisella kielteisyydellä etenkin, kun naapurimaissa tapahtuneet poliittiset muutokset todistivat fasismin saaneen kannatusta 1920- ja 1930-luvuilla. Artikkelin lopussa Kansanrintama esittää uhkauksensa italialaisille äideille, toisin sanoen italialaisille fasismin kannattajille, jossa se sanoo päivän koittavan, jolloin he joutuvat kokemaan ideologiansa seuraukset kansansa nahoissa. Tämä on ilmaistu sanoin *”Kyllä, italialaiset äidit... tulee päivä, jolloin käytämme näitä miekkoja..”*²⁸⁹. Vaikka tekstissä käsitelläänkin fasismin uhkaa ja se esitellään tuhoisana ideologiana Kansanrintaman propagandalehden lukijoille, välittävät artikkelin kuvitukset kaikista vahvimman viestin Kansanrintaman motiiveista, kun keskustellaan fasismista.²⁹⁰

Lehdessä kokonaisuudelle aukeamalle asetellut kuvitukset muodostavat propagandalehden keskeisimmän argumentin, jonka kautta Kansanrintaman poliittista ohjelmaa on haluttu esitellä ennen huhtikuun 1936 ensimmäistä äänestyskierrosta. Jo lehden nimi *”Kansanrintama surua, sotaa ja fasismia vastaan. Leivän, rauhan ja vapauden puolesta.”*²⁹¹ kertoo antifasismin olevan yksi Kansanrintaman tärkeistä teemoista, mutta lehden keskiaukeaman voimakkaat kuvitukset kertovat sen olevan tärkeimpiä Kansanrintaman toimintaa ajavia motiiveja. Aukeaman yläosa on punainen ja punaiselle taustalle on aseteltu haalea kuva hautausmaan hautariveistä, jotka symboloivat fasismin vaikutuksia yhteiskunnissa: Kansanrintaman mukaan äärioikeistolainen ja totalitarismiin yhdistyvä ideologia tappaa. Vasemmassa yläkulmassa olevan kuvan alle on kirjoitettu *”Mitä fasismi ylistää!”* (ransk. *”Ce que le fascisme exalte!”*). Tekstin tarkoituksena on korostaa valokuvia ja kertoa fasismin tuhoisuudesta.²⁹²

Aukeaman alaosa on täytetty kahdella eri kuvituksella, joista vasemmanpuolisin on täytetty italialaisten fasistien ja Benito Mussolinin kuvalla ja oikeanpuolinen saksalaisten kansallissosialistien ja Adolf Hitlerin kuvalla. Aukeamaan istutettu viesti pyritään selkeästi välittämään myös visuaalisten elementtien avustuksella. Vasemmalla olevien Mussolinin kannattajien ylös nostamat kädet tekevät roomalaisen käsimerkin, josta tuli 1920-luvun Italiassa poliittinen symboli, jonka Mussolini otti

---

²⁸⁹ (suom. *”Oui, mères italiennes... le jour viendra où nous emploierons ces glaives...”*)

²⁹⁰ Office centrale de propagande populaire 1936, *”Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.”*, 16.

²⁹¹ (ransk. *”Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.”*)

²⁹² Office centrale de propagande populaire 1936, *”Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.”*, 16-17.

käyttöön²⁹³. Aukeaman oikealla sivulla taas on kuva Hitleristä ja natsista, jotka seisovat suorissa riveissä muodostaen väkijoukon, joka näyttää jatkuvan loputtomiin.²⁹⁴ Lehden aukeama edustaa tutkielman alussa erittelemääni näkyvää propagandaa, sillä aukeaman propagandaviestinnälliset elementit ovat suoria ja herättävät saman tien tunnereaktioita, mikä on propagandan perimmäinen tarkoitus. Kuvitusten lisäksi aukeaman dramatiikkaa on korostettu kuvien taustalla olevan punaisen värin avulla ja haalealla kuvalla, jossa on riveittäin ensimmäisen maailmansodan kuolonuhrien hautoja. Kyseisiä hautoja on esimerkiksi Suresnesin hautausmaalla Ranskassa, johon on haudattu ensimmäisen maailmansodan aikana kuolleita sotilaita²⁹⁵. Hautojen avulla on korostettu Kansanrintaman lukijoilleen kohdistamaa viestiä fasismin vaarallisuudesta ja siitä, ettei Le Front Populaire halunnut Ranskan ajautuvan samalle polulle Italian ja Saksan kanssa.²⁹⁶

(Kuva 23: vuoden 1936 propagandalehden keskusaukeama, jonka vahvan symboliikan ja värivalintojen avulla on pyritty viestimään Kansanrintaman keskeisestä huolesta, joka kohdistui fasismin nousuun naapurimaissa)

Vuoden 1936 propagandalehti käsittelee ranskalaisessa yhteiskunnassa keskeisessä roolissa olleita teemoja useamman artikkelin avulla, joissa esitellään Kansanrintaman politiikkaa teemojen kautta. Artikkelit käsittelevät maataloutta ja maanviljelijöitä, sotateollisuutta sekä ranskalaisen yhteiskunnan rauhaa tukevia instituutioita. Jokaisen teeman avulla on pyritty tuomaan esiin Le Front Populaire

vaaliohjelman poliittisia teemoja, jotta lukijat voisivat saada lisätietoa rintamasta. Artikkelissa *“Ceux de la terre de France”*²⁹⁷ lukijalle pyritään välittämään yksi keskeinen viesti, joka on jaettu kahteen

²⁹³ Winkler 2009, 101-104.

²⁹⁴ Office centrale de propagande populaire 1936, *“Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.”*, 16-17.

²⁹⁵ <<https://www.abmc.gov/cemeteries-memorials/about-suresnes-american-cemetery/>> (katsottu 26.3.2025)

²⁹⁶ Office centrale de propagande populaire 1936, *“Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.”*, 16-17.

²⁹⁷ (suom. “Ranskan maasta kotoisin olevat”)

osaan: Tasavalta tarvitsee maanviljelijöitä, ja maanviljelijät tarvitsevat Tasavaltaa. Artikkelissa on tekstin viestiä vahvistava laatikko, jossa on väitetysti *“Luettelo Italian viljelijöiden maksamista veroista”*²⁹⁸. Laatikon tarkoitus on ollut demonstroida lukijoille epäsuorasti, millainen kohtalo heillä olisi fasismin levitessä.²⁹⁹ Viesti edustaa propagandatutkimuksen piirissä eriteltyä suoraa propagandaa, sillä tekstin sanoma välittää selkeän vaikuttamaan pyrkivän viestin lukijalleen. Siitä huolimatta itse artikkeli ei vaikuta heti lukijan silmissä propagandaviestinnältä, sillä artikkeli on hyvin pelkistetty visuaaliselta ilmeeltään. Ainoastaan otsikon tausta on punaisella, mikä kertoo pyrkimyksestä erottua massasta, mutta pelkkä punainen väri ei vielä tee artikkelista propagandaa. Onkin tärkeää huomata, että myös propagandalehdessä voi olla sisältöä, joka ei edusta jokaiselta aspektiltaan propagandaviestinnän perinteisiä piirteitä.³⁰⁰

Lehden artikkelissa *“Canons, marchands de canons!...”* (suom. *“Tykit, tykkimyyjät!...”*) käsitellään sotaan varustautumista ja Saksan militaristista voimaa 1930-luvun kontekstissa. Kansanrintama oli nimennyt äärioikeistolaiset ideologiat vihollisikseen jo toimintansa alkuvaiheessa³⁰¹, joten vuoden 1936 kontekstissa oli selvää, millaisista uhista Kansanrintama halusi kannattajiaan ja toimintaansa tutustuvia varoittaa. Artikkelin visuaalinen ilme on huomiota herättävä, sillä sen kuvissa on aseteollisuuden tehdas, nokeentunut sotilas ja savun keskellä oleva tykki, jolla on juuri ammuttu. Toisin sanoen kuvien avulla lukijan mieleen istutetaan ajatus sodasta ja sotateollisuudesta, mitkä ovatkin artikkelin aiheena. Kansanrintama esittää tekstissä sotateollisuuden pahana ja sodan uhkaa lietsovana tekijänä, jonka kautta fasismin uhka korostui heidän mielestään Ranskassa. Tekstissä otetaan kantaa myös kansainväliseen politiikkaan, mihin Kansanrintama kommentoi artikkelin lopussa pessimistiseen ja varoittavaan sävyyn, ettei rauhan ylläpitäminen ole mahdollista 1930-luvun kansainvälisessä tilanteessa, jos sotateollisuuden tuotantolinjoja ei vedetä taka-alalle.

---

²⁹⁸ (ransk. *“Liste des impôts que paye le paysan italien”*)

²⁹⁹ Office centrale de propagande populaire 1936, *“Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.”*, 22-23.

³⁰⁰ Auerbach & Castronovo 2013, 5-13.

³⁰¹ L'Humanité 1935, *“Halte à la guerre, halte au fascisme”*.

Kyseinen artikkeli hyödyntää suoran propagandan elementtejä, joista vahvat visuaaliset ärsykkeet ja tekstin kantaa ottava sävy osuvat saman tien lukijan silmään.³⁰²

Kansainvälisiä rauhaninstituutioita käsittelevässä artikkelissa *“Les Institutions de la Paix”* Kansanrintama ottaa uudemman kerran kantaa kansainväliseen politiikkaan, aivan kuten sotateollisuudesta kertovassa lehtijutussaan. Kansanrintaman tärkein viesti rauhaninstituutioiden kohdalla on kaksiosainen: toisaalta Le Front Populaire halusi painottaa fasismin uhkaa Euroopassa myös kansainvälisten instituutioiden toiminnan kohdalla, ja toisaalta rintama halusi tuoda esiin omia ratkaisujaan rintaman itsensä nimeämiin epäkohtiin. Propagandaviestinnän kannalta on käytännöllistä ensin esittää kielteisiä mielipiteitä status quosta ja sitten kertoa niihin suoraan ratkaisut, sillä siten lukijalle tarjotaan suoraan vastaukset propagandamateriaalista heränneisiin kysymyksiin. Artikkelin kohdalla Kansanrintama tuo ilmi halunsa muodostaa eri kansakuntien välisen vapaan hallinnon, jonka välityksellä kansainvälisen politiikan saralla nousevia haasteita ratkottaisiin. Toisin sanoen Kansanrintama oli sitä mieltä, ettei 1900-luvun ensimmäisellä puoliskolla toiminut Kansainliitto ollut heidän silmissään tarpeeksi vahva eikä myöskään tarpeeksi vasemmistolainen rauhaninstituutio.³⁰³

Propagandalehden takasivulla esitellään vuoden 1936 huhti-toukokuun vaihteen erikoislehteä, jonka aiheena oli *“Kansallisen liiton petos”* (ransk. *“La duperie de l’Union Nationale”*), jonka tarkoituksena oli jatkaa Kansanrintaman vaalikampanjaan kuuluvien propagandajulkaisujen sarjaa. Erikoislehden kerrotaan käsittelevän Kansallisen liiton (ransk. L’Union Nationale) ja Kansanrintaman välisiä eroja, joita on eritelty takakannen sivulle. Koska primäriaineistoni ei käsittele kyseistä lehteä, en erittele sen sisältöä yleistä kuvausta tarkemmin, sillä propagandalehden takasivun mainos on suppea esitys julkaistusta erikoislehdestä. Kansanrintaman hyödyntämän propagandaviestinnän elementit ovat kuitenkin eriteltävissä lehden mainoksesta, sillä mainoksessa Kansanrintaman kyvykkyyttä ja paremmuutta korostetaan vastakkainasettelun avulla samalla, kun lukijalle kerrotaan mitkä kaikki asiat ovat pielessä Kansallisen liiton, Kansanrintaman poliittisen vastustajan, politiikassa. Kansallisen liiton kerrotaan esimerkiksi rakentavan maata, joka on *“itseks*

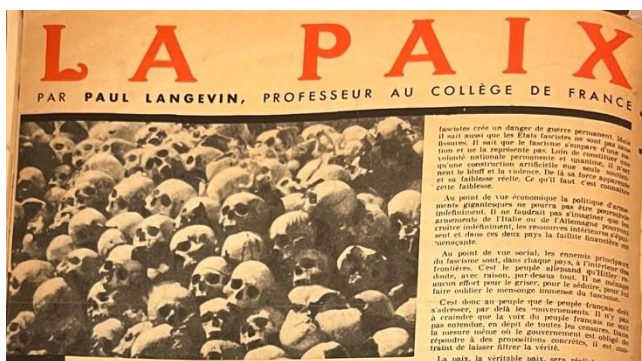
---

³⁰² Office centrale de propagande populaire 1936, *“Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.”*, 28.

³⁰³ Office centrale de propagande populaire 1936, *“Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.”*, 30.

ja suuruudenhullu, sillä se on hylännyt rauhantekotehtävänsä³⁰⁴". Edellä mainitun kaltaiset vahvasti värityneet sanavalinnat luovat lukijalle suoraan mielikuvan siitä, millaisena Kansanrintaman vastustaja tulisi nähdä, mikä on tyypillistä propagandaviestinnän parissa.³⁰⁵

Viimeinen vuoden 1936 propagandalehdessä korostettu teema, joka liittyy Kansanrintaman poliittisen toiminnan vaiheisiin, on vapaus, joka oli Le Front Populaire hallitusohjelman ja virallisen politiikanteon tärkeä osa vuoden 1936 vaalien jälkeen.³⁰⁶ Artikkelissa "*Liberté, liberté chère*" (suom. "*Vapautta vapautta, rakas*") käsitellään Ranskassa helmikuun 6. päivä 1934 jälkeen tapahtunutta poliittista liikehdintää ja fasismin kannatuksen kasvua, joka oli Kansanrintaman suurimpia huolenaiheita ennen vuoden 1936 vaaleja. Artikkelin tärkeimmät elementit ovat visuaalisia, ja siten tehokkaita propagandaviestinnän kannalta, koska artikkelin tavoitteena on selkeästi herättää lukija ajattelemaan ranskalaisen yhteiskunnan oikeistopuolueita ja -järjestöjä uhkana. Artikkelissa on kahdenlaisia kuvia: toisissa on yksittäisiä oikeistolaisia poliitikkoja ja puoluejäseniä ja toisissa kuvissa on yksi esimerkki Hitleriä tukeneiden kansallissosialistien paraatista Saksasta ja toisessa on Croix de Feu järjestämä paraati Pariisissa Champs-Élysées -kadulla.³⁰⁷

(Kuva 24: vuoden 1936 propagandalehden rauhaa käsittelevässä artikkelissa kuvatut pääkallot luovat kontrastia tekstiin, jonka aiheena on yhden Kansanrintaman päätavoitteen, rauhan säilyttämisen, välittäminen)

Lehtijutun tarkoituksena oli toimia suorana kannanottona Ranskan poliittiseen tilanteeseen, kun oikeistovetoiset hallitukset olivat johtaneet maata useita vuosia ja fasistinen ideologia levisi kansalaisten parissa. Samaa aihetta sivutaan lehtijutussa, joka on nimetty "*La paix et la patrie*" (suom. "*Rauha ja isänmaa*"). Jutussa käydään läpi rauhan ja isänmaan merkitystä Kansanrintamalle kantaa ottavalla tyyliä, mikä viestii propagandististen

tavoitteiden läsnäolosta artikkelissa. Teksti alkaa sanoin "*Ranskan kansa ei tule koskaan uskomaan,*

³⁰⁴ (ransk. "égoïste et sans grandeur, ayant renoncé à sa mission pacifiatrice")

³⁰⁵ Office centrale de propagande populaire 1936, "*Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.*", 32.

³⁰⁶ Jackson 1988, 150-152.

³⁰⁷ Office centrale de propagande populaire 1936, "*Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.*", 24-25.

että oikeistopuolueet ovat rauhan puolustajia ja vasemmistopuolueet ovat sodan ystäviä.³⁰⁸”, mikä paljastaa heti, että teksti on vahvasti ideologisesti väritynyttä. Viestiä vahvistaa artikkelin kuvitukset, joista yksi on ihmisen kallojen keosta ja kaksi ranskalaista ympäristöä esitteleviä. Kuvien avulla lukijan tunteisiin on pystytty vetoamaan vahvemmin kuin pelkän tekstin välityksellä, sillä valokuvien kulttuurisidonnaisuus tekee niistä automaattisesti miellelyhtymiä herättävän mediatyyppin. Artikkelin perimmäisin agenda, Kansanrintaman poliittisen ideologian positiivinen korostaminen, tapahtuu tekstin vahvojen sanavalintojen ja kuvien yhteistyöllä.³⁰⁹

5 Yhteenveto

5.1. Propaganda-analyysin johtopäätökset

Olen tutkinut tässä tutkielmassa Kansanrintaman ja vasemmiston 1930-luvulla julkaisemaa propagandaa ranskalaisen yhteiskunnan tilan kontekstualisoinnin ja propagandaviestinnän analyysin keinoin. Tutkielmassa on kiinnitetty huomiota erityisesti primääriaineiston muodostaneiden kolmen propagandalehden sisältöön ja propagandaviestintään kuuluviin elementteihin, joita olen eritellyt tutkielmani käsittelyluvuissa. Propagandalehtien julkaisuajankohdan synty-ympäristön ymmärtämisen lisäksi tutkielman onnistumisen kannalta on ollut tärkeää oppia ymmärtämään ranskalaisessa yhteiskunnassa tapahtuneita poliittisia ja yhteiskunnallisia muutoksia, jotka saivat alkunsa ensimmäisen maailmansodan loputtua, kun jälleenrakentaminen alkoi samanaikaisesti useammassa sodan tuhoista kärsineessä maassa.

Propagandalehtien analyysi on toteutettu tässä tutkielmassa propagandatutkimuksen tarjoamien työkalujen avulla, jotka mahdollistavat propagandaviestinnällisten monitasoisten elementtien erittelemisen ja aineiston kriittisen tarkastelun primääriaineiston kohdalla. Propaganda-analyysi on toteutettu erittelemällä propagandaviestinnälle sekä suoralle ja epäsuoralle propagandalle tyypillisiä elementtejä. Suora propaganda edustaa aineistossani propagandaviestintää, jonka aineiston tarkastelija pystyy erittelemään, ja jonka hyödyntämät elementit ovat vahvasti kantaa ottavia. Esimerkiksi vuoden 1935 propagandalehden kansikuva, vuoden 1936 lehden keskiaukeama

---

³⁰⁸ (ransk. "Le peuple de France ne croira jamais que les partis de droite sont les défenseurs de la paix et les partis de gauche les amis de la guerre.")

³⁰⁹ Office centrale de propagande populaire 1936, "Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.", 26-27.

“Ce que nous ne voulons pas³¹⁰” ja lehtien tekstissä esiintyvät suorat maininnat propagandasta ja vasemmiston poliittisista agendoista edustavat suoraa propagandaa. Epäsuora propaganda on määritetty propagandaviestinnällisten elementtien kautta, jotka vaativat lukijalta taitoa yhdistää aineistossa olevien hienovaraiset merkit ja propagandajulkaisun välittämä sanoma kokonaisuudeksi, joka vastaa kysymykseen: “Mitä propagandan tekijä haluaa saavuttaa viestinnällään?”. Esimerkkejä epäsuorasta propagandasta ovat vuoden 1933 lehden harrastetoimintaa esittelevät kuvitukset, vuoden 1935 lehden selkeästi propagandistiset mainokset L’Humanitén ja Kansanrintaman yhteistyöstä sekä vuoden 1936 lehden artikkelit, joissa pyrittiin vaikuttamaan neutraalilta sisällön aatteellisuudesta huolimatta.

Koska tutkielman aiheena on Kansanrintaman ja ranskalaisen vasemmiston tuottama propaganda vuosilta 1933, 1935 ja 1936, on propagandan tekijän motiiveja mietittäessä tunnettava Kansanrintaman ja vasemmiston taustat, jotta tutkimuskysymyksiin voidaan vastata. Kansanrintama syntyi kannanottona ranskalaisen yhteiskunnan tilasta ja vasemmisto pyrki järjestelmällisesti tiivistämään yhteistyötään vuodesta 1934 alkaen, jolloin ranskalaiset oikeistolaidan järjestöt toteuttivat väkivaltaiseksi yltäneen mielenosoituksen, joka herätti vasemmiston huolen. Kansanrintaman synnyttyä vasemmistopuolueet työskentelivät yhdessä poliittisten tavoitteidensa saavuttamiseksi julkaisten propagandaa, joka pyrki vetoamaan sekä vasemmistolaisiin liikkeen kannattajiin että uusiin potentiaalsiin jäseniin. Johtopäätökseni mukaan propagandalehtien tuottajien, L’Humanitén ja Kansanrintaman propagandatoimiston, motiivina oli vahvistaa positiivista mielikuvaa vasemmistolaisesta politiikasta ja Le Front Populairesta, mutta myös perustella miksi vasemmisto tarjosi ranskalaisille oikeita vastauksia yhteiskunnallisten haasteiden saralla 1930-luvun puolivälissä.

Propagandan taustalla olevien motiivien lisäksi tutkielman tavoitteena on ollut tutkia propagandalehtiä kriittisen sisällönanalyysin keinojen lisäksi myös propagandatutkimuksen suuntaviivojen kautta, jotka Auerbach ja Castronovo ovat määrittäneet kirjassa “The Oxford Handbook of Propaganda Studies”. Suuntaviivat perustuvat propagandan luonnetta määrittäviin tekijöihin, joiden monitasoisuus ja tulkinnanvaraisuus ovat keskeisimpiä propagandaa luonnehtivia tekijöitä. Auerbachin ja Castronovon mukaan propaganda-aineistoa tulee aina tarkastella suhteessa sitä lähellä oleviin kulttuurisidonnaisiin instituutioihin, jotka vaikuttavat propagandan luonteeseen. Propagandaa tulee myös tutkia viestinnällisenä kokonaisuutena, joka muuttuu mediatyypistä

---

³¹⁰ (suom. ”Se, mitä me emme halua”)

riippuen, mikä propagandalehtien tapauksessa tarkoittaa sanomalehtimedialle spesifien piirteiden erittelemistä. Näin ollen olen tarkastellut propagandalehtien sisältöä tunnistuen niissä esitetyt teemat spesifeinä kokonaisuuksina, joiden mediatyyppi ja kulttuurisidonnaisuudet vaikuttavat siihen, millaista propaganda on.

Propagandaviestinnälle tyypilliset piirteet määrittävät tutkielmassani ne reunaehdot, joiden kautta propagandalehtiä on tarkasteltu. Auerbachin ja Castronovon mukaan propaganda on oman syntykontekstinsa ja mediatyyppinsä perusteella muotoa muuttava viestinnän formaatti, jonka suhde informaatioon on väljä. Keskeisin johtolanka propagandalehtien analyysissä on ollut tässä tutkielmassa ranskalaiselle vasemmistolle tyypillisten kulttuurisidonnaisuuksien tarkastelu, jonka avulla propagandaviestinnän erityispiirteitä on mahdollista tutkia. Näiden piirteiden avulla olen analysoinut kriittisesti primääriaineistoni propagandaa, joka on luonteeltaan selkeästi vasemmistolaista poliittista ideologiaa ajavaa.

Vuoden 1933 lehti, "1933 à Garches avec L'Humanité", keskittyy propagandaviestintään, jossa korostettiin työväenliikkeen elinvoimaa ja Kommunistisen puolueen hallussa olleen sanomalehden, L'Humanitén, roolia sanomalehtimediasa 1930-luvun alkupuoliskolla. Lehden keskeinen sanoma voidaan tiivistää lauseeseen "*Kommunistinen työväenliike on vahvempi kuin koskaan*". Sanomaa vahvistetaan lukijan mielessä lehteen valikoitujen kirjoitusten, kuten Marcel Cachinin pääkirjoituksen, sekä positiivisia mielikuvia vahvistavien kuvien avulla. Kuvat toimivat visuaalisina ärsykeinä, jotka herättävät mielikuvan, jota on vahvistettu lehden artikkelien avulla. Lehdessä kulttuurisidonnaisuudet on huomioitu ranskalaisen työväenliikkeen järjestämän juhlan ja sen aikaiselle yhteiskunnalle tärkeiden teemojen esiin nostamisen kautta. Lehden kuvitukset vahvistivat lukijan mielikuvia kommunistien ja L'Humanitén toiminnasta tukeutumalla 1930-luvun ranskalaiselle tuttuihin elementteihin, jotka tekevät propagandalehdestä hyvän esimerkin Kansanrintaman perustamista edeltävältä ajalta.

Vuoden 1935 propagandalehti, "*Halte à la guerre, halte au fascisme.*" käsittelee sanomalehti L'Humanitén ja saman vuoden aikana muodostetun Kansanrintaman, Le Front Populaire, välille muodostettua yhteistyötä, joka muutti L'Humanitén kaikki julkaisut Kansanrintaman virallisiksi julkaisuiksi 17. marraskuuta alkaen vuonna 1935. Lehdessä propagandaviestintä keskittyy sanomalehden esittelemistä varten kirjoitettujen artikkelien kautta vahvistettuun positiiviseen mielikuvaan, jonka avulla yleisöä pyrittiin sitouttamaan lehden toimintaan. Lehdessä

propagandaviestintä on toteutettu siten, että sen formaatti tukee sanomalehden erikoislehden mediatyyppiä lehtijuttujen ja propagandakuvitusten avulla. Lehden sisältö edustaa vuoden 1935 yhteiskunnallisen tilanteen jatkumoa, jossa yhtenäistymiseen pyrkinyt vasemmisto oli saanut aikaan liittouman, jolle oli tärkeää saada myös oma mediansa. L'Humanité valjastettiin toimimaan Kansanrintaman virallisena äänitorvena ja siten myös propagandaviestinnän kasvoina. Vuoden aikana vasemmistopuolueiden tiivistyneet poliittiset suhteet ja helmikuun 6. päivän poliittisen mielenosoituksen alulle paneman poliittisen murroksen vaikutuksesta Kansanrintama astui Ranskan poliittiselle kentälle uutena toimijan, joka pyrki "pelastamaan Ranskan sen perimmäisiltä vihollisilta". Lehdessä keskitytään esittelemään sanomalehden rakenteellisen muutoksen lisäksi myös Kansanrintaman poliittisia näkemyksiä, jotka olivat lehden toimituksen propagandaviestinnän kulmakivet.

Primääriaineistoni kolmas propagandalehti, "Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme. Pour le pain, la paix, la liberté.", käsittelee Kansanrintaman vaaliteemoja ja -kampanjaa keskittyen Kansanrintaman poliittisten suuntaviivojen esittelemiseen. Lehden toimittanut Office centrale de propagande populaire on sisällyttänyt lehteen useampia kuvituksia, joiden propagandistiset tarkoitukset ovat selkeitä niiden kantaa ottavuuden ja visuaalisen symboliikan takia. Koska lehti on julkaistu juuri ennen kevään 1936 yleisiä vaaleja, on lehden keskeinen viesti tiivistettävissä seuraavasti: "*Kansanrintaman politiikan avulla vaalien voitto ja Ranskan pelastaminen on mahdollista*". Vuoden 1936 propagandalehden sisällössä kulttuurisidonnaisia elementtejä edustavat mm. lehden kannessa oleva Kansanrintaman slogan "leivän, rauhan ja vapauden puolesta", pääkallo ja kaksi miekkaa sekä lehtijutuissa esiintyvät kuvitukset, joiden kautta on vedottu sen aikaisen yhteiskunnan tunteneisiin ranskalaisiin.

Propagandatutkimuksen tarkoituksena on ollut auttaa erottelemaan niitä elementtejä, jotka erottavat tutkielmani propagandalehdet oman aikansa muista julkaisuista. Samalla tarkoituksena on ollut tutkia sitä, millaisia kulttuurisidonnaisia elementtejä propagandalehdissä on ja miten sanomalehtimedia on vaikuttanut propagandalehtien sisältöön. Kumpikin tavoite mukaillee Auerbachin ja Castronovon propagandatutkimukselle asettamia suuntaviivoja, joiden mukaan olen propagandaviestintää tutkinut tässä tutkielmassa.

5.2. Vastaukset tutkimuskysymyksiin

Propagandatutkimuksen avulla primääriaineistosta on pystytty erittelemään useita keskeisiä teemoja, jotka liittyivät 1930-luvulla Ranskan poliittiseen tilanteeseen kiinteästi. Erittelen yhteiskunnalliset tässä alaluvussa tutkimuskysymyksieni avulla. Pro gradu –tutkielmani tutkimuskysymyksen *“Millaisia yhteiskunnallisia teemoja vuosien 1933, 1935 ja 1936 julkaistuissa vasemmistolaisissa propagandalehdissä korostetaan?”* vastaamalla on mahdollista pureutua niihin yhteiskunnallisiin teemoihin, jotka olivat Kansanrintaman ja ranskalaisen vasemmiston mielestä relevantteja vallinneessa yhteiskunnallisessa tilanteessa. Le Front Populaire ja vasemmistolaiset puolueet tuottivat propagandalehtiin sisältöä, joiden yhteiskunnalliset teemat auttoivat yhdessä saavuttamaan propagandasta vastanneiden tahojen, Kansanrintaman ja L’Humanitén, propagandistiset tavoitteet.

Propagandaviestintä on tarkoituksenmukaista toimintaa, jonka kautta pyritään vaikuttamaan valittuihin kohderyhmiin, joten primääriaineiston analyysissa on vaadittu niin tekijöiden kuin heidän valitsemiensa kohderyhmien tunnistamista. L’Humanité on vastuussa primääriaineistoni kahdesta lehdestä, vuosien 1933 ja 1935 julkaisuista, jotka edustivat siten sanomalehden virallista linjaa. Kolmannen lehden on tuottanut Kansanrintaman propagandatoimisto, joka toimi Kansanrintaman toiminnan vakiinnuttua Ranskassa. Kunkin lehden tarkoituksena oli palvella vasemmistolaisten toimijoiden poliittisen agendan toteuttamista ja lisätä samalla L’Humanitén levikkiä sekä vasemmiston kannatusta vuoden 1936 vaaleihin mennessä. Propagandalehtien kohderyhmiin kuuluivat sanomalehden lukijoiden ja vasemmiston kannattajien lisäksi myös uudet potentiaaliset kannattajat, minkä vuoden 1936 propagandalehden Kansanrintaman yleisiä kantoja esittelevä sisältö paljastaa. Lehdet olivat kuitenkin ennen kaikkea vasemmistolaisiin joukkoihin vetoaviksi suunniteltuja, sillä vasemmistolle ja vuoden 1936 vaaleihin osallistuneelle Kansanrintamalle oli tärkeää pönkittää omaa asemaansa myötämielisten kansalaisten joukossa.

Kunkin lehden sisällössä on huomioitu aikalaisen yhteiskunnan poliittiset suhdanteet, jotka vaikuttivat lehteen sen julkaisuhetkellä päätyneisiin artikkeleihin. Osa tutkielmassani esiintyvistä yhteiskunnallisista teemoista toistuvat jokaisessa lehdessä, mutta osaa niistä korostetaan ainoastaan yhdessä tai kahdessa lehdessä. Yhteiskunnallisten teemojen voidaan siis sanoa olevan samaan aikaan yhteneväisiä ja yksilöllisiä kunkin lehden kontekstin takia. Ranskan sisäpolitiikkaan liittyvät teemat tuodaan esiin jokaisessa primääriaineiston lehdistä, samoin työväenliikkeen tilaan

liittyvät artikkelit. Ranskan taloudellista tilannetta käsitellään vuosien 1935 ja 1936 lehdissä Kansanrintamaan ja fasismin vastustamiseen liittyvien artikkelien kautta. Vuosien 1933 ja 1935 lehdet keskittyvät sanomalehti L'Humanitén toiminnan ja menestyksen käsittelemiseen. Vuoden 1936 vaalit taas ovat pelkästään vuoden 1936 lehdessä esiintyvä yhteiskunnallinen teema. Kokonaisuudessaan primääriaineistossa korostuu viisi suurempaa yhteiskunnallista teemaa, jotka toimivat punaisena lankana aineistossa. Teemat kiteytyvät edellä mainittuihin aiheisiin: Ranskan sisäpolitiikka, fasismin vastainen taistelu, työväenliikkeen sisäinen liikehdintä, L'Humanitén rooli työväenliikkeen viestinnässä ja Le Front Populaire nousu Ranskan poliittisella kentällä.

Yksi keskeinen apukysymys tutkielmani alusta alkaen oli selvittää, edustaako primääriaineistosta nousevat yhteiskunnalliset teemat ranskalaisen vasemmiston ja Le Front Populaire poliittista linjaa. Tutkielmani käsittelyluvuissa avasin ranskalaisen poliittisen kentän ja vasemmistopuolueiden poliittisten kantojen kehitystä Kansanrintaman syntyyn saakka, ja perustan johtopäätökseni tutkielmani käsittelylukuihin. Ranskalainen vasemmisto oli jakautunut vahvasti erilleen 1920-luvulla ja 1930-luvun alussa, jolloin Ranskan poliittista kenttää dominoivat oikeistolaiset hallitukset. Vuoden 1934 helmikuun väkivaltaisuudet saivat vasemmistolaiset puolueet tajuamaan, että puolueiden välistä yhteistyötä olisi tiivistettävä, jotta oikeiston ja eurooppalaisissa rajanaapureissa levinneen fasismin uhkiin voitiin vastata. Kommunistipuolueen johdolla toteutetut kokoukset johtivat vuosien 1934-1935 välillä uuden poliittisen liittouman, Kansanrintaman, syntyyn. Rintama omaksui kommunistien, sosialistien ja radikaalien poliittiset ideologiat ja jatkoi poliittista vaikuttamista häivyttämättä varsinaisten puolueiden olemassaoloa. Propagandalehdissä käsiteltiin vasemmistolaisille puolueille tärkeitä teemoja, joten myös Kansanrintaman julkaisemassa propagandassa kunnioitettiin liittouman poliittisia tavoitteita. Primääriaineisto edustaa Kansanrintaman poliittista linjaa, joka oli kommunismin ja sosialismin ideologioiden sekä fasismin vastustamisen määrittämä.

Viimeinen tutkielmani alakysymyksistä oli tarkastella, millaista symboliikkaa yhteiskunnallisten teemojen ilmaisemisessa on hyödynnetty. Primääriaineistossa on hyödynnetty monipuolisesti symboliikkaa teemojen esiin tuomisessa, ja olen analysoinut kunkin symbolin tarkempia merkityksiä käsittelyluvuissa kunkin artikkelin kontekstissa. Lehtiin sisällytetyt symbolit edustavat aikalaiselle yhteiskunnalle tyypillisiä ilmiöitä, kuten ihmisten vaatetusta, poliittisiin tahoihin yhdistettäviä merkkejä tai propagandan vaikuttavuutta lisääviä visuaalisia elementtejä. Symbolien tarkoituksena on ollut vahvistaa propagandaviestinnän vakuuttavuutta ja luoda propaganda-aineistoon lisää

tasoja, joiden kautta lukijan on mahdollista tarkastella propagandalehtiä. Yhteiskunnallis-poliittisten teemojen käsittelyyn keskittyvässä tutkielmassani symbolien merkitys on ollut merkittävä, sillä niiden avulla olen pystynyt tutkijana erittelemään aineistosta esiin nousevia yksityiskohtia. Kunkin symbolin avulla on pyritty pääsemään lähemmäs tutkimusasetelman ydintä: aineiston yhteiskunnallisten teemojen erittelyä.

Tutkielmani tiivistävä johtopäätös on, että primääriaineistossani korostuneet yhteiskunnalliset teemat muodostavat kokonaisuuden, jossa huomioidaan niin Ranskan sisäiset asiat kuin vasemmiston rooli 1930-luvun yhteiskunnassa. Keskeisiä teemoja erotellessa neljästä suuremmasta kategoriasta voidaan erotella useampia spesifejä yhteiskunnallisia teemoja, kuten työväenliikkeen harrastetoiminta, L'Humanité'n puolustuskomiteoiden yhteiskunnallinen työpanos, ranskalaisten poliitikkojen rooli 1930-luvulla ja poliittisen symboliikan rooli propagandaviestinnässä. Viiteen pääteemaan tiivistyy primääriaineiston keskeisin sisältö, jonka kautta propagandaviestintää on toteutettu aikalaisyhteiskunnassa.

5.3. Tutkielman suhde muuhun tutkimukseen

Ranskalaisen vasemmiston historiaa ja poliittisten toimijoiden julkaisemasta propagandasta tehtyä tutkimusta on julkaistu vain vähän suomeksi. Tutkiessani asiaa Finnasta, löysin ainoastaan muutaman opinnäytetyön, joiden aiheena on ollut jokin 1930-luvun ranskalaiseen vasemmistoon liittyvä teema. Kansanrintamaa on tutkittu oman tutkimusasetelmani kaltaisesta näkökulmasta käsin esimerkiksi Milla Virolaisen pro gradussa, "*L'Ennemi de mon ennemi est mon ami: äärioikeisto- ja ääri vasemmistopuolueet maltillisessa ranskalaisessa sanomalehdistössä vuosina 1936-1937*"³¹¹, jossa tutkitaan myös ranskalaista sanomalehtimediaa ja vasemmistoa. Vaikka Kansanrintamasta ja 1930-luvun poliittisesta ilmapiiristä ei olekaan tehty juurikaan tutkimusta suomeksi, on Ranskan 1900-luvun historian ymmärtäminen mielestäni relevantti peruste suomenkielisen tutkimuksen lisäämiseksi. Ranskalaisen yhteiskunnan ymmärtäminen auttaa ymmärtämään syy-seuraussuhteita maan historian keskeisten tapahtumien ja poliittisen ilmapiirin muutoksen välillä. Ranskalaisen mediakentän historiakuvan laajentaminen suomen kielellä tarjoaa suomenkielisille

---

³¹¹ Virolainen 2021.

historiantutkijoille mahdollisuuden perehtyä tärkeisiin esimerkkeihin propagandaviestinnästä, joka on muovannut ranskalaisen vasemmiston kannatusta 1930-luvulta alkaen.

Tutkielmani aihetta on tutkittu suhteellisen vähän englanniksi tai ranskaksi. Tutkimusta on kuitenkin ollut tarpeeksi tarjoamaan tutkimuskirjallisuutta graduni kirjoittamista varten, sillä Le Front Populaire ja maailmansotien välinen Ranska ovat molemmat yleisiä aiheita historiantutkimuksen parissa. Gradun teossa yksi keskeisimmistä tehtävistäni on ollut kattavan propaganda-analyysin tekeminen rajatulla aineistolla, jonka laajentaminen vaatisi suuremman tutkimuksen toteuttamista ja Ranskan kansallisarkistossa paikan päällä vierailamista. Mielestäni tutkielmani toimii alkusoittona ranskalaisen vasemmiston ja Le Front Populaire propagandaviestinnän tutkimukseen, joten aiheesta voisi kehitellä uusia punaisia lankoja jatkotutkimusta ajatellen. Keskeinen huomio tässä tutkielmassa on liittynyt propagandan kontekstuaalisuuteen ja kulttuurisidonnaisuuteen, joten olisi kiinnostavaa tutkia propagandaviestintää laajemmalla aikaikkunalla. Propagandaa voisi myös tutkia jonkin spesifin näkökulman, kuten antifasististen narratiivien tai ranskalaisen yhteiskunnan ideaalien representaatioiden kautta. Kaiken kaikkiaan on todettava, että Kansanrintaman propagandan ja ranskalaisen yhteiskunnan vaiheita tulisi mielestäni tutkia lisää, jotta voidaan ymmärtää paremmin Ranskan nyky-yhteiskuntaa.

Lähdeluettelo:

Arkistolähteet:

La Bibliothèque Nationale de France (BnF)

Comité central du Parti Communiste français

Imprimé ouvrière du Centre, DL 1935

*Les communistes et le Front Populaire: discours prononcé à la sessions
du Comité central du Parti communiste français des 1er et 2 novembre
1934 (FRBNF31464924)*

L'Humanité 1933

Périodiques

1933 À Garches avec L'Humanité (FRBNF35315253)

L'Humanité 1935

Imprimés de l'Humanité

Halte à la guerre, halte au fascisme (FRBNF31517493)

L'Humanité 1938

Monographies imprimés

Les trusts contre la France (BPTK994447c)

Il y a 41 millions de Français

Office central de propagande populaire

Le numéro special, 1936

Le Front Populaire contre la misère, la guerre, le fascisme, pour le pain, la paix, la liberté (FRBNF33911648)

Lehdistöaineisto:

L'Humanité 1933-1936

Vendredi 1936

Verkkosivustot:

American Battle Monuments Commission

<<https://www.abmc.gov/cemeteries-memorials/about-suresnes-american-cemetery/>>

Britannica, 2025.

Bloc National

<<https://www.britannica.com/topic/Bloc-National>>

Malthusianism

<<https://www.britannica.com/money/Malthusianism>>

Cairn, 2025.

<<https://shs.cairn.info/histoire-du-parti-radical-2--9782724604610-page-15?lang=fr>>

Catalogue BnF, 2024-2025.

<catalogue.bnf.fr>

Collins Dictionary 2025.

<<https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/proudish>>

DeepL, 2024-2025.

<<https://www.deepl.com/en/translator>>

France Politique, 2025.

< <https://www.france-politique.fr/elections-legislatives-1928.htm>>

< <https://www.france-politique.fr/elections-legislatives-1932.htm>>

France Archives, 2025.

< https://francearchives.gouv.fr/pages_histoire/39856>

Gouvernement France, 2025.

< <https://www.defense.gouv.fr/terre/5-choses-savoir/5-choses-savoir-beret>>

Larousse, 2024. <www.larousse.fr>

<<https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/propagande/64344#definition>>

Le Robert 2025.

Protectionnisme

< <https://dictionnaire.lerobert.com/definition/protectionnisme>>

Merriam-Webster, 2024.

<<https://www.merriam-webster.com/dictionary/propaganda#dictionary-entry-1>>

Parti Communiste Français, 2025.

< https://www.pcf.fr/histoire_pcf>

Radio France

<<https://www.radiofrance.fr/franceinter/ces-cinq-moments-qui-ont-fait-l-humanite-4834419>>

Tutkimusartikkelit:

Courban, Alexandre. « Une autre façon d'être lecteur de L'Humanité durant l'entre-deux-guerres :

“rabcors” et “CDH” au service du quotidien communiste ». *Le Temps des médias*, 2006/2 n°

7, 2006, p.205-217. <CAIRN.INFO, shs.cairn.info/revue-le-temps-des-medias-2006-2-page-

205?lang=fr.>

Ducoulombier, Romain. “Julian Mischi, Le Parti Des Communistes. Histoire Du PCF De 1920 à

Nos Jou.” *Twentieth Century Communism* 24, no. 24, 2023, 135–135.

<<https://doi.org/10.3898/175864323837280535>>

D'Almeida, Fabrice. « *Propagande, histoire d'un mot disgracié* », *Mots. Les langages du politique*, 69 | 2002, 137-148.

< <https://journals.openedition.org/mots/10673>>

Earle, Jason. "LES DEUX CENTS FAMILLES: A CONSPIRACY THEORY OF THE AVANT-GARDE".

Romanic Review 2013, 104 (3-4), 333-352.

<<https://research-ebSCO-com.ezproxy.utu.fi/c/sk55le/viewer/pdf/vbbqauxv3f?route=details>>

Gounot, A. *Sport ouvrier et communisme en France, 1920-1934: une rencontre limitée.*

STADION. Internationale Zeitschrift für Geschichte des Sports, vol. 23, 1997, 84-112.

Irvine, W. D., & ProQuest. (2007). *Between justice and politics the Ligue des droits de l'homme, 1898-1945.* Stanford University Press,.

Joll, James. "The Front Populaire-After Thirty Years." *Journal of Contemporary History* 1, no. 2 1966, 27-42.

<<https://journals-sagepub-com.ezproxy.utu.fi/doi/abs/10.1177/002200946600100202>>

Mookerjee, Girija. "A STUDY OF FRENCH POLITICAL PARTIES (1871-1950)." *India Quarterly* 6, no. 4 1950, 351-71.

<<http://www.istor.org/stable/45067690>>

Schlesinger, M. *The Cartel des Gauches: Precursor of the Front Populaire.* *European Studies Review*, 8, 1978, 211-234.

< <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/026569147800800203?icid=int.sj-abstract.similar-articles.1>>

Touchard, Jean. "Le Parti Communiste Français et les Intellectuels (1920-1939)." *Revue française de science politique* 17, no. 3, 1967, 468-83.

<<https://doi.org/10.3406/rfsp.1967.393018>>

Tutkimuskirjallisuus:

Auerbach, J., & Castronovo, R. *The Oxford Handbook of Propaganda Studies* (1st ed.).

Oxford University Press, 2013. Web.

Auerbach, J., & Castronovo, R. Introduction: *Thirteen Propositions About Propaganda*. Toim.

Auerbach, J., & Castronovo, R. *The Oxford Handbook of Propaganda Studies* (1st ed.).

Oxford University Press, 2013. Web.

Baines, P., O'Shaughnessy, N. & Snow, N. *The SAGE Handbook of Propaganda Studies*. London ;

SAGE Publications Ltd, 2020. Web.

Black, Jeremy. *France : A Short History*. First edition. London, England: Thames & Hudson Ltd.,

2021.

Courban, Alexandre. *l'Humanité de Jean Jaurès à Marcel Cachin – 1904-1939*. Ivry-sur-Seine, Les

éditions de l'atelier, 2014.

Danos, J. & Gibelin, M. *June '36. Class struggle and the Popular Front in France*. London;

Chicago: Bookmarks, 1986.

Fortescue, William. *The Third Republic in France, 1870-1940 : Conflicts and Continuities*. 1st ed.

London ; Routledge, 2000.

Jackson, J. *The popular front in France defending democracy, 1934-38*. Cambridge U.P, 1988.

Krippendorff, K. . *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology* (Fourth edition.). SAGE

Publications, Incorporated, 2019. Web.

Lilleker, D. & Surowiec, P. *Content Analysis and the Examination of Digital Propaganda on Social*

Media. Toim. Baines, P., O'Shaughnessy, N. & Snow, N. *The SAGE Handbook of Propaganda*

Studies. London ; SAGE Publications Ltd, 2020. Web.

Meltz, R. *La Fance des années 1930*. Éditions du Seuil: Seuil, 2023.

Price, Roger (Roger Harvey). *A Concise History of France*. Cambridge: Cambridge University Press, 1993

Virolainen, Milla, Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta, Faculty of Humanities and Social Sciences, Historian ja etnologian laitos, Department of History and Ethnology, Jyväskylän yliopisto, ja University of Jyväskylä. *L'ennemi De Mon Ennemi Est Mon Ami: äärioikeisto- Ja ääri vasemmistopuolueet Maltillisessa Ranskalaisessa Sanomalehdistössä Vuosina 1936–1937*. 2021.

Winkler, Martin M. *The Roman salute: cinema, history, ideology*. The Ohio State University Press, 2009.

Liitteet:

Kuva 1: 1933 à Garches avec L'Humanité (L'Humanité 1933), 7-8.

Kuva 2: 1933 à Garches avec L'Humanité (L'Humanité 1933), 1-2.

Kuva 3: 1933 à Garches avec L'Humanité (L'Humanité 1933), 9-10.

Kuva 4: 1933 à Garches avec L'Humanité (L'Humanité 1933), 5.

Kuva 5: 1933 à Garches avec L'Humanité (L'Humanité 17.9.1933), 2.

Kuva 6: 1933 à Garches avec L'Humanité (L'Humanité 1933), 12.

Kuva 7: 1933 à Garches avec L'Humanité (L'Humanité 1933), 12.

Kuva 8: Halte au guerre, halte au fascisme (L'Humanité 1935), kansi.

Kuva 9: Les trusts contre la France (L'Humanité 1938), 4.

Kuva 10: Halte au guerre, halte au fascisme (L'Humanité 1935), 5.

Kuva 11: Halte au guerre, halte au fascisme (L'Humanité 1935), 4.

Kuva 12: Halte au guerre, halte au fascisme (L'Humanité 1935), 3.

Kuva 13: Halte au guerre, halte au fascisme (L'Humanité 1935), 9.

Kuva 14: Halte au guerre, halte au fascisme (L'Humanité 1935), takakansi.

Kuva 15: Mise en garde (L'Humanité 18.4.1936), 2.

Kuva 16: Lisez: Le Front Populaire contre La misère, la guerre, le fascisme, pour le pain, la paix, la liberté (Vendredi 17.4.1936), 2.

Kuva 17: Le Front Populaire contre La misère, la guerre, le fascisme, pour le pain, la paix, la liberté (Office central de propagande populaire 1936), kansi.

Kuva 18: Le Front Populaire contre La misère, la guerre, le fascisme, pour le pain, la paix, la liberté (Office central de propagande populaire 1936), 14.

Kuva 19: Le Front Populaire contre La misère, la guerre, le fascisme, pour le pain, la paix, la liberté (Office central de propagande populaire 1936), 15.

Kuva 20: Le Front Populaire contre La misère, la guerre, le fascisme, pour le pain, la paix, la liberté (Office central de propagande populaire 1936), 20.

Kuva 21: Le Front Populaire contre La misère, la guerre, le fascisme, pour le pain, la paix, la liberté (Office central de propagande populaire 1936), 6.

Kuva 22: Le Front Populaire contre La misère, la guerre, le fascisme, pour le pain, la paix, la liberté (Office central de propagande populaire 1936), 7.

Kuva 23: Le Front Populaire contre La misère, la guerre, le fascisme, pour le pain, la paix, la liberté (Office central de propagande populaire 1936), 16-17.

Kuva 24: Le Front Populaire contre La misère, la guerre, le fascisme, pour le pain, la paix, la liberté (Office central de propagande populaire 1936), 26.

